

Pół wieku MDK-u

Młodzieżowy Dom Kultury w Opolu

2004

Zespół redakcyjny:

*Elżbieta Marciniszyn, Agnieszka Włoch,
Alfred Prudzienica, Dariusz Romanowski*

Skład:

Michał Duda

Projekt okładki:

Włodzimierz Marchowski, Michał Duda

Rysunek na okładce:

Michalina Szelewska

Copyright © Młodzieżowy Dom Kultury w Opolu 2004

Wydawca:

Młodzieżowy Dom Kultury w Opolu

Druk i oprawa:

 OPOLgraf^{SA}

www.opolgraf.com.pl

ISBN: 83-921093-0-9

*„(...) Tym, co naprawdę i najbardziej w młodości jest atrakcyjne,
jest rzeczywistość niezakończenia, albo poczucie otwartości życia. (...)
Chodzi tylko o samopoczucie,
że nic nie jest jeszcze przesądzone czy wyznaczone przez los,
że drogi są otwarte i wszystko jest możliwe. (...)”*

/Leszek Kołakowski „O miłości”/

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
I. MDK dawniej	
O historii posesji i budynku przy ul. Strzelców Bytomskich 1	11
Dzieje Młodzieżowego Domu Kultury w latach 1954-1979	13
Kalendarium najważniejszych wydarzeń z lat 1954-2003	18
II. Wspomnienia i sylwetki	
Jest coś, co uczyniło mnie osobą szczęśliwą	
– wspomnienia Krystyny Wojciechowskiej	31
Moje dwudziestolecie w Młodzieżowym Domu Kultury w Opolu	
– wspomnienia Danuty Schetyny	36
Chcę być artystą potrzebnym ludziom	
– wspomnienie o Henryku Rachwalskim	38
Obraz musisz mieć namalowany w głowie	
– wspomnienie o Henryku Rachwalskim	41
Mój drugi dom – wspomnienia z zajęć w MDK	42
To, kim dziś jestem, zaczęło się w MDK	
– wspomnienia z pracowni plastycznej Barbary Cavour	43
Otworzył się dla mnie nowy świat	
– wspomnienia z pracowni plastycznej Barbary Cavour	44
Piasek, muszelki, kamyczki... – list do Eli Boroń	45
O Was pamiętamy. Pedagodzy zajęć plastycznych MDK	46
Narodziny TSA	48
Bigbitowy HESES	50
Mój rówieśnik, eMDeK – wspomnienia Bogdana Żulewskiego ...	52
Moje hobby było moją codzienną pracą przez 36 lat	
– wspomnienia Bogusława Laitla	54
Jedyne takie mikroskopy	57
III. MDK dzisiaj	
Cele i zadania Młodzieżowego Domu Kultury w Opolu	61
Działalność kulturalno-oświatowa jako czynna forma rekreacji	78
Zespół Artystyczny Schola Cantorum Opoliensis LEGENDA	85
Studio Baletowe Janiny Sosnowskiej	96
Zespół Tańca Nowoczesnego ADENA	99
Zespół Taneczny BUM	104
Zespół Artystyczny PECH	106

Kino z klimatem, czyli opolska reanimacja X Muzy	110
W krainie teatru. Edukacja teatralna w MDK	112
Teatr Tańca QUAN	131
Teatr Jednego Wiersza	133
Patrzeć na świat oczyma artysty. Zajęcia plastyczne w MDK	137
Modelarnia	146
Studio Piosenki DEBIUT	149
Studio Instrumentów Klawiszowych i Zespół DRZEWICA	155
Mały Opolanin	157
Akademia Pięciolatka	162
Sekcja Szachowa	164
Działalność profilaktyczno-wychowawcza	165
IV. Współpraca międzynarodowa	
Projekt „Tacy sami przez taniec”	171
V. Osiągnięcia i nagrody	
Najważniejsze nagrody zdobyte przez zespoły i pracownie MDK w konkursach, turniejach i festiwalach	175
VI. Pracownicy MDK	
Rejestr pracowników Młodzieżowego Domu Kultury w Opolu w latach 1954-2004	187

*„Młodość nie jest rozdziałem wyrwanym z życia
ani przedmową do książki bez powiązania z całością.
Jest wprowadzeniem do całej reszty.
Jest fundamentem, na którym ma oprzeć się budowla życia”*

/Jakub Alberione/

Nikt nie policzył, ilu młodych ludzi w ciągu 50 lat istnienia Młodzieżowego Domu Kultury w Opolu uczestniczyło w zajęciach teatrów, zespołów tanecznych, zespołów ludowych, sekcji sportowych, zespołów muzycznych, wokalnych, chóralskich, pracowni plastycznych i modelarskich.

Ilu tu znalazło klimat dla rozwoju swoich uzdolnień, zainteresowań, osobowości. Ilu tu rozpoczęło swoją późniejszą drogę zawodową. Dla ilu młodych ludzi Młodzieżowy Dom Kultury był drugim domem. Miejscem, gdzie spełniały się marzenia, zawierały przyjaźnie.

Było i jest to możliwe dzięki wspaniałym ludziom, nauczycielom i pracownikom, którzy przez wszystkie te lata tworzyli niepowtarzalny klimat w placówce dający dziecku poczucie bezpieczeństwa, otwierający na sztukę, pozwalający na osiągnięcie małych i dużych sukcesów.

Wszystkim tym ludziom w 50 urodziny Młodzieżowego Domu Kultury za ich pasję, oddanie, twórczą i rzetelną pracę, pedagogiczny zapał i miłość do dziecka składam hołd i serdeczne podziękowania.

Elżbieta Marciniszyn

Dyrektor MDK od 1990 roku

I. MDK dawniej

Rafał Blaut, Alfred Prudzienica

O HISTORII POSESJI I BUDYNKU PRZY UL. STRZELCÓW BYTOMSKICH 1

Najstarsza informacja o właścicielu posesji, na której stoi dzisiaj budynek główny Młodzieżowego Domu Kultury, pochodzi z księgi wieczystej. W 1878 roku właścicielem jej jest Henryk Wartenberg, który prawdopodobnie wybudował na tym placu budynek, o kształcie zewnętrznym zachowanym do dnia dzisiejszego.

Wnętrze domu wielokrotnie zmieniano, ostatnia generalna przebudowa nastąpiła po powodzi w 1997 roku. W trakcie tego remontu pod warstwami starego tynku zostały odkryte zamurowane przejścia między pomieszczeniami i stare okna – dzisiaj nieistniejące.

W 1903 roku działka z budynkiem przechodzi na własność Wiktora Mulera, a rok później właścicielem zostaje Franciszek Schiebel, o którym wiemy, że był praktykującym lekarzem. W 1922 roku kolejnym właścicielem jest Franciszek Kontny, fabrykant.

W 1939 roku majątek przejmuje Prowincja Śląska, być może jako konfiskatę mienia żydowskiego. Po II wojnie światowej, w związku z dekretem o nacjonalizacji mienia poniemieckiego, w roku 1946 w księdze wieczystej wpisano, że właścicielem działki o powierzchni 0,6289 ha zostaje Skarb Państwa.

W 1967 roku przeprowadzono porządkowanie numeracji działek: z dotychczasowych działek 683/43 i 844/44, powstaje działka o numerze 65, która następnie zostaje podzielona na działki 65/1 i 65/2. W 1970 roku uzupełniono wpis w księdze: właścicielem jest Skarb Państwa, a użytkownikiem Młodzieżowy Dom Kultury w Opolu.

Piętnaście lat później, w 1985 roku, założono nową księgę wieczystą o numerze 399973 i wpisano jako użytkownika Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego w Opolu.

Ostatnia zmiana została dokonana w 1995 roku, gdy – w związku z wprowadzeniem samorządu terytorialnego – przekazano na własność gminy Opole część majątku Skarbu Państwa. Utworzono wtedy nową księgę

wieczystą o numerze 603485 i jako właściciela wpisano Gminę Opole zamiast Skarb Państwa.

W 1991 roku Państwowa Służba Ochrony Zabytków wpisuje obiekt do rejestru zabytków. W uzasadnieniu decyzji czytamy: „budynek stanowi doskonały przykład architektury eklektycznej z użyciem form klasycystycznych z II połowy XIX wieku”. Od tego momentu budynek główny Młodzieżowego Domu Kultury objęty jest ochroną prawną i konserwatorską.

Mariusz Cisek, Alfred Prudzenica

DZIEJE MŁODZIEŻOWEGO DOMU KULTURY W LATACH 1954 -1979

Pięćdziesiąt lat temu, 24 stycznia 1954 roku, odbyło się uroczyste otwarcie Młodzieżowego Domu Kultury. Atrakcyjnie usytuowany obiekt u zbiegu ulic Piastowskiej i Strzelców Bytomskich, odbudowany ze składek Funduszu Odbudowy Szkół i dotacji państwowej, przekazany został młodzieży opolskiej.

Już w pierwszym roku działalności w MDK funkcjonują:

- pracownie: elektrotechniczna, radioamatorów, fotograficzna, stolarska, ślusarska i młodych meteorologów,
- działy: choreografii (tańce ludowe) turystyki i krajoznawstwa oraz sportu,
- koła: chemiczne i biologiczne.

Istnieje zespół chóralski, zespół pieśni i tańca, zespół dramatyczny i gabinet harcerski, który pełni funkcje szkoleniowe. Zespół dramatyczny przygotowuje pierwszy w historii MDK spektakl teatralny pt. „Czarodziejski dzban”. Widowisko prezentowane jest w wielu opolskich szkołach. W 1954 roku uruchomione zostaje kino, biblioteka i czytelnia.

Drugiego maja w ogrodzie MDK odbył się w ramach imprez pierwszomajowych, festyn dziecięcy, na który przygotowano liczne gry, zabawy i zawody sportowe. Loty balonów zbudowanych w modelarni MDK stanowiły punkt kulminacyjny majowego festynu. Podobnego typu otwarta impreza odbyła się również z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka. Występy zespołów artystycznych MDK znalazły się w programie Wielkiego Festynu Kultury na zakończenie Dni Oświaty Książki i Prasy, który zorganizowano wtedy na Górze św. Anny. Te kulturalno-rekreacyjne imprezy wchodzi już na stałe w kalendarz odświętnych spotkań dzieci i młodzieży MDK z mieszkańcami naszego miasta. Tradycją stają się też organizowane spotkania z ciekawymi ludźmi, przedstawicielami różnych zawodów, artystami i literatami. Zofia Nałkowska, posłanka Ziemi Opolskiej, inauguruje cykl spotkań z pisarzami. Później w MDK gościli m.in.: Kazimiera Iłakowiczówna, Władysław Broniewski i Adam Kurczyna.

Dużą popularnością cieszą się też organizowane w MDK zabawy taneczne i koncerty muzyczne Opolskiej Orkiestry Symfonicznej. Atrakcją stają się poranki filmowe dla dzieci i projekcje filmów fabularnych dla dorosłych widzów.

W styczniu 1955 roku, z inicjatywy MDK, odbyły się po raz pierwszy w Opolu zawody łyżwiarskie dla dzieci i młodzieży. Zawody te na parę lat weszły w kalendarz opolskich imprez sportowych. Swoje pierwsze znaczące sukcesy zaczyna odnosić sekcja szermiercza w konkurencji floretu i szpady.

Modele samolotów i szybowców z pracowni lotniczej, często demonstrowane na różnych pokazach, zwyciężają w zawodach miejskich i strefowych. W czerwcu Zespół Pieśni i Tańca zajmuje II miejsce na Centralnych Eliminacjach Szkolnych Zespołów Artystycznych w Katowicach. Pracownia techniczna zdobywa cztery wyróżnienia na Centralnej Wystawie Prac Młodych Techników w Gliwicach, a zespół taneczny gościnnie występuje w warszawskim Domu Kultury Dziecka.

W tym też roku, przy pomocy opolskich zakładów pracy, w parku obok MDK powstaje plac zabaw. Był to wówczas jedyny tego rodzaju obiekt w centrum miasta. Systematycznie ulepsza się wyposażenie sal i pracowni. Wraz ze zmieniającymi się warunkami pracy następuje zmiana oferty programowej. Teraz MDK prowadzi cztery działy programowe: artystyczny, techniczny, naukowy i sportowy.

Dział artystyczny tworzą pracownie: choreograficzna, plastyczna i muzyczna. W pracowni muzycznej działają zespoły akordeonistów, gitarzystów i mandolinistów. Dział techniczny obejmował modelarnie lotniczą i skutniczą, pracownię radiotechniczną, foto-kinematograficzną i pracownię konstrukcji drewnianych. W dziale naukowym funkcjonowały pracownie: biologiczna, chemiczna, i geograficzno-krajoznawcza. Natomiast w dziale sportowym swoje miejsce znalazła sekcja szermiercza, szachowa i gier sportowych.

We wszystkich tych pracowniach i zespołach jest już ponad 800 stałych uczestników zajęć. Do końca 1956 roku powstanie jeszcze pracownia haftu artystycznego, zespół recytatorski, zespół szkolący kinooperatorów dla szkół i przedszkoli oraz dwa teatrzyki kukielkowe, pod stałym patronatem Teatru Lalki i Aktora.

Interesujące, że koło krajoznawcza zajmujące się do tej pory przede wszystkim organizacją wycieczek i obozów wędrownych w 1956 roku bierze udział w akcji „Cmentarze jako dokumenty polskości Śląska Opolskiego”. Młodzież opracowuje dokumentację badanych miejsc potwierdzoną przez Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Kadr Oświatowych. W ten sposób opracowana zostaje historia cmentarzy w Popielowie, Wójtowej Wsi, Dąbrowie Niemodlińskiej i Chróścieńcu Opolskiej.

Rok później MDK inauguruje międzyszkolną ligę szachową i ligę tenisa stołowego.

We wrześniu 1958 roku następują kolejne zmiany. Nowym dyrektorem placówki zostaje Krystyna Wojciechowska, która obejmuje to stanowisko po Zdzisławie Morzyńskim. Wprowadza odpłatność za organizowane imprezy

oraz likwiduje nierentowną pracownię chemiczną, gabinet harcerski i chór. Tworzy ponadto pracownię krawiecko-rękodzielniczą i kółko dramatyczne.

Istotniejsze zmiany następują w obszarze zadań placówki. Do tej pory warunkiem niezbędnym uczestnictwa w zajęciach były bardzo dobre wyniki w nauce. Od tego roku przygotowuje się specjalną ofertę zajęć dla uczniów ze słabszymi wynikami w nauce i tych, którzy z różnych względów naukę przerwali. Zajęcia te odbywają się w godzinach przedpołudniowych. Zauważono też konieczność powołania i zorganizowania pracy młodzieżowego klubu dyskusyjnego. Pod koniec lat pięćdziesiątych, ze względu na bardzo skromne warunki lokalowe, wiele zajęć odbywa się poza MDK, w szkołach podstawowych, w Studium Nauczycielskim i w salach Państwowej Orkiestry Symfonicznej.

W lata sześćdziesiąte MDK wkracza jako placówka o ugruntowanej pozycji i dużej popularności. Do cenniejszych inicjatyw tego okresu należy zaliczyć przystąpienie do akcji „2 x R” („Razem. Radośnie”), polegającej na integrowaniu młodzieży miasta z młodymi mieszkańcami podopolskich wsi. MDK przygotowuje 15 imprez, w których uczestniczy prawie 3700 osób. Były to przedstawienia teatryku kukielkowego „Tyci Tyci”, występy zespołów mandolinistów i akordeonistów, turnieje i pokazy szermiercze, a także wieczory gier zręcznościowych itp. Akcję kontynuowano przez kilka lat w okresie ferii zimowych i letniej przerwy wakacyjnej.

W czerwcu zorganizowana zostaje duża wystawa dorobku kół artystycznych szkół i placówek wychowania pozaszkolnego. Przed wakacjami odbywają się też przeglądy zespołów chóralnych i zespołów artystycznych szkół podstawowych.

W 1962 roku teatryk dziecięcy „Iskierka” wystawia udramatyzowaną bajkę Andersena „Świniopas”. Scenografię i kostiumy do spektaklu przygotowują pracownice MDK, według projektów Zenona Henryka Rachwalskiego. Przedstawienie cieszy się dużą popularnością i jest często wystawiane w mieście i podopolskich szkołach. Do szkół wiejskich trafiają też inne zespoły artystyczne i taneczne.

W latach sześćdziesiątych placówka, wspólnie z Kuratorium Oświaty, rozpoczyna organizowanie corocznych wystaw twórczości plastycznej dzieci i młodzieży. Pierwsza wystawa kończy się przyznaniem Głównej Nagrody Plastycznej MDK.

Stale uatrakcyjniana oferta programowa i zmieniane formy pracy kół i pracowni zwiększają liczbę stałych uczestników zajęć do około 1000 osób. Upodobania artystyczne można wówczas rozwijać na zajęciach klubu tańca towarzyskiego, w zespołach: choreograficznym, muzycznym, dramatycznym, w teatryku kukielkowym lub w założonym w 1962 roku chórze pod kierownictwem prof. Edmunda Kajdasza.

Sporym zainteresowaniem cieszą się zajęcia prowadzone przez Zenona Henryka Rachwalskiego w pracowni plastycznej. Chętnych do rozwijania i pogłębiania zainteresowań naukowych skupiają koła: krajoznawcze, historyczne, matematyczne i biologiczne. Pasjonatów techniki przyciągają modelarnie, pracownie techniczne i zespoły majsterkowiczów. Dziewczęta przychodzą na zajęcia kroju i szycia, haftu artystycznego oraz do pracowni gospodarstwa domowego.

Dział imprez organizuje cykliczne koncerty umuzykalniające w wykonaniu Państwowej Orkiestry Symfonicznej, występy zespołów młodzieżowych, spotkania i odczyty (m.in. Pracowników Muzeum Śląska Opolskiego).

W roku 1967 uruchomiona zostaje świetlica szkolna, w której prowadzone są zajęcia w godzinach przedpołudniowych. W tym samym roku zostaje powołana do życia 50. Drużyna Harcerska im. Powstańców Śląskich. Z jej inicjatywy powstaje Izba Pamięci, w której gromadzone są cenne pamiątki powstańcze. Od tej pory Izba pełni funkcję sali zajęć i jest miejscem prowadzonych lekcji poglądowych i wychowania obywatelskiego oraz spotkań z weteranami powstań.

W marcu 1969 roku zostaje zorganizowana akademia z okazji piętnastolecia MDK. Występują wszystkie zespoły artystyczne ze swoimi najnowszymi programami. Rocznicowym obchodom towarzyszą wystawy prac kół i pracowni oraz imprezy rekreacyjne.

Do stałych form pracy w latach sześćdziesiątych należy organizowanie zajęć opiekuńczo-kulturalnych dla dzieci podczas zimowej i letniej przerwy wakacyjnej w ramach akcji „Biała Zima” i „Lato w mieście”. Odbývają się wtedy projekcje bajek, występy zespołów teatralnych, różne konkursy i zawody sportowe.

Z przeprowadzonych wówczas przez MDK imprez, do szczególnie udanych należy zaliczyć:

- Wielki Konkurs Plastyczny z okazji Tysiąclecia Państwa Polskiego,
- konkurs „Czy znasz Opole i Opolszczyznę”,
- konkurs przyrodniczy „Czy znasz rezerваты i pomniki przyrody na Opolszczyźnie?”,
- ekspozycję korzeni z jezior turawskich,
- przedstawienie teatryku „Tyci Tyci”,
- wystawy pracowni plastycznych i technicznych,
- wyścigi kolarskie, zawody szermiercze i strzeleckie,
- przegląd szkolnych zespołów artystycznych,
- przegląd filmów Zbigniewa Cybulskiego,
- festyny i występy zespołów w parku MDK z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka.

W 1970 roku w MDK działają 53 koła zainteresowań i 19 pracowni dla około 1500 stałych uczestników zajęć. Rok później Rada Pedagogiczna podejmuje decyzję o przygotowaniu placówki do nadania imienia, a drużyna harcerska przekazuje młodzieży Izbę Czynu Powstańczego.

W 1972 roku MDK przyjmuje imię Bohaterów Powstań Śląskich. „Trybuna Opolska” pisze, że MDK jest „najbardziej pożyteczną i zasłużoną placówką kulturalno-oświatową województwa opolskiego”.

Do najpopularniejszych zajęć należą wówczas zajęcia w modelarniach, w kołach: plastycznym, fotograficznym, astronomicznym, krajoznawczym i baletowym oraz w kole gospodarstwa domowego. Niezmienną popularnością cieszą się działające od lat teatry dziecięce. Swoją stałą publiczność mają audycje Andrzeja Szmidta z Państwowej Orkiestry Symfonicznej. Do ciekawszych form pracy zainicjowanych w latach siedemdziesiątych należą spotkania i dyskusje z ludźmi teatru, tzw. „Proscenium”, organizowane przez Międzyszkolny Klub Teatralny, powstały z inspiracji MDK oraz Teatru Lalki i Aktora. Zajęcia w Klubie obejmują również udział w próbach i spektaklach teatralnych, organizowanie wystaw i konkursów tematycznych.

Na lata siedemdziesiąte przypada też działalność „Jednoty”, jednej z najpopularniejszych drużyn harcerskich w mieście. Pod koniec dekady drużyna przekształcona zostaje w reprezentacyjny harcerski zespół artystyczny. Zespół ten da początek istniejącemu do dziś chórowi „Legenda”.

W roku 1979 w MDK funkcjonują 74 koła i zespoły dla prawie 1700 stałych uczestników zajęć.

Elżbieta Marciniszyn, Alfred Prudzienica

KALENDARIUM NAJWAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ Z LAT 1954 - 2003

1954

Powstaje Młodzieżowy Dom Kultury w Opolu. Funkcjonują w nim:

- **PRACOWNIE:** elektrotechniczna, fotograficzna, stolarska, ślusarska, radioamatorów i młodych meteorologów (dysponująca teleskopami i lunetami);
- **DZIAŁY:** turystyki i krajoznawstwa, choreografii (tańce ludowe), sportu (dysponuje sprzętem lekkoatletycznym, łukami, kajakami i rowerami wodnymi), sekcja szermiercza, zespół chóralski, gabinet harcerski (szkoli redaktorów gazetek szkolnych, zastępowych i fanfarzystów), zajęcia z mechaniki pojazdów (dla przyszłych kierowców);
- **KOŁA:** chemiczne i biologiczne.

/„Trybuna Opolska” nr19, 23-24 stycznia 1954 r./

W Młodzieżowym Domu Kultury w Opolu znajduje się już kino, biblioteka i czytelnia. Najpilniejsi uczestnicy zajęć mogą w nagrodę spędzać wakacje na obozach wędrownych organizowanych przez dział turystyki i krajoznawstwa.

/„Kalendarz Opolski 1955”/

2 maja w udekorowanym ogrodzie MDK odbył się w ramach imprez pierwszomajowych, festyn dziecięcy. Przygotowano liczne gry, zabawy i zawody sportowe. Loty balonów zbudowanych w modelarni MDK stanowiły punkt kulminacyjny majowego festynu.

/„Trybuna Opolska” nr 105, 4 maja 1954 r./

Zofia Nałkowska, posłanka Ziemi Opolskiej, spotkała się z młodymi czytelnikami w MDK i WDK. Pisarka czytała swoje nowe teksty, opowiadała o pracy literackiej i obowiązkach posła.

/„Trybuna Opolska” nr 139/

Wielki Festyn Kultury na zakończenie Dni Oświaty Książki i Prasy odbył się na Górze św. Anny. Występowały amatorskie zespoły młodzieżowe z MDK i WDK.

/„Trybuna Opolska” nr 154, 21 czerwca 1954 r./

1955

Cztery eksponaty wykonane w pracowni technicznej wyróżnione zostają na Centralnej Wystawie Prac Młodych Techników w Gliwicach.

Przy pomocy opolskich zakładów pracy, z myślą o najmłodszych uczestnikach zajęć, przygotowano plac zabaw w parku obok MDK. Jest to wówczas jedyny tego rodzaju obiekt w centrum Opola.

Zespół Pieśni i Tańca zajmuje II miejsce na Centralnych Eliminacjach Szkolnych Zespołów Artystycznych w Katowicach.

Młodzieżowy Dom Kultury po raz pierwszy w Opolu organizuje zawody łyżwiarskie dla dzieci i młodzieży. Zawody te na parę lat wchodzi do kalendarza opolskich imprez.

11 czerwca „Trybuna Opolska” informuje, że pracownie MDK są lepiej wyposażone niż pracownie w szkołach naszego miasta.

Wprowadzone zostają zmiany do oferty programowej. MDK prowadzi teraz działalność w czterech działach programowych: artystycznym, technicznym, naukowym i sportowym.

1956

Koło krajoznawcze bierze udział w akcji „Cmentarze jako dokumenty polskości Śląska Opolskiego”. Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Kadr Oświatowych potwierdza opracowanie przez koło dokumentacji cmentarzy w Popielowie, Wójtowej Wsi, Dąbrowie Niemodlinskiej i Chróście Opolskiej.

W Młodzieżowym Domu Kultury ponad 800 uczestników stałych zajęć rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania.

1957

Po raz pierwszy wprowadzona zostaje odpłatność za korzystanie z różnego rodzaju imprez organizowanych przez MDK.

MDK podejmuje pracę z uczniami, którzy mają problemy w nauce. Proponuje także zajęcia dla młodzieży, która z różnych powodów przerwała naukę.

W Młodzieżowym Domu Kultury funkcjonuje już 68 kół i zespołów. MDK inauguruje ligę szachową i ligę tenisa stołowego.

Przedstawiciele Ambasady Ludowej Republiki Bułgarii odwiedzają Opole. W MDK bułgarscy goście spotykają się z opolską młodzieżą.

/„Trybuna Opolska” nr 89/

W ramach obchodów 1 Maja, w parku MDK występują zespoły artystyczne. Pokazy kończy zabawa dla dzieci.

W pierwszą majową niedzielę, z okazji Dni Oświaty Książki i Prasy, MDK organizuje kiermasz książki połączony z loterią. Rusza „harcerski pociąg” z książkami, któremu towarzyszą występy zespołów artystycznych MDK.

/„Trybuna Opolska” nr 106, 4-5 maja 1957 r./

W ramach Międzynarodowego Dnia Dziecka, w MDK występują zespoły chóralne i taneczne. Najmłodszej publiczności najbardziej podoba się spektakl kukielkowy pt. „Koci domek”.

W Młodzieżowym Domu Kultury w Opolu prezentowana jest ciekawa wystawa prac modelarskich. Można podziwiać najlepsze modele wykonane przez uczniów polskich szkół.

/„Trybuna Opolska” nr 141, 14 czerwca 1957 r./

1958

Z istniejącej dotychczas sekcji szermierczej powstaje Młodzieżowy Klub Szermierczy „Patria”. Klub zostaje przyjęty w poczet członków Polskiego Związku Szermierczego.

1959

Liczne zajęcia odbywają się poza Młodzieżowym Domem Kultury w szkołach: Szkole Podstawowej Nr 6, 12, 5, 21, 4, 18, 11, 14 i w Studium Nauczycielskim i w sali Państwowej Orkiestry Symfonicznej.

1960

MDK organizuje spotkanie młodzieży z opolskim poetą A. Kurczyną.

/„Trybuna Opolska” nr 112, 12 maja 1960 r./

1961

W okresie ferii zimowych MDK włącza się w akcję „2 x R” („Razem, Radośnie”), organizując 15 imprez dla prawie 3 700 osób.

Z okazji Dni Oświaty, Kultury i Prasy, polska młodzież może spotkać się z Władysławem Broniewskim. Poeta prezentuje swoje najnowsze wiersze oraz tłumaczone z języka rosyjskiego bajki.

/„Trybuna Opolska” nr 123, 26 maja 1961 r./

W ramach Międzynarodowego Dnia Dziecka, MDK organizuje ciekawą imprezę dla dzieci z Gosławic. Występuje zespół muzyczny i teatrzyk kukielkowy.

/„Trybuna Opolska” nr 126, 30 maja 1961 r./

W MDK odbywa się przegląd chórów działających w liceach ogólnokształcących i zawodowych.

/„Trybuna Opolska” nr 137, 12 czerwca 1961 r./

W czerwcu MDK zorganizuje przegląd zespołów artystycznych szkół podstawowych.

/„Trybuna Opolska” nr 138, 13 czerwca 1961 r./

Wystawa dorobku kół artystycznych szkół i placówek wychowania pozaszkolnego. W trzech salach MDK zgromadzono najciekawsze prace uczniów, m.in. rysunki, fotogramy, metaloplastykę, lalki i rzeźby.

/„Trybuna Opolska” nr 137, 12 czerwca 1961 r./

1962

We wszystkich formach stałych zajęć uczestniczy już około 1000 osób. Zespoły Młodzieżowego Domu Kultury w Opolu odwiedzają podopolskie wsie, dając występy dla dzieci wiejskich.

1963

Przebudowa stacji astronomicznej. Projekt przygotowuje Stefan Czech (od 1945 roku członek Polskiego Towarzystwa Miłośników Astronomii, w latach 1966-1975 kierownik stacji astronomicznej, instruktor Młodzieżowej Sekcji Koła Astronomicznego). Od roku 1971 prowadzi z młodzieżą zajęcia obserwacyjne.

1964

W ramach „Białej Zimy” MDK organizuje 41 imprez dla 7500 dzieci ze szkół miasta i powiatu. Dzięki pomocy finansowej Państwowego Inspektoratu Oświaty, MDK może zaopiekować się uczniami ze szkół wiejskich.

W październiku, przy przepelnionej sali, wyświetlany jest polski film pt. „Szatan z VII klasy”.

/„Trybuna Opolska” nr 242, październik 1964 r./

1965

W MDK organizowane są grupy podwórkowe. Biorą one udział w akcji „Biała Zima”.

/„Trybuna Opolska” nr 305, 1965 r./

W każdą niedzielę odbywają się bezpłatne projekcje filmów dydaktycznych o bezpieczeństwie ruchu drogowego. Współorganizatorem akcji jest Inspektorat Ruchu Drogowego Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej w Opolu. Projekcje cieszą się dużą popularnością.

1966

Młodzieżowy Dom Kultury organizuje Wielki Konkurs Plastyczny z okazji Tysiąclecia Państwa Polskiego.

Rozpoczyna się remont kapitalny budynku. Przyjęty plan pracy przewiduje 1525 stałych uczestników zajęć i przeprowadzenie 400 imprez masowych dla 4500 osób.

1967

Działający od trzech lat Harcerski Dyskusyjny Klub Filmowy organizuje przegląd filmów Zbyszka Cybulskiego. Widzowie mogą zobaczyć m.in.: „Rękopis znaleziony w Saragossie”, „Popiół i diament” oraz „Pociąg”.

4 maja „Trybuna Opolska” informuje o „pięknej ekspozycji korzeni” w ogrodzie przy MDK. Jest to wystawa korzeni z turawskich jezior, przygotowana przez Zenona Henryka Rachwałskiego, przy współudziale młodzieży z koła plastycznego.

W godzinach przedpołudniowych w MDK funkcjonuje świetlica szkolna.

Utworzono 50. Drużynę Harcerską im. Powstańców Śląskich. Z jej inicjatywy powstaje Izba Pamięci, w której zgromadzono cenne pamiątki powstańcze. Izba pełni funkcje sali zajęć i jest miejscem prowadzonych lekcji poglądowych i wychowania obywatelskiego oraz spotkań z weteranami powstań.

1968

Zarząd „Zieleni Miejskiej” przyjmuje pod swoją opiekę ogródek przy MDK.

W MDK funkcjonuje 57 kół zainteresowań z 1536 uczestnikami stałych zajęć. Placówka organizuje 392 imprezy masowe, w których uczestniczy prawie 49 tys. osób.

1969

W marcu odbywa się uroczysta akademie z okazji 15-lecia MDK. Zostają przygotowane specjalne wystawy i występy zespołów artystycznych.

W MDK istnieją 53 koła zainteresowań i 19 pracowni.

1970

W roku szkolnym 1969/70 zostaje zorganizowanych 460 imprez dla 53 tys. osób.

W MDK powstaje Komitet Rodzicielski.

1971

Zapada decyzja o przygotowaniu placówki do nadania im. Bohaterów Powstań Śląskich.

50. Drużyna Harcerska przygotowuje Izbę Czynu Powstańczego pod kierunkiem druha Mariana Skowronka.

1972

Młodzieżowy Dom Kultury w Opolu przyjmuje imię Bohaterów Powstań Śląskich. „Trybuna Opolska” pisze, że MDK jest „najbardziej pożyteczną i zasłużoną placówką kulturalno-oświatową województwa opolskiego”.

1979

Liczba kół i zespołów wzrosła do 74. Działa 36 kół artystycznych, 11 technicznych, 17 imprezowych. W zajęciach uczestniczy około 1670 osób.

1982

W roku szkolnym 1981/82 modelarnia szkutnicza uczestniczy w strefowych zawodach do Mistrzostw Polski, zdobywając 10 pierwszych miejsc.

1983

MDK organizuje 584 imprezy, w których uczestniczy ok. 56 tys. osób.

Na zaproszenie Rozgłośni Polskiego Radia w Opolu, Harcerski Zespół Artystyczny „Legenda” nagrywa cykl audycji umuzykalniających.

Prace haftu i ceramiki malowanej, wykonane w pracowni plastycznej MDK, otrzymują wyróżnienie na VI Ogólnopolskiej Wystawie Twórczości Dzieci i Młodzieży w Malborku.

Prace wykonane w modelarni szkutniczej zdobywają I i II miejsce na Mistrzostwach Polski w zawodach modeli sterownych radiem.

1986

W ramach reaktywowanych po latach „Dni Opola”, w MDK odbywa się festyn dziecięcy i występ „Legendy”.

Kino „Studio” organizuje sesję filmoznawczą pt. „Pierwsze lata władzy ludowej na Ziemiach Zachodnich w filmie polskim”

1987

Ośrodek Tradycji Ruchu Młodzieżowego w Opolu otrzymuje imię Antoniego Lacha – dziennikarza, działacza ruchu młodzieżowego, przyjaciela dzieci i młodzieży. Symbolicznego odsłonięcia tablicy na ścianie MDK dokonuje żona patrona, red. Janina Lach.

Od tego roku MDK jest organizatorem dużej imprezy dla opolskich przedszkoli – Wiosennego Rajdu Przedszkolaka.

Mistrzostwo Świata Juniorów zdobywa Piotr Stolarek z modelarni skutniczej.

1991

Ukazuje się pierwszy numer miesięcznika redagowanego przez młodych autorów i adresowanego do miłośników sztuki.

Państwowa Służba Ochrony Zabytków podejmuje decyzję o wpisaniu budynku głównego MDK (przy ul. Strzelców Bytomskich 1) do rejestru zabytków. Zdaniem PSOZ, budynek ten „stanowi doskonały przykład architektury eklektycznej z użyciem form klasycystycznych z II połowy XIX wieku”. Od tego momentu budynek zostaje objęty ochroną prawną i konserwatorską.

1992

30 czerwca Młodzieżowy Dom Kultury w Opolu zostaje przyjęty w poczet członków prawnych-wspierających Opolskiego Towarzystwa Kulturalno-Oświatowego.

Powstaje pierwsza monografia placówki – praca magisterska pt. „Młodzieżowy Dom Kultury w Opolu. Zarys monograficzny”, autorstwa Mariusza Ciska, instruktora MDK.

1993

9 stycznia Teatrzyk Dziecięcy „Maluch” prezentuje uczniom opolskich szkół podstawowych przedstawienie pt. „Psocki i Śmieszki” według J. Porazińskiej.

Młodzi aktorzy, wywodzący się z opolskich szkół podstawowych, poznający pod kierunkiem Ryszarda Bajora tajniki sztuki aktorskiej, zbierają zasłużone oklaski.

W okresie ferii zimowych MDK przygotowuje bogatą ofertę zajęć dla dzieci. Każdego dnia, od poniedziałku do soboty, w organizowanych zajęciach muzycznych, teatralnych, tanecznych, plastycznych, projekcjach filmowych, konkursach z nagrodami i wycieczkach uczestniczy 90 dzieci. Ponadto instruktorzy MDK, wspólnie z redakcją „Trybuny Opolskiej”, przygotowują i prowadzą zimowisko w Turawie dla najuboższych dzieci Opolszczyzny.

Opole przystępuje do Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Trzydniową akcją (15-17 lutego), mającą na celu zebranie pieniędzy na rzecz dzieci z wadami serca, koordynuje Młodzieżowy Dom Kultury. Kwesta uliczna, w której biorą udział przedstawiciele władz miasta, świata kultury, młodzież opolskich szkół i harcerze przynosi ponad 400 mln złotych. Zorganizowany w MDK koncert muzyczny opolskich zespołów rockowych staje się świętem młodzieży zjednoczonej ideą pomocy drugiemu człowiekowi.

26 lutego na scenie MDK spotyka się 30-tu młodych wokalistów, prezentując swoje umiejętności podczas drugiej edycji festiwalu „Piosenkobranie”. Laureaci konkursu otrzymują nominację do XIV Festiwalu Dziecięcej Piosenki i Tańca „Konin ’93”.

27 lutego Dziecięcy Klub Tańca Towarzyskiego organizuje pierwszy turniej tańca towarzyskiego, w którym uczestniczą pary z klubów tanecznych Opola i Dolnego Śląska.

5 marca w MDK rywalizują szkolne chóry a cappella z całej Opolszczyzny. Prezentują one utwory polskich kompozytorów.

22 marca, w ramach „Święta Powitania Wiosny”, pod opolskim Ratuszem występują zespoły działające w MDK. Festyn gromadzi blisko tysięczną rzeszę uczniów opolskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych, przebranych w pomysłowe kostiumy.

7 kwietnia Teatr Małych Form przedstawia publiczności z opolskich szkół ponadpodstawowych adaptację utworu Becketta pt. „Czekając na Godota”.

8 kwietnia pracownia plastyczna MDK po raz kolejny organizuje konkurs kroszonkarski dla uczniów opolskich szkół podstawowych. Różnymi technikami zdobienia jaj wykazywało się 52 młodych ludzi.

17 kwietnia, prezentacją działających w MDK zespołów artystycznych, zainaugurowane zostają „Dni MDK”. Trzydniowej imprezie towarzyszą wystawy prac plastycznych wykonanych w pracowniach Młodzieżowego Domu Kultury, pokazy wykonanych w modelarni modeli skutniczych i kołowych, a także koncert rockowego zespołu „Elendil”.

24 kwietnia pracownia edukacyjna MDK organizuje dla klas VII opolskich szkół podstawowych pierwszą edycję konkursu pt. „Makler Giełdowy”. Jego celem jest przybliżenie młodzieży wiedzy z zakresu ekonomii oraz poznanie zasad funkcjonowania giełdy papierów wartościowych. W konkursie uczestniczy 200 uczniów.

7 maja na Dużej Scenie Teatru im. Jana Kochanowskiego w Opolu po raz drugi odbywa się „Minilista Przebojów”. W zorganizowanym przez MDK konkursie młodzi opolanie naśladują (lub parodiują) największe gwiazdy piosenki.

1 czerwca, w festynie „Dzieci Dzieciom”, obok zespołów działających w MDK występują zespoły z opolskich szkół.

12 czerwca po raz drugi odbywa się finał konkursu historycznego „Historia na wesoło”. W konkursie bierze udział ponad 100 uczniów klas V ze szkół podstawowych Opola, Strzelec Opolskich, Krapkowic i Ozimka.

1997

10 lipca do Młodzieżowego Domu Kultury wdziera się Wielka Woda. Powódź wyrządza ogromne straty, zarówno materialne, jak i duchowe. W pamięci pracowników, rodziców i dzieci odcisnie swoje piętno na wiele lat...

1999

W październiku Kino „Studio” wznowia działalność zawieszoną od czasu powodzi. Klub Dobrego Filmu i Kino Lekturowe nawiązują do najlepszych tradycji studyjnego kina dla autentycznych miłośników X Muzy.

2001

W kwietniu Kino „Studio” wznowia Niedzielne Poranki Filmowe.

2002

W listopadzie Kino „Studio” jest współorganizatorem konferencji naukowej „Wędrować, pielgrzymować, być turystą”.

2003

W marcu, w ramach cyklu „Bez uprzedzeń”, w Kinie „Studio” odbywa się spotkanie z mniejszością romską, połączone z projekcją filmu.

II. Wspomnienia i sylwetki

Krystyna Wojciechowska *

JEST COŚ, CO UCZYNIŁO MNIE OSOBA SZCZĘŚLIWA

MDK w Opolu rozpoczął działalność w 1954 roku. Pracowałam wówczas w zarządzie okręgu Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Opolu, który był wiodącą na Opolszczyźnie instytucją wychowania pozaszkolnego oraz organizacji imprez masowych dla dzieci i młodzieży. Swoją działalnością wspomagał pracę Wojewódzkiego Wydziału Oświaty i pozostawał w bardzo bliskiej współpracy z placówkami oświatowymi. Dyrektorem TPD w Opolu była Małgorzata Bergerowa – osoba niezwykle utalentowana organizacyjnie i bardzo szanowana. Pani Begerowa dostała uroczyste zaproszenie na otwarcie MDK-u w dniu 24 stycznia. Na jej życzenie byłam osobą towarzyszącą i tak się tam znalazłam – jako młoda nauczycielka Krystyna Brzezińska. W tym dniu przekroczyłam próg domu pracy marzeń.

To była własność jakiegoś bardzo majątnego człowieka: okazały dom mieszczański, prześliczny secesyjny budynek z uroczym drzewostanem i rozległym terenem w atrakcyjnej dzielnicy Opolu. Został rozbudowany przez wojewódzkie władze w Opolu przy udziale FOS-u (Funduszu Odbudowy Szkół), bo był zniszczony przez wojnę. Dom utrzymano w pierwotnym zarysie architektonicznym, natomiast dobudowano drugie piętro przeznaczone na salę widowiskową. Ta sala widowiskowa, choć niezbędna, była potem naszym wielkim przekleństwem, bo żeby się do niej dostać, trzeba było przejść przez wszystkie piętra i młodzież z blokiem, z kurzem, ze wszystkim przechodziła na drugie piętro i ten brudek za sobą zostawiała. Ale trudno było cokolwiek na to poradzić.

Wnętrze po odbudowie było wspaniałe – to był pałacyk! Autorami projektu wystroju wnętrz byli plastycy z Katowic, posiadający duże doświadczenie w wystroju tego typu wnętrz, wcześniej pracowali nad Domem Młodzieży w Katowicach. Każda z sal miała inny pastelowy odcień, przepiękne, solidne meble wykonali swarzędzcy stolarze. Obok solidnych mebli do pracowni naukowych i technicznych były też przepiękne meble tapicerowane i inkrustowane. Dopełnieniem luksusu były wspaniałe podłogi z dębowego parkietu. Chodziło się po tym w nakładkach tekstylnych zakładanych na prywatne obuwie. Czynności tej przestrzegał woźny tkwiący na swoim stanowisku na początku parterowego korytarza.

Po uroczystym otwarciu opuszczałam MDK olśniona, nie wiedząc, że w najbliższym czasie związę z tą placówką swoje życie zawodowe na najbliższych trzydzieści lat.

Już w lutym ówczesny wizytator oświaty, wizytator Juliusz Kaczewski

złożył wizytę w zarządzie okręgu TPD i w uzgodnieniu z panią Bergerową zaproponował mi pracę w MDK-u. Później pani Bergerowa powiedziała, że nie byłoby sprawy, gdybym nie poszła z nią wtedy na uroczystość otwarcia.

I tak zostałam pracownikiem nowej placówki pozaszkolnej, której kadre stanowili instruktorzy etatowi i godzinowi będący albo nauczycielami albo fachowcami mającymi dużą wiedzę w określonej dziedzinie, np. muzyk, elektryk, tancerz. Sposób kompletowania kadry okazał się właściwy, bo był elastyczny. Instruktorów, którzy nie wykazywali najlepszych efektów po prostu się zwalniało.

Zatwierdzone przez władze oświatowe plany organizacyjne placówki w 1954 roku były takie, że miała ona mieć 440 uczestników stałych w pracowniach i do 400 uczestników okazjonalnych na organizowanych przez MDK imprezach. Udało nam się to osiągnąć. Gdy opuszczałam MDK w 1984 roku, liczba uczestników stałych wzrosła do 1200, a imprezami masowymi objęto od 3 do 3,5 tysiąca młodzieży miesięcznie. Ale to nie tylko moja zasługa, bo w latach sześćdziesiątych ukazał się Statut Młodzieżowego Domu Kultury, który określał, że Młodzieżowym Domem Kultury może być placówka wychowania pozaszkolnego, która ma minimum 1100 uczestników i przynajmniej dwa działy pracy. Aby spełnić te wymogi, wykorzystaliśmy dopołudniowe zajęcia z dziećmi. Ze świetlic MDK-u, które były bardzo dobrze wyposażone, mogły od tej pory korzystać dzieci ze szkół w okolicy placówki oraz dzieci dojeżdżające spoza Opola.

Przeszłam w placówce wszystkie stopnie wtajemniczenia zawodowego. Zaczynałam jako organizator imprez masowych, jako że miałam duże doświadczenie jeszcze z czasów pracy przy pani Begerowej. Potem zaproponowano mi zastępstwo dyrektora do spraw pedagogicznych, następnie w roku 1958 dyrektor Zdzisław Moszyński zrezygnował ze stanowiska i zostałam dyrektorem MDK-u. Na tym stanowisku pracowałam strasznie długo, bo aż do 1984 roku.

Ministerstwo Oświaty bardzo dbało o doskonalenie kadry, bo tych placówek coraz więcej powstawało, a nauczyciele nie byli do takiej pracy przygotowani. W liceach pedagogicznych czy na studiach nauczycielskich nie uczono, jak prowadzić zajęcia w warunkach pozaszkolnych. Dlatego Ministerstwo Oświaty, przy pomocy TPD i Centralnego Ośrodka Metodycznego, organizowało tygodniowe lub dwutygodniowe sesje. Uczono nas, co to znaczy rozwój zainteresowań. Zawsze podawano nam trzy stopnie: zaciekawienie przedmiotem, wzbudzenie zainteresowania, a potem prowadzenie do zamięłowania.

Jeśli chodzi o kwestię finansowania działalności placówki, nie wolno nam było brać pieniędzy od uczestników zajęć. Ministerstwo Oświaty też nie było zbyt bogate, dlatego musieliśmy pozyskiwać sponsorów, bo trzeba było jakoś finansować zajęcia, wyposażenie, imprezy masowe, nagrody w

konkursach. Dlatego musiałam chodzić od firmy do firmy „po prośbie”. I tak nawiązałam kontakt z PZU, który zgodził się dać MDK-owi pieniądze na akcję opieki nad dziećmi w czasie ferii zimowych, prosząc w zamian jedynie o wzmiankę o tym, by bezpiecznie przechodzić przez ulicę, jeździć na rowerze itp.

Drugim naszym „dobrym wujkiem” było już nieistniejące Towarzystwo do Walki z Alkoholizmem. Finansowało nam wszystko – obozy wędrowne, imprezy. Musieliśmy tylko mówić o szkodliwości picia alkoholu.

Mieliśmy też problem z salą widowiskową, a dokładniej wyposażeniem części kinowej. Nie mieliśmy nowoczesnego projektora, a o kupnie nie było mowy, bo nie było takich pieniędzy. Sala po 10-ciu latach była bardzo sfatygowana, wszystkie krzesła trzeba było koniecznie wymienić. Opiekunem sali kinowej był wtedy przecudowny pan, który kochał dzieci i świetnie znał się na filmach. Potrafił zdobyć wszystko. Najnowsze filmy disneyowskie były pokazywane w MDK-u wcześniej niż gdziekolwiek w Opolu. Dlatego bardzo zależało nam na tym wyposażeniu. Ale nie było pieniędzy. Mieliśmy świetne stosunki z kuratorium, ale rozkładano ręce, nie było pieniędzy. I wtedy złożył mi wizytę pan dyrektor z zarządu okręgu kin i powiedział, że ma wielką prośbę. Chciał zrobić w MDK-u kino studyjne dla starszej młodzieży i dorosłych. A ja na to: „A co my będziemy z tego mieli?”. I pan dyrektor obiecał mi, że zrobi kompletny remont sali widowiskowej i kupi pełne, najnowsze wyposażenie kinowe. W ten sposób kolejny problem został rozwiązany. Tak właśnie egzystowaliśmy – dzięki opiekunom.

Nie mieliśmy obowiązku zamieszczania informacji o darczyńcach. Oczywiście, zdarzało się, że jakiś dziennikarz napomknął w artykule o sponsorach. Mieliśmy zresztą taką zaprzyjaźnioną dziennikarkę. Nazywała się Romana Konieczna. Zaprzyjaźniona to nie znaczy, że pisała o MDK-u tylko dobrze. Pisała zawsze rzetelnie, kiedy źle to w formie przyjaznej krytyki, co i nam bardzo pomagało, bo wskazywało nam, co musimy poprawić. Była kobietą mądrą i rozsądną.

Współpracowaliśmy z różnymi instytucjami pozaoświatowymi; młodzież z MDK-u często chodziła na lekcje do muzeum, z Wojewódzką Biblioteką Publiczną organizowaliśmy spotkania młodzieży z pisarzami i poetami. Przyjeżdżali znakomici pisarze, a wszystko to opłacane było przez bibliotekę.

MDK współpracował z Filharmonią Opolską, która finansowała tzw. koncerty umuzykalniające prowadzone przez znakomitego muzykologa i dyrygenta, Andrzeja Szmidta, obecnie dziekana Wydziału Muzyki Jazzowej Akademii Muzycznej w Katowicach. Od początku lat 70-tych MDK był organizatorem miejskich i wojewódzkich przeglądów szkolnych zespołów artystycznych (w jury zasiadała m.in. Elżbieta Zapendowska).

Byliśmy jednym z głównych (a może największym) organizatorem

zimowego wypoczynku. „Biała Zima”, choć najczęściej bezśnieżna, cieszyła się ogromną popularnością. MDK był czynny przez cały dzień i pracował według dwóch bloków programowych – poranka i popołudnia.

W okresach wiosennym, letnim i wczesnojesiennym prowadziliśmy otwarte imprezy artystyczne dla dzieci i ich rodziców. Plac zabaw był idealnym, bezpiecznym miejscem dla tego rodzaju pracy, a otaczająca placówkę ulica Strzelców Bytomskich była wykorzystywana na konkursy rysunkowe. Przy tej okazji chciałam zaznaczyć, że i nasz plac zaczął się z czasem starzeć. Wyeksploatowany sprzęt zabawowy i estrada, mimo stałej konserwacji, nie były miejscem zupełnie bezpiecznym. I oto na 25-lecie MDK, na naszą prośbę, Rzemiosło Opolskie ufundowało nowy sprzęt zabawowy oraz dużą estradę do występów.

Jeśli chodzi o pracownie zainteresowań, to uległy one zmianie, zaspokajając coraz to nowsze zainteresowania dzieci. W latach 50-tych i 60-tych w dziale artystycznym królowała ludowość – pracowały liczne zespoły tańca ludowego, a w muzyce mandoliny i akordeony. W latach 70-tych dominowały gitary i tańce towarzyskie. W naszej placówce powstał pierwszy w Opolu zespół gitar elektrycznych. Młodzi, urodziwi muzycy na swoje koncerty przyciągali tłumy (zwłaszcza dziewcząt). Dziś mam przyjemność spotkać w MDK-u gitarzystę tego zespołu, Bogdana Żulewskiego.

Z tańców towarzyskich, prowadzonych systemem 2-miesięcznych kursów, powstał jeden z pierwszych w kraju Młodzieżowy Klub Tańca Towarzyskiego, biorący udział w turniejach tanecznych. Gwiazdą tego klubu, dzięki mistrzowskiemu opanowaniu techniki tanecznej, była Basia Cavour, później plastyk w placówce.

W tym okresie z ogromnym powodzeniem pracował chór dziecięcy pod opieką prof. Edmunda Kajdasza oraz pracownia plastyczna, znakomicie prowadzona przez Zenona H. Rachwalskiego. Sporym zainteresowaniem młodzieży cieszyły się pracownie o charakterze praktycznym: gospodarstwa domowego, haftu, kroju i szycia, majsterkowania, metaloplastyki. W latach 50-tych i 60-tych znakomicie funkcjonowała pracownia biologii, zwłaszcza gdy opiekę nad nią objęła Eliza Kossowska.

Popularny stał się także zespół młodych astronomów. Korzystali oni z zaplecza technicznego (m.in. z teleskopów i lunet) Opolskiego Towarzystwa Astronomicznego, obserwując tajemnice nieba z kopuły na tarasie MDK. Aktywnie działały Drużyna Harcerska, Młodzieżowy Dyskusyjny Klub Filmowy oraz wiele innych pracowni.

Mieliśmy szczęście do form teatralnych. Pierwszy zespół dramatyczny prowadził aktor Teatru Ziemi Opolskiej, Stanisław Piotrowski. Wystawił „Królową Śniegu”, w której rolę Kaja grał urodziwy Krzysztof Kumala. Potem byli następni: Ala Bandrowska, aktorzy Teatru Lalek – Rafała Łukasiewicz i Ryszard Bajor. Niezmiennym powodzeniem, od czasu

powstania placówki aż po lata 80-te cieszyła się pracownia modelarstwa lotniczego, skutniczego i kołowego, prowadzona przez J. Hucza. Znana i lubiana, odnosząca znakomite wyniki w zawodach wojewódzkich i ogólnopolskich, obsypywana licznymi nagrodami, przyniosła jej uczestnikom i nam, kibicom wiele radości.

Lata 80-te to przede wszystkim narodziny „Legendy” – zespołu wokalny-tanecznego, który urzekł pięknem artystycznym. To był początek jej wspaniałych sukcesów, odnoszonych w kraju i zagranicą.

Oto kilka wspomnień z długiego pobytu w MDK, przeżytych dni trudnych i bardzo radosnych, jak chyba w każdej podejmowanej pracy. Jednak jest coś, co uczyniło mnie osobą szczęśliwą – mogłam pracować z ludźmi mądrymi, kochającymi pracę z młodzieżą i umiejącymi pracować w zgodnym zespole koleżeńskim, bez których MDK w Opolu nie odnosiłby takich sukcesów artystycznych i wychowawczych.

* *Krystyna Wojciechowska* – dyrektor MDK w latach 1958-84.

Danuta Schetyna *

MOJE DWUDZIESTOLECIE W MŁODZIEŻOWYM DOMU KULTURY W OPOLU

Pracę w Młodzieżowym Domu Kultury rozpoczęłam w 1972 roku, kiedy to ówczesna dyrektor Krystyna Wojciechowska zaproponowała mi przygotowanie montażu słowno-muzycznego, w związku z nadaniem MDK-owi imienia Bohaterów Powstań Śląskich.

Powierzone mi zadanie realizowałam wspólnie z panem Marianem Skowronkiem, który w tym czasie prowadził aktywną pracę dydaktyczno-wychowawczą z drużyną harcerską i to harcerze właśnie byli wykonawcami tekstów związanych tematycznie z uroczystością.

Pracę w zakresie kultury żywego słowa kontynuowałam przez następne lata, nawiązując współpracę z nauczycielami szkół podstawowych średnich, w wyniku której zorganizowałam dwa zespoły. W dziecięcej grupie wiekowej (gł. klasy I-IV) powstał Teatrzyk Baśni „Krasnal”, a młodzież licealna realizowała swoje zainteresowania w Teatrze Poezji.

W grupie dziecięcej pracowałam głównie w oparciu o teksty Jana Brzechwy. Przygotowywałam inscenizacje krótkich utworów, a także większych form, jak np. „Pchła Szachrajka” czy „Szelmostwa Lisa Witalista”. Głównym celem pracy nad tymi tekstami – oprócz poprawnej dykcji i właściwej emisji głosu – było zawsze podkreślenie elementów wychowawczych.

Pierwsza inscenizacja „Pchły Szachrajki” w wykonaniu uczniów kl. IV Szkoły Podstawowej w Opolu odniosła pełny sukces. Przedstawienie było kilkakrotnie powtarzane dla satysfakcji dzieci, rodziców wychowawcy klasy.

W Teatrze Poezji z grupą młodzieży realizowałam w większości formę montażu słowno-muzycznych, takich jak: „Tej, co nie zginęła” (z okazji odzyskania niepodległości), „Witaj, majowa jutrzeńko”, „Każdy kamień Twój, Stolico” (poświęcony powstaniu warszawskiemu), „Wieczór kołęd i poezji Bożonarodzeniowej”, „Polsce i Lwowowi zawsze wierni”.

Bardzo ciepły i serdeczny charakter miały przygotowywane każdego roku w zespołach dziecięco-młodzieżowych imprezy z okazji Dnia Matki pt. „Mojej Mamie”.

Do wszystkich tych montażu pisałam scenariusze, z których chętnie korzystali uczniowie opolskich szkół.

Pamiętać należy, że był to okres pewnych ograniczeń i cenzury, zwłaszcza w prezentowaniu treści patriotycznych, rocznicowych z naszej historii. Mimo to, ja z pełną determinacją realizowałam swój cel, przekazując młodzieży prawdę o prawdziwych Polakach, dla których słowo „Ojczyzna” znaczyło tak wiele.

Podkreślić chcę również owocną współpracę z zespołem „Legenda”, z harcmistrzem Stefanem Grobelnym, z Bolesławem Drochomireckim, Dariuszem Kowcunem i innymi, których nie wymieniam imiennie. Dziś pragnę Im za tę pomoc bardzo podziękować.

Pracę swoją zakończyłam w 1992 roku, czyli z MDK-em związana byłam przez długich 20 lat. Mimo iż była moja dodatkowa praca, w wymiarze ½ etatu, to uczuciowe więzy – dzięki koleżeńskiej, życzliwej atmosferze – przetrwały tych wiele lat i trwają nadal.

Również serdeczność, jaka okazała mi obecna dyrektor, pani Elżbieta Marcinişzyn, w bardzo trudnych dla mnie chwilach, z powodu tragicznych osobistych przeżyć, pozostanie w mojej wdzięcznej pamięci na zawsze.

* *Danuta Schetyna* – polonistka, instruktorka zajęć teatralnych MDK w latach 1972-92.

Ewa Balas

„CHCĘ BYĆ ARTYSTĄ POTRZEBNYM LUDZIOM”

Wspomnienie o Henryku Rachwalskim *

Mówiąc o edukacji plastycznej w Młodzieżowym Domu Kultury, nie sposób zapomnieć o wspałym malarzu, artyście i wyjątkowym pedagogu.

Zenon Henryk Rachwalski urodził się w 1932 roku w Chyrowie, tam też kończy szkołę powszechną. W 1945 wraz z rodziną repatriuje się do Przemyśla, gdzie kończy szkołę średnią. Edukację plastyczną rozpoczyna w przemyskim Ognisku Kultury Plastycznej pod kierunkiem Mariana Strońskiego. Ten wybitny nauczyciel, człowiek o ogromnej kulturze artystycznej, oddział na Rachwalskiego głębiej niż wyższa uczelnia. Zamiłowanie do sztuki i ukształtowanie warsztatu malarskiego młodego człowieka to sukces pedagogiczny Strońskiego, gdyż w jego pracowni zetknął się z żywą i rozwijającą się sztuką a na uczelni krakowskiej z dogmatyzmem polityczno-artystycznym.

Studia w Krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych odbywał w trudnych latach 1951-1955 w pracowni Jerzego Fedkowicza (malarstwo sztalugowe) oraz w pracowni Wacława Taranczewskiego (malarstwo ścienne). Buntowniczy i niecierpliwy chłopak nie poddawał się ani politycznym doktrynom socrealizmu, ani artystycznym dogmatom koloryzmu, dlatego szybko zyskał opinię „trudnego studenta”. Żaden z tych kierunków nie pozostawił śladu w twórczości Rachwalskiego. Obserwował kostniejący postimpresjonizm. Wszystko to uczyło go dystansu i ostrożności. Drogo zapłacił jednak za te negatywne doświadczenia: piętnastoletnim poszukiwaniem własnej drogi artystycznej.

Okres studiów przyniósł mu pozytywne doświadczenie: przekonanie o społecznej roli sztuki, o tym, że wrażliwości artystycznej należy nauczać i że jest to sprawa równie ważna jak własna twórczość. Z tego właśnie powodu 22 lata spędził jako nauczyciel w najprzeróżniejszych placówkach oświatowych.

Jego nagły przyjazd do Opolą w 1958 roku był dla wielu jego przyjaciół zaskoczeniem. Artysta postanawia wszystko zacząć od nowa, w nowym środowisku. W Opolu czekały go trudne lata: samotność, izolacja od środowiska artystycznego, choroba. Był to okres najbardziej osobistych doświadczeń. Szukając w Opolu mieszkania, znajduje je u Pani Marii Styłlok, starej, samotnej i schorowanej kobiety, przy ul. Koraszewskiego. Mawiał o niej, że jest jego drugą matką, znalazł bowiem w tym domu potrzebny mu

spokój i warunki do malowania. (To właśnie w naszym mieście ukształtował się jego własny styl). Wtedy właśnie zdecydował, że w Opolu zostanie i że zostanie pedagogiem. W Opolu w tych latach był jedynym w mieście artystom plastykiem pracującym z dziećmi i młodzieżą. „Było to czymś niezwykłym, zarabiać w ten sposób na chleb, ale praca z dziećmi dawała mu wiele radości” – wspomina przyjaciółka Romana Konieczna.

Jego talent pedagogiczny ujawnił się jeszcze podczas wystaw objazdowych z „Grupą XIV”, której był członkiem zaraz po studiach. Potrafił godzinami prowadzić z widzami ciekawe i wyczerpujące rozmowy o sztuce. Młodzież uczęszczająca na zajęcia do pracowni plastycznej uwielbiała rozmowy z „mistrzem”. Wymieniał z nimi zapatrywania na różne tematy i sprawy. Rozmawiał o problemach nie tylko plastyki i sztuki, ale także życia, doświadczeń i własnych refleksji. Posiadał łatwość nawiązywania kontaktów z młodymi ludźmi i pozyskiwania sympatii. Był nie tylko autorytetem wśród nauczających, ale i wspaniałym słuchaczem dziecięcych małych problemów i doradcą. Stwarzał przyjazną atmosferę zajęć. Lubił się śmiać i starał się innych pobudzić do śmiechu. Obdarzony dużymi zdolnościami praktycznymi, niesamowitą wrażliwością i wielką wiedzą chętnie dzielił się tym z wychowankami.

W pracę pedagogiczną wkładał wiele serca i szczerego autentyzmu, choć był już znanym i cenionym malarzem, mogącym żyć ze swojej sztuki. Praca pedagogiczna z młodymi ludźmi jak twierdził dawała mu dużo zadowolenia i ubolewał, że będzie musiał z niej zrezygnować.

Na początku lat osiemdziesiątych zachorował. Stan jego zdrowia stale się pogarszał. Pewnego wieczoru w pracowni oświadczył, że przychodzi czas, w którym musi poświęcić się własnemu malarstwu, gdyż ma mało czasu i umrze w wieku 55 lat. To wewnętrzne przekonanie zaostrzyło jego spojrzenie na otaczający go świat. Świadomość przemijania była tak mocna, że starał się wykorzystać każdą chwilę.

W 1978 roku, po 22 letniej pracy pedagogicznej, rezygnuje z zajęć w Młodzieżowym Domu Kultury. Życie podporządkowuje wyłącznie malarstwu. Umiera 9 czerwca 1987 roku. Opolanie pożegnali go w kaplicy opolskiego cmentarza. Stamtąd rodzina przewiozła jego ciało do Przemyśla, gdzie pochowany został w zaprojektowanym przez siebie za życia rodzinnym grobowcu na Zasańskim Cmentarzu.

Sztuka Zenona Henryka Rachwalskiego zyskała wielkie uznanie na Opolszczyźnie. Był artystom znanym, cenionym i często nagradzonym, choć nie starał się i nie zabiegał o uznanie na szerszym i ogólnopolskim forum.

Wiele czasu i własnych umiejętności poświęcił tym „najmniejszym”, rozbudził w nich zamiłowania i życiowe pasje, może nie na taką skalę jak sam „mistrz”, ale równie satysfakcjonujące i sprawiające wiele radości twórczych.

Działalnością swą i twórczością przyczynił się do rozwoju środowiska artystycznego Śląska Opolskiego. Był wspaniałym pedagogiem i duszą artystyczną miasta. Wystarczy wspomnieć szereg zainicjowanych wystaw. Jego wspaniałe pomysły i towarzyszące im wydarzenia uświetniły życie kulturalne Opolan. Jubileuszowy wernisaż z okazji 30-lecia pracy twórczej, na który zaprosił aktorkę Alinę Janowską z recitalem piosenek i monologów. Czy indywidualna wystawę z loterią „fantów” w postaci eksponowanych obrazów i szereg spotkań autorskich i dowcipnych wystąpień na wernisażach wystaw.

„Odszedłeś do krainy cieni, gdzie nie ma pewnie ani cierpienia, ani radości, jest tylko spokój, upojenie. Wierzę, że dobrze Ci tam. Wśród nas pozostałeś w swoich obrazach, wspomnieniach przyjaciół...” – Romana Konieczna.

Wiele swych prac podarował znajomym i do zbiorów państwowych. Młodzieżowy Dom Kultury również posiada prace Rachwalskiego. Znajdują się one w sali na I piętrze (Dziś sala, Chóru Schola Cantorum Opoliensis Legenda, prowadzona przez Elżbietę i Alfreda Willimów). Są to obrazy „Karta z albumu” z 1969 r., „Powstaniec śląski” z 1971 r., „Obraz dla powstańców” z 1971 r. Obrazy te niegdyś zostały przekazane dla Harcerskiego Zespołu Artystycznego „Legenda”.

Dyrekcje, pedagodzy i 50-letni wychowankowie Młodzieżowego Domu Kultury w Opolu są dumni, że w historii placówki zaistniała postać Zenona Henryka Rachwalskiego, człowieka tworzącego wspaniałą sztukę. Sztukę, która urzekła artystów i widzów, która została zauważona i doceniona przez wielu krytyków sztuki.

„Piękno samo w sobie jest dla mnie złudne i powierzchowne. Człowiek potrafi udawać jak w dobrym teatrze” – mawiałeś, Henryku. Pokolenie Twoich wychowanków wie, że piękno było w Twojej duszy, że nie udawałeś. Troska o młodego człowieka była szczerą i prostą. Wynikała z wewnętrznej potrzeby.

---

* *Wszystkie informacje z życia Z. H. Rachwalskiego pochodzą z biografii wydanej przez ZPAP i GSW w Opolu, a także ze wspomnień wychowanków i przyjaciół.*

Włodzimierz Marchowski

„OBRAZ MUSISZ MIEĆ NAMALOWANY W GŁOWIE”

Wspomnienie o Henryku Rachwalskim

Henryka poznałem będąc jeszcze w szkole podstawowe. Już wówczas jego malarstwo – podobnie jak twórczość Krzysztofa Buckiego – wywarło na mnie ogromny wpływ. Obydwaj stali się nauczycielami, którzy wprowadzili mnie w tajniki warsztatu, ale również wskazywali, czym jest sztuka, jak powinna wpływać na etykę i filozofię życia.

Kieliszek koniaku i paczka Marlboro (wtedy kupowane w Pewexie), postawione na stole, były chwilą, w której wiedziałem już, że będziemy długo rozmawiać o tworzeniu i emocjach z nim związanych. Był to wstęp do długich rozmów o sztuce, które lubiliśmy obaj. Heniek był człowiekiem o wysokiej kulturze, nie używał brzydkich słów, cenił sobie dobre maniery, to też alkohol musiał być nie byle jaki. Wiedziałem, że musi wyrzucić z siebie to wszystko, co gromadziło się w nim w czasie pracy.

Nie było dla niego obrazów ważnych i mniej ważnych, do wszystkich swoich prac podchodził emocjonalnie, żył nimi. Pamiętam, jak pracował nad zleceniem Wojewódzkiego Zarządu Związku Socjalistycznej Młodzieży Polskiej, malując dla Izby Pamięci portret Janka Krasickiego. Gdy zaczynał, traktował to jako zwykłe zlecenie, fuchę za pieniądze. Z czasem zaczął się coraz bardziej angażować, poznawać postać.

Do dziś powtarzam sobie i innym słowa Henryka: „Obraz musisz mieć namalowany w głowie, musisz go widzieć. Reszta to warsztat”.

Grażyna Kasprzak *

MÓJ DRUGI DOM

Wspomnienia z zajęć w MDK

Młodzieżowy Dom Kultury był moim „drugim domem”. Przez 2 lata uczęszczałam na zajęcia taneczne „Legandy”, a wcześniej ćwiczyłam balet u pani Janiny Sosnowskiej. Zwyciężyło jednak pragnienie rysowania. Ponieważ nie byłam zbyt zdecydowana, namówiłam kilka osób z naszej podstawówki... no i się zaczęło.

Do pracowni rysunku pana Andrzeja Czyczyły chodziliśmy całą bandą: Magda, Wojtek, Jarek i ja (wszyscy z jednej klasy). Zajęcia rozpoczynały się konsumpcją tanich produktów żywnościowych, przyniesionych ze sobą w celu „zadbania o potencjał”. Wtedy nie można było mówić o potencjale twórczym, raczej o zabawie. I to było dla nas najważniejsze.

Wymyślane przez pana Andrzeja tematy prac były oryginalne, ale zarazem trudne. Np. otwarta duża szafa, z potwornym bałaganem w środku, z wielką ilością różnych dziwnych rzeczy i przedmiotów w półmroku nie była prosta do narysowania, szczególnie dla mało wyrobionego człowieka. Albo temat „Przypadek”. I bądź tu mądry... Ale opłacało się, nauczyłam się rysować.

Potem opiekowała się nami pani Basia Cavour. Kładła większy nacisk na analityczny rysunek, studium. Wtedy nawiązały się znajomości, które trwają do dziś. Moje osobiste zainteresowania i pasje „rozkwitały”. Kwitły i kwitną do dziś. Liceum Plastyczne, Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu i niewątpliwie ogromna satysfakcja – choćby z maleńkiego szkicu, obrazka czy rysunku. To jak swego rodzaju potrzeba, bez której nie można żyć, choć czasy coraz trudniejsze dla sztuki. Kto wie, może ta twórcza potrzeba zrodziła się w MDK-u.

Bardzo cenię sobie czas spędzony w MDK-u. Gdy po wielu latach uczęszczałam na zajęcia z jogi, ćwicząc w rytmie pieśni śpiewanych przez Schola Cantorum Opoliensis „Legenda”, wspomnienia wróciły...

---

* *Grażyna Kasprzak* – absolwentka Wydziału Wzornictwa Przemysłowego Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu.

Dorota Szelewska *

TO, KIM DZIŚ JESTEM, ZACZEŁO SIĘ W MDK

Wspomnienia z pracowni plastycznej Barbary Cavour

Moje pierwsze doświadczenia ze sztuką zawdzięczam pracowni plastycznej w Młodzieżowym Domu Kultury w Opolu u pani Barbary Cavour. Jak dziś pamiętam, że dwa razy w tygodniu przychodziłam do MDK przy ul. Strzelców Bytomskich. Chodziłam też na zajęcia teatralne u pana Ryszarda Bajora.

Pracownia plastyczna mieściła się na I piętrze. Z okien pracowni można było zobaczyć Młynówkę i zielony mostek. O każdej porze roku był to zawsze piękny krajobraz. Widok z tych okien to częsty temat moich pierwszych akwarel, malarskich szkiców temperowych, no i wreszcie prac malowanych w technice olejnej na sklejce. Pani Basia pokazywała, jak ją zagruntować i wprowadzała w tajniki trudnego malarstwa olejnego, które często się „mazało” i długo nie „wysychało”, nie dając możliwości poprawienia czegoś nieudanego.

Pani Basia była dla nas nie tylko nauczycielem ale „matką” i „opiekunką”. Często chodziła z filiżanką herbaty, udzielając korekt, służyła radą i pomocą. Nie tylko dużo opowiadała, ale i potrafiła słuchać. W pracowni panowała miła i przyjazna atmosfera. Wykonywaliśmy szkice z natury. Kompozycje martwych natur w różnych technikach rysunkowych. To tu poznałam rysunek węglem i tuszem lawowanym.

Do dziś w mojej pamięci zostały obrazy w postaci starych, emaliowanych garnków, instrumentów muzycznych i rosyjskich samowarów. Moje zainteresowania i pasje zaszczerpione w Młodzieżowym Domu Kultury w Opolu trwają do dziś. Wykonywane prace plastyczne sprawiają mi do dziś dużo radości i entuzjazmu twórczego.

Kto wie, może to, kim dziś jestem, zaczęło się w MDK?

Dziś to ja jestem pedagogiem i wiem, że wychowanie młodego człowieka poprzez sztukę, nauka wrażliwości to niewątpliwa przyjemność i satysfakcja. Zajęcia plastyczne w MDK wspominam mile i sympatycznie, z nutką sentymentu, gdyż kojarzą mi się one z dzieciństwem, młodością i radością życia.

---

* Dorota Szelewska – nauczyciel plastyki w PSP nr 15 w Opolu, absolwentka Uniwersytetu Śląskiego (specjalizacja malarstwo).

Beata Wiewiórka *

OTWORZYŁ SIĘ DLA MNIE NOWY ŚWIAT

Wspomnienia z pracowni plastycznej Barbary Cavour

Cofam się w przeszłość, aby odszukać ten pierwszy impuls – będę malować.

... profesorowie z Liceum Plastycznego?

... ASP w St. Petersburgu?

... a może obrazy na ścianach Ermitażu? możliwe...

Ale wiem na pewno, że nie było by nic: ani Liceum, ani ASP, czy Ermitażu, gdyby nie MDK, kółko plastyczne i pani Basia Cavour.

O zajęciach plastycznych dowiedziałam się od koleżanki. Nie musiała mnie namawiać. Byłam już wielką malarką z bagażem twórczości obejmującą trzy zeszyty z rysunkami zajęczków, kwiatków, komiksów.

Cóż, weryfikacja była brutalna, a świat się załamał na pierwszej martwej naturze z dzbankiem. Nie bolało, bo otworzył się dla mnie nowy świat, świat Basi Cavour. Uczyła nas wszystkiego – rysunku, technik malarskich: olej, akwarela, tempera. Rysowaliśmy przestrzenne figury geometryczne, malowaliśmy martwe natury, wymaginowany pejzaż zza okna. Pani Basia pokazywała nam swoje prace, albumy z klasycznym malarstwem, książki o malarstwie, przygotowała nas do olimpiady plastycznej.

W MDK powstał mój pierwszy obraz olejny – „kopia” z Albrecha Dürera. Byłam z niego bardzo dumna.

Tu nawiązały się przyjaźnie, które trwają do dzisiaj.

Te dwa lata spędzone w pracowni plastycznej umocniły mnie w postanowieniu, że zostanę malarką. I kiedy dzisiaj przechodzę obok MDK-u, z sentymentem wspominam tamte zajęcia.

---

* *Beata Wiewiórka* – absolwentka ASP w Sankt Petersburgu, obecnie konserwator w Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu.

Ewa Balas

PIASEK, MUSZELKI, KAMYCZKI...

List do Eli Boroń

Poznałyśmy się podczas wakacyjnych warsztatów artystycznych, zorganizowanych przez Młodzieżowy Dom Kultury. Od razu wyczułam pozytywne „fluidy”.

Już wtedy doceniłam Twoją ogromną wiedzę, spokój i opanowanie. Wspominam, z jaką matczyną troską traktowałeś dzieci, czesałeś, plotłaś warkoczyki dziesiątkom dziewczęcych głów.

Wcale się nie dziwię, że Cię uwielbiają, do dziś o Tobie wspominają. Masz łatwość nawiązywania kontaktów z nimi i pozyskiwania sympatii.

Prowadzone wówczas przez Ciebie warsztaty były ciekawe i interesujące, pełne zabawy twórczej, a Ty, luzacko żująca gumę, zawsze opanowana, cierpliwa, nie podnosiłaś głosu.

Jesteś fachowcem, masz tysiąc pomysłów i niespożytą energię. Znasz mnóstwo różnorodnych technik. Piasek, muszelki, kamyczki, trawa, patyki, tektura, szmatki, sznurek – wszystko przydawało się do pracy. Dzieciom się to bardzo podobało. Nic dziwnego. Wazonik, wisiorek, ramka, bransoletka – wszystko to, własnoręcznie wykonane, sprawiało ogromną radość.

W pracę z dziećmi wkładasz serce. Wiesz, jak wielki mają potencjał i potrzeby twórcze.

Brakuje mi Ciebie tutaj, Twojej życzliwości, rad, rozmów.

Ewa Balas

O WAS PAMIĘTAMY

Pedagodzy zajęć plastycznych w MDK

Zenon Henryk Rachwalski – absolwent Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, wspaniały pedagog, artysta i malarz, autor wielu wystaw w kraju i za granicą, indywidualnych i zbiorowych, laureat wielu prestiżowych nagród i wyróżnień.

Ryszard Druch – pedagog w pracowni rysunku w Młodzieżowym Domu Kultury. Kilka lat temu wyjechał do Stanów Zjednoczonych, do Chicago, gdzie przebywa do dziś. Aktualnie prowadzi działalność własną i wydaje polonijną gazetę. Zajmuje się rysunkiem satyrycznym. W 1998 roku nawiązał kontakt z MDK i z jego inicjatywy został zorganizowany Ogólnopolski Konkurs Satyryczny, którego laureatką była opolanka Anna Dziemieszyńska.

Barbara Cavour – wieloletni nauczyciel zajęć plastycznych w MDK. Objęła edukacją plastyczną wiele pokoleń, kobieta pełna energii, o wielkim sercu. W wieku emerytalnym opiekowała się samotnymi matkami i ich małymi dziećmi w Ścinawie Małej, w Domu Samotnej Matki, który powstał w ramach Stowarzyszenia Brata Alberta. Obecnie mieszka koło Jeleniej Góry.

Bogusław Laitl – wieloletni pracownik Młodzieżowego Domu Kultury, założyciel i opiekun Dyskusyjnego Klubu Filmowego. Prowadził czynną działalność w Opolskim Towarzystwie Fotograficznym. Był również instruktorem w pracowni fotograficznej, kształcącej młodych adeptów fotografii. Jego pasje i zainteresowania trwają nadal. Jest częstym gościem wielu wernisaży w mieście, z nieodłącznym aparatem fotograficznym lub kamerą.

Andrzej Czyczyło – pracował w MDK jako bardzo młody nauczyciel. Dziś znany opolski grafik, charakteryzujący się żywą kreską, autor wielu rysunków satyrycznych. Mieszka w Opolu, aktualnie współpracuje z redakcją NTO.

Beata Lukas – absolwentka Wydziału Grafiki ASP. W MDK-u prowadziła pracownię rysunku i organizowała letnie plenery plastyczne. Wspaniałe efekty tamtej pracy można podziwiać do dziś. Nadal uprawia rysunek i grafikę. Mieszka w Warszawie.

Elżbieta Boroń – ukończyła Akademię Sztuk Pięknych w Krakowie. Wieloletni pracownik Młodzieżowego Domu Kultury i wspaniały pedagog. Prowadziła pracownię zdobniczą. Wyjechała do Krakowa, gdzie pracuje w domu kultury.

Anna Przybylska – absolwentka Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie. Przez kilka lat prowadziła w MDK-u zajęcia plastyczne. Obecnie jest nauczycielem plastyki w Publicznej Szkole Podstawowej nr 21 w Opolu.

Aleksandra Kwiecień

NARODZINY „TSA”

Trudno uwierzyć, ale Młodzieżowy Dom Kultury działa już od 50 lat. Dla wielu zajęcia w nim były wielką pasją, dla innych początkiem wielkiej kariery.

Być może wielu wyda się to nieprawdopodobne, ale MDK potrafił przyciągnąć do siebie nawet tak niepokorne dusze, jak muzycy słynnego zespołu TSA. – Do MDK-u trafiłem na przełomie lat 70. Poszedłem sam, z własnej woli. Miałem wtedy mniej więcej 9-10 lat – wspomina perkusista grupy Marek Kapłon. Wbrew wszelkim podejrzeniom nie trafił od razu do pracowni muzycznej. Kapłon zaczynał od pracowni technicznej. – Nie pamiętam już, kto wtedy ją prowadził, ale to tam nauczyłem się, jak należy posługiwać się młotkiem, śrubokrętem, piłą. Jak obrobić drewno. To procentuje dzisiaj. Dzięki takim zajęciom wyrosło pokolenie ludzi, którzy potrafią coś zrobić, choćby wywiercić dziurę w ścianie, czy powiesić obraz, a wbrew pozorom nie są to czynności, które potrafią wszyscy – mówi.

Po kilku latach przerwy Kapłon powrócił do MDK-u, ale tym razem trafił do pracowni muzycznej, która prowadził Czesław Buchwald. – To był człowiek, który nauczył mnie podstaw muzyki, harmonii, nut, nie tylko fortepianowych, ale i perkusyjnych. Dawał nam możliwość kontaktu z instrumentem, którego zdobycie w tamtych czasach było niezwykle trudne – opowiada muzyk.

Właśnie w MDK-u spotkał Stefana Machela i Andrzeja Nowaka, z którymi później stworzył TSA. – Nie zacząłem z nimi grać od razu. Oni już potrafili grać, a ja nie. Ale chodziłem tam i oglądałem ich. Andrzej Nowak nie grał jeszcze wtedy na gitarze. Grał na organach i wyglądał bardzo groźnie.

Nowak trafił do MDK-u, kiedy już całe Opole wiedziało, że do najgrzeszniejszych nie należy. – Mimo wszystko mnie tam przygarnęli, bo okazało się nagle, że Nowak to urwis, ale jest zdolny – opowiada. Do dziś pamiętam, jak czekał z kolegami na murku przed MDK-iem, aż otworzą się drzwi i będziemy mogli wejść do środka. – Potem Pan Buchwald otwierał salę, w której mieliśmy próby i wydawał nam gitary albo organy... To było jak jakieś święto! Wtedy przecież nic nie było! – dodaje. Z czasem przekonali się wszyscy do jego długich włosów. Gorzej było z muzyką. Pracownikom czasem trudno było znieść te „diabelskie” dźwięki. Jego pierwszy koncert został brutalnie przerwany przez Buchwalda wyłączeniem wtyczki. – Teraz się z tego śmieję i wspominam to z sentymentem. Wiem, że to różnica pokoleń, ale wtedy...- zadumał się. To w MDK-u Nowak zagrał swój pierwszy „niezrozumiany” koncert. Tam też zaczął tworzyć pierwsze zespoły. I przede

wszystkim to z MDK-u wywodzi się prawie cały skład TSA. Do niego przychodzili Tomek Zatwarnicki i Stefan Machel, a także Piotr Peternik. Nowak uważa, że wtedy w MDK był jedyną ostoją dla młodzieży myślącej. Do tej pory czuję dziwne uczucie w sercu, gdy przechodzi koło budynku MDK-u. I za każdym razem powtarza swoim muzykom, którzy nie są z Opola, że tam zaczynał.

/„Gazeta Wyborcza”, 27 stycznia 2004 r./

Aleksandra Kwiecień

BIGBITOWY „HESES”

W latach 60-tych, wraz z napływającą z zachodu modą na rock'n'roll i bigbit, staromodne mandoliny i akordeony poszły w ką. Młodzi ludzie chcieli iść z duchem czasu. Nastął więc czas gitar elektrycznych. To w MDK-u powstał pierwszy w Opolu i najmłodszy w Polsce zespół bigbitowy zespół gitar elektrycznych Heses. Stało się to za sprawą opiekuna pracowni muzycznej Bolesława Banasiaka. Jeden z jego członków, obecny pracownik MDK-u, Bogdan Żulewski, wspomina: – To był fenomenalny człowiek. Uczył nas tzw. amerykańskiej szkoły chwytów gitarowych. W tych czasach już samo słowo „amerykańskie” wzbudzało w nas dreszczyk emocji, a co dopiero gitara elektryczna. Nauczył nas, że gitara to tylko kilka chwytów, ale też nuty, harmonia. W Opolu w tym czasie nie było nikogo, kto by to potrafił. My byliśmy jak zaczarowani. Przyznam, że Banasiak miał często na mnie większy wpływ niż własny ojciec.

Zespół działał w składzie czteroosobowym: Karol Drzyzga – gitara solowa, śpiew, Bogdan Żulewski – gitara, Mariusz Hyżyk – gitara basowa i Janusz Kazimierowicz – perkusja.

Młodzi chłopcy – VIII kasa szkoły podstawowej – nie dość, że zdolni i niezwykle przystojni, to jeszcze bardzo szybko zyskali lokalną sławę. Udało się im nawet nagrać teledysk do swojej czołowej piosenki, jaką był utwór ludowy „Czerwone jagody” w wersji bigbitowej. – W telewizji był w tym czasie program, który pokazywał ciekawe przedsięwzięcia młodzieży polskiej. Przyjechali do Opola, żeby nagrać z nami program. Kręciliśmy go na jeziorach turawskich, były żaglówki wypożyczone specjalnie do potrzeb programu. To było dla nas niewiarygodne przeżycie. Czuliśmy się jak gwiazdy światowego formatu – śmieje się dzisiaj.

Młodzi muzycy mogli liczyć na emdekowski sprzęt i pomoc pracowników. – Graliśmy na tym, co wtedy można było znaleźć w sklepach muzycznych. Były to gitary elektryczne marki Delfin, moja nazywała się Samba, a bass – Lotos. Były oczywiście czerwone. Jednak pierwszą gitarę miał Karol. Zrobił ją sam. Jego ojciec był elektrykiem i pomógł mu ją wykonać, wykorzystując porady z „Młodego Technika”. My pod jego kierunkiem zrobiliśmy swoje, ale on był pierwszy – Żulewski nie ukrywa dumy. Deficyt sprzętu muzycznego nie przerażał zespołu. Jeśli potrafili zrobić gitary, nic dziwnego, że udało im się też zrobić kolumny! – Tu też pomagał nam tato Karola. Ale i pan Banasiak, i pan Gwoźdź z pracowni modelarstwa. Były zrobione z płyt paździerzowych i miały moc 15 watów! I przede wszystkim były większe od nas. Mały gdzieś 1,75 metra. Nie wiem,

jak nam się udało nosić je po schodach – mówi. MDK był dla nich drugim domem. Czasem siedzieliśmy tam do późna w nocy. – Rodzice przychodzili nas tu szukać, bo bali się, że coś nam się stało – wspomina.

Zespół zakończył swoją działalność w latach siedemdziesiątych wraz z odejściem Banasiaka. Żulewski powrócił jednak do MDK-u. Tym razem jako instruktor. Prowadzi studio artystyczne B&B, w którym działa najmłodszy dziecięcy teatr w Polsce.

/„Gazeta Wyborcza”, 26 stycznia 2004 r./

Bogdan Żulewski

MÓJ RÓWIEŚNIK, eMDeK

Był rok 1965. Dobrze wychowanym chłopczykom w okularach i z niebywałą skłonnością do fantazjowania – do których ja należałem – imponowała dostępna wówczas literatura fantastyczno-naukowa z „Klubu Siedmiu Przygód”. W czasach cenzury i dziwnej literatury pojawiła się książka J. Broszkiewicza „Wielka, większa i największa”, a w niej samochód, który mówił ludzkim głosem i przemieszczał się w czasie i przestrzeni. Robił wszystko to, co tylko dziecko mogło wymyślić – bez jakichkolwiek negatywnych konsekwencji.

Ale do rzeczy. Taki właśnie samochód ford – limuzyna z 1940 roku stał sobie spokojnie z prawej strony wejścia do Młodzieżowego Domu Kultury. Ja oraz mój – gotowy spełnić wszystkie pomysły – kolega z sąsiedztwo utopiliśmy nasze dziecięce marzenia w owym samochodzie. Przesiadaliśmy tam codziennie (był to okres wakacji) latając, przenosząc się w czasie, rozmawiając z nim. Aż któregoś dnia samochód zniknął bez śladu. Ale tak właśnie zaczęła się moja przygoda z MDK.

W roku 1967 zainteresowałem się fotografią i uczestniczyłem w zajęciach kółka fotograficznego, istniejącego w MDK, prowadzonego przez B. Laitla. Zainteresowanie to jednak było krótkotrwałe. Pewnego dnia, będąc u kolegi, zobaczyłem wiszącą na ścianie gitarę. Do dziś nie wiem, czy to był przypadek, czy zbieg okoliczności, ale gitara mająca trzy struny brzmiała w dźwiękach westernu „Rio Bravo”. Zrobiło to na mnie takie wrażenie, że postanowiłem nauczyć się grać na gitarze. I tu znów moje drogi zeszyły się z MDK. Tym razem rozpocząłem edukację muzyczną. Osobowość instruktora B. Banasiaka i moja satysfakcja z szybkiego zdobywania umiejętności gry spowodowały, że oddałem się bez reszty gitarze i muzyce.

Pierwszy zespół, w którym zagrałem i stanąłem na estradzie, nosił nazwę „Heses”. W krótkim czasie staliśmy się najmłodszą w Polsce formacją big-beatową. Nakręcono z nami wówczas teledysk nad Jeziorem Turawskim. Zespół ewoluował, zmieniał składy i rodzaje granej muzyki. W tamtym czasie byliśmy z zespołem „Heses” uczestnikami warsztatów artystycznych, organizowanych przez Centralny Harcerski Zespół Artystyczny „Gawęda” w miejscowości Pieczarki nad mazurskim jeziorem Dargin. Tam, w ogólnopolskiej konfrontacji, wypadliśmy jako jedni z najlepszych.

W latach 1970-1997 nastąpiła przerwa w moich kontaktach z MDK. Grałem oczywiście nadal i podnosiłem moje kwalifikacje muzyczne, uczestnicząc w różnych formacjach muzycznych i festiwalach. Brałem udział w ogólnopolskich eliminacjach piosenki w Zielonej Górze. Potem dwukrotnie

brałem udział w Studenckim Festiwalu Piosenki w Krakowie, a w 1979 roku uczestniczyłem w koncercie Debiuty w Opolskim Festiwalu Piosenki.

W międzyczasie ukończyłem studia ze specjalnością pedagogiczną i rozpocząłem zajęcia muzyczne z młodzieżą. I tu moje drogi znów zeszyły się z MDK. W 1997 roku zacząłem pracować tutaj jako instruktor muzyczny. Oprócz zainteresowań muzycznych zawsze fascynowała mnie reżyseria, a co za tym idzie i teatr. Dlatego też podjąłem i ukończyłem studia podyplomowe na wydziale reżyserii teatru dla dzieci i młodzieży w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej we Wrocławiu.

Obecnie prowadzę Dziecięce Studio „B&B”, konsultacje muzyczne dla gitarzystów zaawansowanych oraz jestem członkiem działu imprez MDK.

Wracając do wszystkich zdarzeń mających miejsce w moim życiu, muszę stwierdzić, że moja edukacja muzyczna rozpoczęła się w MDK. Miało to wpływ na całe moje życie i trwa do dzisiaj. I tak się dalej składa, że Młodzieżowy Dom Kultury obchodzi swoje 50-lecie istnienia, a ja obchodzę swoje 50-te urodziny.

Dlatego: wszystkiego najlepszego, mój MDK-u!

Bogusław Laitl

MOJE HOBBY BYŁO MOJĄ CODZIENNĄ PRACĄ PRZEZ 36 LAT

Do Młodzieżowego Domu Kultury trafiłem przypadkowo, odwiedzając koleżankę ze studiów pedagogicznych, Marysię Laszuk, która prowadziła pracownię krawiecką i rękodzieła artystycznego. Tu poznałem panią Krystynę Wojciechowską, która była kierownikiem, a później dyrektorem MDK. Miła i sympatyczna pani Krystyna zapytała, jakie mam zainteresowania i czy chciałbym prowadzić zajęcia pozalekcyjne z dziećmi i młodzieżą.

Wspominałem, że chodząc do Szkoły Podstawowej w Krakowie, byłem uczestnikiem Młodzieżowego Domu Kultury w pracowniach modelarstwa lotniczego i fotograficznej. „To dobrze się składa, bo potrzebny jest instruktor modelarstwa lotniczego” – zaproponowała pani Krystyna.

Ostatecznie podjąłem pracę w MDK we wrześniu 1961 roku, jako kierownik pracowni fotograficznej. Dotychczasowy kierownik tej pracowni, były powstaniec śląski, pan Paweł Gwóźdź, przeszedł do pracowni metaloplastyki. Przed południem pracowałem w Liceum Ogólnokształcącym nr 2, a po obiedzie biegłem do MDK-u.

Utworzyłem dwa zespoły adeptów fotografii: jeden dla początkujących, drugi dla zaawansowanych. Zajęcia odbywały się dwa razy w tygodniu po dwie godziny. Fotografii trochę „liznałem” uczestnicząc w zajęciach MDK w Krakowie. Wskazówek udzielała mi też moja mama, później trochę fotografowałem w czasie studiów pedagogicznych.

Prowadząc zajęcia pozalekcyjne stwierdziłem, że muszę uzupełnić wiedzę teoretyczną i praktyczną z fotografii. W tym celu ukończyłem kursy fotograficzno-filmowe dla początkujących, a później dla zaawansowanych, organizowane przez Dział Fotografii i Filmu Wojewódzkiego Domu Kultury w Opolu. Zdobyłem tam uprawnienia instruktorskie.

Pracownia Fotograficzna rozszerzyła działalność, organizując grupę młodzieży zainteresowanej kręceniem filmów. W WDK-u działał prężnie Dyskusyjny Klub Filmowy, jeden z pierwszych DKF-ów, które w 1956 roku założyły Polską Federację Dyskusyjnych Klubów Filmowych. DKF swoją działalność adresował do ludzi dorosłych. Nie było natomiast w Opolu klubu, w którym młodzi widzowie oglądaliby filmy odpowiednie do ich wieku. Postanowiłem więc w 1963 roku założyć Młodzieżowy Dyskusyjny Klub Filmowy, prowadzący edukację filmową dla dzieci i młodzieży. Od początku swej działalności cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem, zarówno wśród

młodszych, jak i starszych miłośników filmu. Już po dwóch latach aktywnej działalności „mały DKF”, jak mówiono w Opolu, został zarejestrowany w Polskiej Federacji DKF.

Systematycznie zwiększana ilość godzin na zajęciach pozalekcyjnych spowodowała, że Wydział Oświaty zaproponował mi od września 1963 roku przejście na etat do MDK. W LO nr 2 pozostawiono mi kilka godzin i dzięki temu miałem możliwość rekrutacji uzdolnionej młodzieży na zajęcia pozalekcyjne w MDK.

W 1966 roku zdałem pozytywnie egzamin wstępny na organizujące się w Warszawie wyższe studia z filmu i fotografii. Po ich ukończeniu uzyskałem kwalifikacje do kierowania pracownią foto-filmową w placówce zajęć pozalekcyjnych.

Działalność Młodzieżowego Dyskusyjnego Klubu Filmowego owocowała cotygodniowymi projekcjami filmowymi dla młodzieży, sesjami filmoznawczymi dla opolskich szkół, seminariami, przeglądami filmowymi, spotkaniami z reżyserami i aktorami, konkursami filmowymi. Organizowałem również wyjazdy na „Weekendy Filmowe” w Głucholazach, gdzie realizowany był bogaty program filmowy, krajoznawczy i rekreacyjny.

Na temat działalności Młodzieżowego DKF-u zostały napisane dwie prace magisterskie: jedna w Wyższej Szkole Pedagogicznej, a druga – 22 lata później – na Uniwersytecie Opolskim.

W czasie, kiedy inne DKF-y zawieszały działalność, Młodzieżowy DKF przetrwał burze i zawirowania okresu polskiej transformacji ustrojowej lat 90-tych. Ostatnia sesja filmoznawcza w DKF-ie odbyła się w kwietniu 1997 roku. Poświęcona była twórczości Kazimierza Kutza, w związku z nadaniem temu reżyserowi tytułu Doktora Honoris Causa Uniwersytetu Opolskiego.

„Łabędzi śpiew” Młodzieżowego Dyskusyjnego Klubu Filmowego to działalność na Uniwersytecie Opolskim w latach 1998/99. Ostatnim akordem był przegląd wybitnych filmów węgierskich z lat 1975-82 pod hasłem „Panorama Kina Węgierskiego”, adresowany do opolskich studentów.

Od początku działalności członkowie DKF uczestniczyli w seminariach filmowych, organizowanych przez Polską Federację DKF i aktywnie działające kluby filmowe w Warszawie, Krakowie, Lublinie, Wrocławiu, Bydgoszczy, Poznaniu, Toruniu, Gorzowie, Cieszynie, Rybniku, Łągowie Lubuskim, Wiśle i Pile.

Zorganizowane grupy młodzieżowe wyjeżdżały m.in. na Ogólnopolskie Seminarium Filmowe w Bydgoszczy oraz Międzynarodowy Festiwal Filmowy „Cierlickie Lato Filmowe” w Cierlicku (koło czeskiej Ostrawy).

Przez 10 lat Młodzieżowy DKF organizował z polecenia Kuratorium eliminacje wojewódzkie Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy Filmowej w Gdańsku, gdzie w finale opolskie drużyny zajmowały czołowe miejsca.

W początkowym okresie DKF-u w skład Społecznej Rady wchodziłi aktywni uczniowie opolskich szkół, a po stanie wojennym Radę tworzyli nauczyciele i pracownicy naukowci opolskich uczelni. W okresie stanu wojennego DKF zorganizował dla nauczycieli i pracowników naukowych stałe projekcje dystrybucji. Były to zamknięte projekcje filmów przywożonych z Warszawy za zgodą Wojewódzkiej Rady PRON, na jedną tylko projekcję. O olbrzymim zainteresowaniu tymi projekcjami świadczyła 100% frekwencja.

Powracając do Pracowni Fotograficznej już na początku lat 60-tych w grupie zaawansowanej pojawiła się młodzież utalentowana, która później swoimi zdjęciami „błysnęła” nie tylko w Opolu, ale na wystawach krajowych i międzynarodowych. To do emdekowskiej pracowni fotograficznej uczęszczał uczeń Technikum Mechanicznego, Jan Berdak, obecnie opolski artysta fotografik, autor nagradzanych zdjęć na Międzynarodowych Salonach Fotografii Artystycznej w kraju i zagranicą. Kilku innych uczestników zostało fotoreporterami w wydawnictwach prasowych (m.in. Jacek Baranowski), a Piotr Ogonowski został współwłaścicielem dwóch najlepiej wyposażonych Zakładów Fotograficznych w Opolu. Inny uczestnik zajęć, Janusz Szczyrek, ukończył Wydział Operatorski Łódzkiej Szkoły Filmowej, wyjechał do Londynu, gdzie prowadzi Studio Filmowe.

Pracownia Fotograficzna wyposażona była w podstawowy sprzęt fotograficzny, kilka stanowisk to powiększalniki Krokus i Krokus Color, kilka aparatów fotograficznych Druch, Smiena i Start, jedna Exakta i Pentagon SIX. Uczestnicy w większości posiadali własne aparaty fotograficzne. Pomimo słabego wyposażenia pracowni w sprzęt fotograficzny powstawały interesujące prace, z których później organizowane były Wystawy Fotograficzne eksponowane w Młodzieżowym Domu Kultury oraz w Opolskich Szkołach. Uczestnicy brali też udział w konkursach fotograficznych. Aby dać dobry przykład uczestnikom zajęć fotograficznych uczestniczyłem w wielu Wystawach Fotograficznych krajowych i międzynarodowych, robiłem zdjęcia dla Trybuny Opolskiej, zamieszczałem w wydawnictwach.

Czasami spotkam już nie młodych ludzi – kobiety i mężczyzn – którzy po krótkiej rozmowie przypominają mi, że kiedyś byli uczestnikami Pracowni Foto-Filmowej lub Młodzieżowego Dyskusyjnego Klubu Filmowego. Nie zawsze pamiętam ich twarze. Cóż, w Młodzieżowym Domu Kultury pracowałem aż 36 lat...

Aleksandra Kwiecień

JEDYNE TAKIE MIKROSKOPY

Pracownia biologiczna powstała jako jedna z pierwszych. Wśród byłych i obecnych pracowników uważana jest za jedną z najlepiej działających. Dyrektor wymieniała ją od razu, spytana o dawne sukcesy MDK-u. Pracownia jednak już dziś nie istnieje. Czym zasłużyła sobie na tak trwałe miejsce w pamięci i sercach osób związanych z Młodzieżowym Domem Kultury? Z pewnością dzięki jej wieloletniej opiekunce, Elizie Kossowskiej, która ją stworzyła i oddała całe swoje serce. – Pani Kossowska nie miała rodziny, więc cały czas poświęcała pracowni i młodym badaczom, którzy dzięki niej odkrywali tajemnice życia zwierząt i roślin – wspomina Krystyna Wojciechowska, była dyrektorka MDK-u. Pracownia biologiczna jako jedno z niewielu miejsc miała mikroskopy, które w latach socrealizmu należały do rzadkości. Nie miały ich ani szkoły, ani licea, a w MDK-u było ich aż 12.

Elizie Kossowskiej udało się nawiązać kontakt z profesorem Żabińskim, który po wojnie odbudowywał ogród zoologiczny w Warszawie. To dzięki niemu do Opoła trafiły żaby, jaszczurki, rośliny. To na nich młodzi odkrywcy wykonywali swoje pierwsze sekcje. – Dzięki tym zajęciom nasza młodzież bez trudu dostawała się na wyższe uczelnie w całym kraju i nie musiała się wstydzić, wprost przeciwnie, często wzbudzała zazdrość swoim przygotowaniem – nie ukrywa dumy była dyrektor. Opiekunka była tak mocno związana z pracownią i całą swoją menażerią, że kiedy rano do niej wchodziła, ryby podpływały do góry akwarium, a żaby, zaskrońce, asceloty próbowały wyjść ze swoich terrariów.

Któregoś dnia wydarzyła się rzecz straszna. Pani Eliza znana była ze swojej wielkiej miłości do kaktusów. Jej kolekcja była imponująca, tworzyła ją latami i czasem tylko ona знаła botaniczne nazwy roślin. Ktoś jej tego pozazdrościł i pewnej nocy wykradł wszystkie kaktusy z MDK-u. – Pamiętam, jak strasznie płakała – wspomina rozpacz swojej pracownicy dyrektorka.

Kiedy Eliza Kossowska przestała prowadzić pracownię, ta zaczęła podupadać, aż w końcu całkowicie ją zamknięto.

/„Gazeta Wyborcza”, 26 stycznia 2004 r./

III. MDK dzisiaj

Elżbieta Marciniszyn

CELE I ZADANIA MŁODZIEŻOWEGO DOMU KULTURY W OPOLU

W dniu 24 stycznia 2004 roku upłynęło 50 lat od powstania Młodzieżowego Domu Kultury w Opolu, placówki wychowania pozaszkolnego, jednostki budżetowej miasta Opolu, która od lat służy dzieciom, młodzieży i dorosłym mieszkańcom Opolu.

Placówka działa na mocy Ustawy o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 roku (z późniejszymi zmianami), Ustawy o samorządzie terytorialnym z dnia 8 marca 1990 roku (z późniejszymi zmianami), Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 września 1993 roku w sprawie rodzajów, organizacji i zasad działania publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 roku w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem oraz realizuje zadania określone w przyjętej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu Strategii Państwa dla Młodzieży na lata 2003-2012.

Młodzieżowy Dom Kultury w Opolu realizuje zadania określone w Statucie placówki i w Ustawie o systemie oświaty, a w szczególności:

- wspomaga szkołę i rodzinę w rozwijaniu uzdolnień i zainteresowań artystycznych dzieci i młodzieży oraz stwarza warunki dla ich pełnego rozwoju,
- kształtuje u uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych i studentów postawy aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym,
- inspiruje do działań kulturotwórczych w środowisku dzieci i młodzieży Opolu,
- prowadzi działania edukacyjne poszerzające szkolne programy dydaktyczne,
- wspomaga rodzinę i szkołę w procesie wychowania młodego człowieka,
- kształtuje pozytywny model spędzania czasu wolnego,
- organizuje rekreację i wypoczynek dla dzieci i młodzieży szkolnej poprzez bogatą ofertę zajęć w czasie letniej i zimowej przerwy wakacyjnej

- koordynuje pozaszkolną działalność artystyczną dzieci i młodzieży miasta Opola
- prowadzi szeroko pojętą działalność profilaktyczną i opiekuńczą.

Zadaniem i ambicją Młodzieżowego Domu Kultury jest zapewnienie młodym mieszkańcom Opola możliwości wszechstronnego rozwoju zainteresowań i uzdolnień. Stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju młodzieży szczególnie utalentowanej, ale także rozszerzanie obszarów pracy z młodzieżą poszukującą swego miejsca, młodzieżą trudną, zagubioną.

Od 1996 roku placówka aktywnie uczestniczy w pracach Krajowej Rady Placówek Wychowania Pozaszkolnego działającej w Krakowie, której wiceprzewodniczącą trzecią kadencję jest dyrektorka MDK.

Cele i zadania Młodzieżowego Domu Kultury realizowane są w następujących obszarach:

1. obszar edukacyjny

Placówka prowadzi edukację w dziedzinie literatury, teatru, filmu, muzyki, tańca, plastyki i sztuki. Rozwija zainteresowania intelektualne, historyczne, politechniczne. Prowadzi edukację przez różne dziedziny sztuki, przygotowując uczestników zajęć do aktywnego odbioru dzieła sztuki i uczestnictwa w kulturze.

Poprzez realizowane projekty edukacyjne kształtuje umiejętności pracy zespołowej, rzetelności w wykonywaniu obowiązków, odpowiedzialności za siebie i innych, samodzielności, umiejętności poszukiwań, aktywności oraz dążenia do osiągnięcia sukcesu zarówno w pracy pozaszkolnej, jak i w realizowaniu obowiązków szkolnych.

Realizuje autorskie programy z zakresu edukacji regionalnej pn.: Mały Opolanin, Opolski Elementarz, które są skierowane do przedszkolaków i dzieci z klas I-III polskich szkół podstawowych.

Prowadzi eliminacje gminne i wojewódzkie 15 konkursów przedmiotowych dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, w których uczestniczy blisko 2500 uczniów.

Jest organizatorem bądź współorganizatorem projektów promujących wiedzę o Unii Europejskiej, celach i zadaniach Narodowego Banku Polskiego, systemie bankowym w Polsce, zasadach funkcjonowania Giełdy Papierów Wartościowych, tworzenia programów informatycznych wykraczających poza szkolne programy nauczania.

2. obszar artystyczny

W ramach upowszechniania sztuki, placówka organizuje bądź współuczestniczy w organizacji wielu działań programowych o zasięgu gminnym, wojewódzkim i ogólnopolskim.

Ważnym celem działalności jest szeroko pojęta edukacja z zakresu teatru, historii sztuki i dramaturgii, adresowana do dzieci i młodzieży Opola. Przygotowując do odbioru sztuki teatralnej, placówka umożliwi dzieciom kontakt z teatrem i jego twórcami. Popularyzuje twórczość dramaturgów polskich i światowych. Upowszechnia twórczość teatralną dla dzieci i młodzieży. Umożliwia uczestnikom zajęć tworzenie spektaklu teatralnego, muzycznego i tanecznego od scenariusza, poprzez projekt i wykonanie kostiumów, scenografii, dobór muzyki, tworzenie postaci aż po realizację gotowego spektaklu.

W ramach upowszechniania tańca placówka prowadzi edukację taneczną w różnych technikach i stylach według opracowanych przez instruktorów programów autorskich. Realizuje działania programowe poprzez koncerty i występy zespołów tanecznych, letnie i zimowe warsztaty taneczne organizowane dla uczestników zajęć, kursy tańca towarzyskiego i dyskotekowego organizowane w różnych grupach wiekowych, zabawy andrzejkowe i karnawałowe dla opolskich szkół, warsztaty taneczne dla zorganizowanych grup szkolnych i przedszkolnych, warsztaty taneczne z różnych technik dla nauczycieli szkół i instruktorów tańca.

W dziedzinie upowszechniania plastyki placówka przygotowuje do odbioru dzieła sztuki i do samodzielnego tworzenia sztuki. Przybliży pracę w różnorodnych technikach plastycznych od najprostszych do skomplikowanych instalacji plastycznych. Realizuje następujące działania programowe: warsztaty plastyczne w BWA, konkursy plastyczne dla uczniów opolskich szkół, wystawy prac plastycznych wykonanych w szkolnych kołach plastycznych w Galerii „Forma” w Filii MDK na ul. Targowej, warsztaty plastyczne dla młodzieży i dla nauczycieli, plenery malarskie, przygotowuje prace na ogólnopolskie i międzynarodowe konkursy plastyczne.

3. obszar animacji kulturalnej

Młodzieżowy Dom Kultury jest organizatorem imprez otwartych dla mieszkańców Opola, konkursów, festiwali, przeglądów, koncertów, wycieczek, zajęcia rekreacyjnych i wypoczynkowych w okresie letnich, świątecznych i zimowych wakacji.

Gromadzi, organizuje i upowszechnia materiały metodyczne i programowe służące wzbogacaniu pracy pozaszkolnej MDK i opolskich szkół.

Organizuje warsztaty dla nauczycieli z zakresu reżyserii teatralnej, recytacji, plastyki i choreografii. Prowadzi okresowe analizy zainteresowań wśród dzieci i młodzieży.

Młodzieżowy Dom Kultury w Opolu jest inicjatorem, organizatorem i realizatorem blisko 150 imprez rocznie o charakterze gminnym, wojewódzkim, ogólnopolskim i międzynarodowym. Wśród najważniejszych wymienić należy:

- Prezentacje Teatrów Szkolnych SCENA,
- Przegląd Dziecięcych Inscenizacji Teatralnych,
- Międzyszkolny Konkurs Recytatorski SŁOWO,
- Ogólnopolskie Forum Teatrów Dziecięcych MINIATURY,
- Zimowe Spotkania Teatralne,
- Świętojańska Noc Teatralna,
- Jesienne Śpiewanie Poezji,
- Ogólnopolski Festiwal Piosenki PIOSENKOBranie,
- Mikołajkowy Festiwal Piosenki Dziecięcej – dla dzieci w wieku od 7 do 10 lat,
- Festiwal Piosenki Przedszkolnej,
- Wojewódzki Przegląd Szkolnych Zespołów Artystycznych MUZYKA,
- Miejski Przegląd Szkolnych Zespołów Muzycznych SYNKOPA,
- Wojewódzkie Święto Pieśni (eliminacje do Ogólnopolskiego Konkursu Chórów Szkolnych a Capella),
- Wojewódzki Przegląd Zespołów Tanecznych FANTAN,
- Ogólnopolski Festiwal Tańca Nowoczesnego EXPRESSION,
- Międzynarodowe Spotkania Taneczne,
- „Jesienne nastroje” – doroczny koncert zespołów działających w MDK,
- Konkurs Wiedzy o Opolu „Opole, moje miasto”,
- festyny rodzinne: „Żegnaj lato na rok”, „Majówka Rodzinna”, „Wystawa psów nierasowych”,
- turnieje osiedlowe: tenis stołowy, szachy, scrabble, maraton taneczny,
- koncerty zespołów tanecznych w Teatrze im. Jana Kochanowskiego w Opolu,
- spektakle teatralne,
- seanse filmowe,
- wystawy plastyczne.

4. obszar profilaktyczny

Placówka prowadzi działalność profilaktyczną wśród dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień, zapewnia informację w sprawach nauki i wypoczynku.

Poprzez realizowanie projektów dofinansowywanych z Miejskiego programu przeciwdziałania alkoholizmowi upowszechnia wśród dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli informacje na temat szkodliwości środków lub substancji uzależniających, zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia, jakie łączy się z ich używaniem, dostępnych form pomocy dzieciom i młodzieży zagrożonych uzależnieniem. Preferuje tzw. bezpieczne wychowanie, wolne od negatywnych zachowań i uzależnień.

Organizuje warsztaty i treningi dla młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej z zakresu umiejętności alternatywnego wobec zachowań ryzykownych zaspokajania potrzeb psychicznych i społecznych. Umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych, umiejętności dokonywania świadomych, pozytywnych wyborów.

Współdziałając z Poradnią psychologiczno pedagogiczną, Ośrodkiem MONAR, Organizacją Powrót z U, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie i pedagogami szkolnymi organizuje cykle spotkań, połączonych z projekcjami filmowymi bądź spektaklami teatralnymi, dla grup zorganizowanych z opolskich szkół na temat bezpiecznego i wolnego od uzależnień sposobu życia.

Organizuje otwarte imprezy rekreacyjne dla dzieci i młodzieży będące alternatywą dla młodych ludzi na spędzenie czasu wolnego od nauki w sposób chroniący przed marginalizacją. Od trzech lat jest współorganizatorem konkursu dla uczniów szkół podstawowych pn.: Twoje zdrowie w Twoich rękach.

5. obszar opiekuńczy

Wspomagając rodzinę w procesie wychowania, placówka z roku na rok rozszerza obszar działań opiekuńczych. W filiach MDK (przy ul. Targowej i ul. Skautów Opolskich) powstały Kluby TAMA i DROGA, pełniące funkcje świetlic środowiskowych dla dzieci młodszych z rodzin zagrożonych marginalizacją. W świetlicach, prócz zajęć o charakterze artystycznym, dzieci pod okiem pedagoga mają możliwość odrobienia lekcji, wyrównania braków szkolnych czy bezpiecznego i atrakcyjnego spędzenia czasu.

Realizując funkcje opiekuńcze placówka przygotowuje w okresie letnich i zimowych wakacji bogatą ofertę zajęć warsztatowych dla stałych uczestników kół i pracowni oraz rekreacyjnych dla pozostałych dzieci z miasta. Są to propozycje stacjonarne i wyjazdowe. Rokrocznie z letnich form wypoczynku korzysta blisko 1000 uczestników.

Placówka uczestniczy w organizowaniu akcji wypoczynkowej dla dzieci z rodzin objętych opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, finansowanej ze środków budżetu gminy Opole, zarówno poprzez organizowanie wyjazdowych kolonii artystyczno-profilaktycznych, jak i stacjonarnych form

z dożywianiem (w Filii MDK na Osiedlu ZWM). Propozycje te cieszą się dużym zainteresowaniem.

6. obszar wspierający rozwój własnej aktywności młodzieży

Uznając, że uczestnictwo młodzieży w życiu publicznym i społecznym jest konieczne dla rozwoju państwa obywatelskiego, placówka podejmuje szereg działań wspierających inicjatywy młodzieżowe oraz przygotowujących młodzież do pełnienia aktywnych ról w społeczności ludzi dorosłych.

W 2002 roku powstał w MDK Młodzieżowy Wolontariat Klub Ośmiu, zrzeszający młodzież gimnazjalną i ponadgimnazjalną. Blisko 40-osobowa grupa wolontariuszy współpracuje z domami dziennego pobytu w Opolu, Domem Rodzinnej Rehabilitacji Dzieci z Porażeniem Mózgowym, domami dziecka, szpitalami. Podejmuje inicjatywy ogólnopolskie w ramach Fundacji Świat na TAK zrzeszającej Kluby Ośmiu z całej Polski, jak np. przedsięwzięcie dzielenie się chlebem z ludźmi na ulicach miast Polski, akcja imprez plenerowych pn. „Pieszy i rowerzysta – bezpieczny użytkownik drogi”, czy bale mikołajkowe dla dzieci z rodzin objętych opieką Miejskiego Ośrodka pomocy Rodzinie.

W tym roku nasza placówka po raz dwunasty włączyła się do ogólnopolskiej akcji Fundacji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, dając 30-osobowej grupie młodzieży (wywodzącej się z różnych środowisk szkolnych) możliwość utworzenia w MDK sztabu WOŚP i przygotowania dorocznego Finału WOŚP w Opolu – zarówno kwesty ulicznej, w której uczestniczyło 300 wolontariuszy, organizacji pracy sztabu w MDK, jak i imprezy plenerowej na opolskim Rynku. Podczas kilkumiesięcznej pracy młodzież doskonali umiejętności pracy zespołowej, samodzielności, odpowiedzialności i rzetelności w działaniach. Uczy się umiejętności organizowania pracy zespołu, prowadzenia rozmów i poszukiwania sponsorów, pracy administracyjno biurowej, współpracy z mediami.

Wspierając samorządność uczniowską powołana została w MDK pracownia samorządowa, która już dwukrotnie przygotowała Konferencję Samorządów Uczniowskich dla wszystkich szkół w Opolu, połączoną z warsztatami na temat pracy samorządu uczniowskiego, przeciwdziałania agresji w szkole i międzynarodowej współpracy młodzieży.

W 2004 roku w Młodzieżowym Domu Kultury znalazła swoje miejsce Młodzieżowa Rada Miasta, skupiająca przedstawicieli wszystkich gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych z Opolą. Jest samorządową reprezentacją opolskiej młodzieży. Celem MRM jest kształtowanie poczucia odpowiedzialności obywatelskiej poprzez wdrożenie do działań samorządowych, kształtowanie poczucia uczestnictwa młodzieży w procesie podejmowania decyzji, które mają wpływ na jakość ich życia w środowisku.

Struktura organizacyjna MDK

Młodzieżowy Dom Kultury prowadzi działalność w formach stałych, okresowych i okazjonalnych.

- Formy stałe prowadzone są bezpośrednio z uczestnikami przez cały rok szkolny. Są to zespoły, sekcje, koła zainteresowań, pracownie, kluby.
- Formy okresowe prowadzone są bezpośrednio z uczestnikami przez określoną część roku szkolnego. Są to realizowane projekty profilaktyczne, edukacyjne, proeuropejskie, warsztaty artystyczne i rekreacyjne.
- Formy okazjonalne (imprezy, przeglądy, konkursy, festyny, festiwale) organizowane zgodnie z potrzebami środowiska.

Młodzieżowy Dom Kultury zakresem działalności obejmuje przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły średnie wszystkich typów z terenu Opola, jak i również młodzież studencką i dorosłych mieszkańców Opola.

Od 1996 roku, na podstawie decyzji Zarządu Miasta Opola, Młodzieżowy Dom Kultury jest również organizatorem zajęć pozalekcyjnych w opolskich szkołach. Obecnie realizowane jest 169 godzin w szkołach podstawowych oraz 70 godzin w gimnazjach. Pozwoliło to na utworzenie 133 kół dla około 1700 uczestników o następujących specjalnościach:

- koła plastyczne 23
- zespoły wokalne 12
- zespoły muzyczne 5
- koła taneczne 6
- koła teatralne 24
- zespoły dziennikarskie 13
- zespoły regionalne 4
- koła turystyczno-ekologiczne 12
- koła informatyczne 21
- koła europejskie 4
- koła animacji artystycznej 3
- zespół chórny 1
- klub wspinaczki wysokogórskiej 1
- koło przedsiębiorczości 1
- klub demokratyczny 3

Ogółem Młodzieżowy Dom Kultury prowadzi obecnie 929 godziny pedagogiczne, zapewniając zajęcia w różnych formach pracy dla około 3000 stałych uczestników zajęć oraz dla okazjonalnych uczestników imprez, festynów i konkursów.

Stale formy zajęć

Stałą formą działania i podstawową jednostką organizacyjną są koła, zespoły i pracownie w wybranej dziedzinie zainteresowań. Pracują w oparciu o stały tygodniowy plan pracy. Zajęcia w formach stałych prowadzone są w czasie trwania roku szkolnego a podczas ferii zimowych i wakacji MDK organizuje zajęcia dla uczestników w formie warsztatów artystycznych wyjazdowych lub stacjonarnych. Uczestnikami zajęć mogą być dzieci i młodzież, które dobrowolnie za zgodą rodziców wyrażą chęć udziału w zajęciach w wybranej formie.

Zainteresowania dzieci i młodzieży realizowane są aktualnie w następujących pracowniach i zespołach działających w Młodzieżowym Domu Kultury:

W dziedzinie upowszechniania sztuki teatralnej

Zespół Form Teatralnych

Działający zespół teatralny skupia członków w wieku od 15 do 19 lat; w repertuarze ma sztuki Różewicza, Becketta, Ionesco. Utwory prezentowane są przed publicznością z opolskich szkół średnich.

Teatr COŚ

Działający od 12 lat teatr, po dwóch latach istnienia jedynie w młodszej grupie dramatycznej pod nazwą SCENA A od września 1999 r poszerzył swą ofertę o grupę młodzieżową COŚ. Ma na swym koncie niezwykle udane spektakle: „Królowa Śniegu”, „Mały Książę”, „Końcówka” oraz premiery wg utworów Becketta i Mrożka.

Teatr Ruchu ZAPADNIA

Ma w programie kilka etiud oraz spektakli „Miejsce zamknięte”, którym w 2001 roku zdobył wyróżnienie na Ogólnopolskim Festiwalu Teatrów Studenckich w Olsztynie oraz nagrody w 2002 roku, a także spektakl „Akt bez słów”, którego premiera odbyła się we wrześniu 2002 r. Spektakl nagrodzony na „Proscenium” w Nysie, zakwalifikował się na ogólnopolski festiwal teatrów w Poznaniu.

Teatr Tańca QUAN

Powstał w placówce w 1996 roku na bazie najstarszej grupy Zespołu Tańca Nowoczesnego ADENA. W repertuarze ma taneczne etiudy teatralne: „Ptasiek” (wyróżniony na Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Tańca w

Kaliszu w 1998 roku), „Biblioteka wspomnień”, „Demeter”, „Temida”, „Spotkanie”. Rokrocznie odbywają się prezentacje kolejnych spektakli tanecznych na Dużej Scenie Teatr im. J. Kochanowskiego w Opolu

Teatr Jednego Wiersza

W Opolu działa od 10 lat, a w Młodzieżowym Domu Kultury od września 1999 r. Skupia młodzież licealną i studencką. W repertuarze ma spektakle kwalifikujące go do grona współczesnych teatrów alternatywnych. Są to reżyserowane przez Krzysztofa Żylińskiego spektakle: „Jutrznia”, „Pełny Serwis”, „Jeszcze jednego psa”, „Zyszczy nam”, prezentowane opolskiej młodzieży 1-2 razy w miesiącu na scenie w Filii MDK „Śródmieście”.

Teatr MAGIA i Teatr MASKA

Grupy teatralne działające od 1999 roku. Uczestnikami zajęć są uczniowie opolskich szkół podstawowych i gimnazjów. W repertuarze znajdują się programy teatralne będące adaptacją twórczości dla dzieci polskich poetów.

Teatr NO... WŁAŚNIE

Zespół istnieje od 1999 roku. Skupia uczniów opolskich szkół gimnazjalnych i średnich Opola przygotowując poetyckie widowiska teatralne. Zdobył główną nagrodę na „Proscenium 2003” za spektakl „Prawdziwa historia Adama i Ewy”.

Dziecięce Studio Artystyczne B&B

Zespół tworzą uczniowie klas młodszych opolskich szkół podstawowych. Przygotowują muzyczne spektakle teatralne dla dzieci. Za spektakl „Otwieramy zwierzyńiec” wyróżniony został na wojewódzkim przeglądzie teatralnym w Oleśnie w 2003 roku

Teatr A

Zespół istnieje od 2002 roku. Tworzą go uczniowie opolskich szkół podstawowych i gimnazjalnych. Proponuje opolskiej publiczności bardzo poetyckie, barwne spektakle dla dzieci. Przygotowany w 2003 roku spektakl zdobył główną nagrodę na Ogólnopolskim Forum Teatrów Dziecięcych „Miniatury” oraz nagrody w Oleśnie i Złotoryi.

Teatrzyk FIGIELEK i Teatrzyk GADUŁKI

Najmłodszy uczestnicy zajęć teatralnych przygotowują spektakle bajkowe dla swoich rówieśników. W repertuarze są znane i lubiane bajki dla dzieci, między innymi „Trupa Pana Dropsa”.

W dziedzinie upowszechniania muzyki

Chór Schola Cantorum Opoliensis LEGENDA

Działający od 22 lat zespół liczy 90 dzieci i młodzieży w wieku 6 do 21 lat. Laureat głównych nagród na wielu festiwalach i konkursach chóralnych w kraju i za granicą. Chór na stałe współpracuje z Filharmonią Opolską włączając do swego repertuaru, obok utworów a capella, dzieła symfoniczne na chór i orkiestrę kompozytorów polskich i światowych, począwszy od pieśni sakralnych przez świecką literaturę renesansową, romantyczną, barokową, aż do wybitnych dzieł współczesnych kompozytorów. W 2002 roku odbyła się premiera muzycznego spektaklu „Leśny Festiwal”, w którym zadebiutowała najmłodsza grupa „Legendy” – Teatrzyk Piosenki „Legenda”.

Studio Piosenki DEBIUT

Działające od 9 lat studio liczy 20 uczestników zajęć w wieku od 7 do 19 lat. Uczestnicy zajęć są laureatami głównych nagród i wyróżnień na krajowych konkursach piosenki, m.in.: „Majowa Nuta” w Częstochowie, czy Międzynarodowym Dziecięcym Festiwalu Piosenki i Tańca w Koninie. Uczestnicy przygotowują repertuar estradowy i prezentują go na festynach, koncertach i recitalach organizowanych przez MDK.

Studio Piosenki JAZZ

Działa ósmy rok. Uczestnicy zajęć są laureatami głównych nagród i wyróżnień na krajowych festiwalach piosenki młodzieżowej. Grupa skupia młodzież szkół średnich i studentów. Prezentuje programy estradowe na imprezach organizowanych przez MDK dla mieszkańców Opola.

Klub Sześciu Strun

Istnieje w placówce od 10 lat, licząc około 60 uczestników zajęć w wieku od 10 do 18 lat. Prowadzi zajęcia gry na gitarze akustycznej techniką klasyczną i akordową dla miłośników tego instrumentu. W programie zajęć znajduje się również czytanie nut oraz tabulatury gitarowej.

Studio Instrumentów Klawiszowych

Działa od stycznia 1997 roku, skupia około 15 uczestników, realizuje program nauki gry na instrumentach klawiszowych. Ma za sobą udane występy muzyczne na koncertach i festynach organizowanych przez placówkę.

Młodzieżowe zespoły muzyczne

Działają w placówce od wielu lat. Obecnie istnieje 10 zespołów prezentujących różnorodne style muzyczne. Próby odbywają się we

wszystkich obiektach MDK. Są w śród nich zespoły grające różne odmiany rocka oraz zespoły prezentujące tzw. poezję śpiewaną. Skupiają młodzież opolskich szkół średnich i studentów. Uczestniczą w imprezach organizowanych przez placówkę, m.in. w koncertach finałowych WOŚP, „Dniach Opola” czy „Niedzielach Muzycznych” – cyklu koncertów dla młodzieży odbywających się raz w miesiącu na scenie MDK.

W dziedzinie upowszechniania tańca

Zespół Tańca Nowoczesnego ADENA

Działa od 10 lat, liczy wraz z grupami przygotowawczymi ponad 200 dzieci i młodzież w wieku od 5 do 26 lat. Prezentuje taniec współczesny z pogranicza teatru i tańca. Corocznie premierowe koncerty w Opolskim Teatrze Lalki i Aktora i na scenie Teatru im. Jana Kochanowskiego są prawdziwymi spektaklami tanecznymi. Zespół ciągle powiększa spektrum swoich poszukiwań w zakresie tańca, odwołując się jednocześnie do innych, pokrewnych dziedzin sztuki. Prezentuje na scenie bardzo wysoki poziom i kunszt w różnorodnych technikach, m.in.: modern jazz, tańca nowoczesnego, klasycznego i dyskotekowego. Zdobył wiele nagród i wyróżnień na festiwalach tańca współczesnego w Polsce, najważniejsze we Wrocławiu, Gdańsku i Kaliszu oraz Srebrny Aplauz na Międzynarodowym Festiwalu Piosenki i Tańca w Koninie oraz II i III nagrody na Festiwalu w Mikołajkach w 2002 roku. Zespół był wielokrotnie zapraszany na występy zagraniczne. Grupa reprezentowała Polskę na EXPO 2000 w Hanowerze, oraz na Międzynarodowych Targach Kultury w Moguncji.

Zespół Artystyczny PECH

Działający od 10 lat zespół taneczny liczy wraz z grupami przygotowawczymi około 250 dzieci w wieku 6-18 lat. Laureat głównych nagród na krajowych konkursach i festiwalach tanecznych, między innymi w Szczecinie, Koninie, Wrocławiu, Gdańsku. Uczestniczy w nagraniach programów dziecięcych dla TVP, koncertuje na wielu scenach w Polsce, m.in. z Majką Jeżowską oraz za granicą: w Niemczech, Czechach, Słowenii i we Włoszech.. Tworzy na scenie barwne widowiska taneczne. Brał udział w Mistrzostwach Europy Show Dance w Słowenii, na Słowacji oraz w Niemczech, gdzie zdobył wicemistrzostwo świata w grupie juniorów. Zakwalifikował się na Międzynarodowy Festiwal Piosenki i Tańca we Włoszech w sierpniu 2002, gdzie zdobył V miejsce.

Zespół Taneczny BUM

Działa od kilku lat, skupia dzieci z opolskich szkół zainteresowane tańcem rap i hip-hop. Z konkursów tanecznych organizowanych w Polsce przywozi nagrody i wyróżnienia, ostatnio kilka pierwszych miejsc na Ogólnopolskim Festiwalu Tańca Młodzieżowego w Białymstoku.

Studio Baletowe Janiny Sosnowskiej

Działający od 30 lat zespół baletowy dla dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 18 lat liczy 30 uczestników zajęć. Przybliża uczestnikom zajęć klasyczne techniki tańca. Powstał w WDK, od 9 lat działa w MDK uzupełniając ofertę programową placówki o balet. Etiudy taneczne w wykonaniu Studia Baletowego przyjmowane są przez publiczność z uznaniem i życzliwością. Wielkim sukcesem był prezentowany w czerwcu 1999r w Opolskiej Filharmonii koncert etiud baletowych do utworów wielkich kompozytorów romantycznych.

Klub Tańca Break Dance

Skupia młodzież szkół średnich zainteresowaną tańcem break dance. Liczy obecnie około 30 uczestników – uczniów opolskich szkół średnich. Działa od września 1999 roku w Filii MDK na Os. ZWM oraz w budynku głównym przy ul. Strzelców Bytomskich 1.

Klub Tańca Towarzyskiego KAROLINKA

Klub działa od kilkunastu lat w Opolu, a od września 1999 roku w Filii MDK przy ul. Targowej. Skupia dzieci i młodzież z opolskich szkół podstawowych, gimnazjów i szkół średnich. Wraz z grupami przygotowawczymi liczy około 40 uczestników. Realizuje program zarówno, jako formacja tańca towarzyskiego, jak i również pary taneczne zdobywając nagrody na turniejach tańca towarzyskiego. Jest również od lat organizatorem Mikołajkowego Turnieju Tańca Towarzyskiego.

W dziedzinie upowszechniania plastyki

Pracownie plastyczne: ZNAK, TĘCZA, PLASTUSIE

Działają w Filii MDK na Os. ZWM oraz w Filii MDK przy ul. Targowej. Prowadzą zajęcia plastyczne dla około 140 dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 18 lat. Organizują wystawy i aukcje prac, plenery, warsztaty oraz konkursy plastyczne dla opolskich szkół podstawowych i gimnazjalnych. Pod okiem instruktorów uczestnicy zajęć mają możliwość tworzenia indywidualnych wypowiedzi plastycznych w malarstwie, rysunku, rzeźbie, papieroplastyce.

Pracownia rękodzieła artystycznego ZŁOTA IGIELKA

Działa w placówce od kilku lat. Prowadzi zajęcia dla uczestników w różnych grupach wiekowych z zakresu różnorodnych technik zdobniczych, papieroplastyki, tkaniny. Malowanie i aplikacje na tkaninie, w połączeniu z innymi technikami pozwalają na tworzenie interesujących prac plastycznych oraz przedmiotów użytkowych. Przygotowuje prace na wystawy, aukcje prac oraz kiermasze.

Modelarnia

Działa w MDK od 50 lat w dwóch sekcjach: szkutniczej i ogólnomodelarskiej prowadząc zajęcia dla około 20 uczestników w wieku od 10 do 20 lat. Modelarze opolskiego MDK od lat zdobywają tytuły mistrzowskie na krajowych i międzynarodowych zawodach modelarskich.

W dziedzinie upowszechniania filmu

Klub Dobrego Filmu KINO STUDIO

Skupia młodzież opolskich szkół średnich i uczelni interesującą się wartościowym filmem. Klub wznowił działalność w październiku 1999 roku. Obecnie liczy 60 uczestników. Organizuje cotygodniowe dyskusje o filmie, reżyserach i historii kina połączone z projekcjami w kinie studyjnym. Organizuje m.in.: przeglądy tematyczne, narodowe szkoły filmowe.

Pracownia historii filmu ABECADŁO KINA

Istnieje od trzech lat. Z powodzeniem realizuje program edukacji filmowej poprzez zainteresowanie młodego odbiorcy klasyką kina, filmami wybitnych reżyserów, kinem dającym do myślenia. Pracownia jest także organizatorem wojewódzkich eliminacji Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy o Filmie dla uczniów szkół średnich województwa opolskiego.

W dziedzinie upowszechniania edukacji humanistycznej

Pracownia Edukacyjna

Działa siódmy rok. W ofercie programowej, adresowanej do szkół podstawowych i średnich, znajdują się cykle zajęć uzupełniających, poszerzających szkolne programy edukacyjne; organizuje cieszące się dużą popularnością wśród opolskich szkół konkursy „Historia na wesoło”, „Konstytucje Rzeczypospolitej”, „Dzieje oręża polskiego”, „Opole, moje miasto”, zainicjowany w 2002 roku konkurs wiedzy o Opolu dla przedszkolaków „Mały Opolanin” oraz rozpoczęta w 2003 roku edycja dla

uczniów klas II opolskich szkół podstawowych „Opolski Elementarz”.

Pracownia Literacka

Działa czwarty rok, w ofercie programowej znajduje się Klub Literacki „Słowo i pióro” oraz redakcja pisma „Emdeczek”. Pracownia przygotowała Konkurs Poetycki dla młodzieży piszącej wiersze, konkurs literacki „Opole, moje miasto”.

Repetytorium Historyczne

Działa w placówce od sześciu lat, prowadzi zajęcia dla młodzieży zainteresowanej historią, poszerza wiedzę wykraczając poza szkolne programy edukacyjne.

Pracownia Olimpiad Przedmiotowych

Od 1998 roku Młodzieżowy Dom Kultury, wspólnie z Wydziałem Oświaty Urzędu Miejskiego, jest organizatorem miejskich eliminacji wszystkich konkursów i olimpiad przedmiotowych, według kalendarza opracowanego wspólnie z Kuratorium Oświaty. W 2001 roku po raz pierwszy organizowała wojewódzkie eliminacje wszystkich konkursów przedmiotowych dla szkół podstawowych i gimnazjów. Szacunkowo w konkursach bierze udział około 1300 uczestników.

Pracownia Samorządowa

Działa w Młodzieżowym Domu Kultury już trzeci rok, skupia młodzież z opolskich szkół średnich. Podejmuje ciekawe inicjatywy programowe na rzecz aktywności samorządowej młodzieży, m.in.: wspólnie z pracownikami MDK przygotowała i przeprowadziła pięciokrotnie opolski Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, Mikołajkowy Bal w Okrągłaku „Kochany Panie Mikołaju”, karnawałowy bal dla dzieci biednych w Okrągłaku „Dzieci Dzieciom” oraz koncerty dla młodzieży Opola. W listopadzie 2002 roku odbyła się I Konferencja Samorządów Uczniowskich „Samorządność w szkole, co to znaczy...”, połączona z warsztatami oraz powołaniem Centrum Samorządu Uczniowskiego. W 2003 roku II Konferencja Samorządów Uczniowskich pod hasłem „Młodzież u progu Europy” trwała już dwa dni i połączona była z warsztatami dla uczniów i opiekunów samorządów.

Pracownia Informatyczna

Działa od 1999 roku w wyposażonej po powodzi sali komputerowej w budynku głównym MDK. Prowadzi zajęcia codziennie w formie warsztatów informatycznych dla zorganizowanych grup szkolnych przed południem oraz w kołach dla dzieci i młodzieży po południu z zakresu: gier i programów edukacyjnych, kursów komputerowych, edukacji internetowej i IRC oraz

redagowania stron www. Proponuje szeroki wachlarz zajęć dla początkujących i tych, którzy są za pan brat z komputerem. Nową propozycją jest Kawiarenka Internetowa działająca również w soboty.

Pracownia Wolontariatu – KLUB OŚMIU

Pracownia działa trzeci rok. Od 2002 roku przyjęła formułę funkcjonujących w całej Polsce Klubu Ośmiu. Zrzesza młodzież opolskich szkół średnich pragnącą nieść pomoc drugiemu człowiekowi. Opiekują się ludźmi samotnymi, dziećmi chorymi, współpracują z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie, Caritasem, Fundacją Dzieci Niepełnosprawnych i z Porażeniem Mózgowym. Pomagają w większości działań programowych MDK.

W dziedzinie upowszechniania sportu i rekreacji

Młodzieżowa Agencja Turystyczna

Działa czwarty rok. Głównym zadaniem jest upowszechnianie zgodnych z celami MDK form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież poprzez: organizację wycieczek krajoznawczych z bogatym programem edukacyjnym dla klas opolskich szkół wszystkich typów, rajdów, wycieczek pieszych, obozów letnich i zimowych, sobotnich wycieczek rodzinnych. W organizowanych letnich warsztatach artystycznych uczestniczy rokrocznie około 380 dzieci.

Sekcja Tenisa Stołowego

Od 1999 roku działa w Filii MDK na Os. ZWM, stwarzając młodzieży możliwość uprawiania tej popularnej formy rekreacji. W 2002 roku odbyły się pierwsze otwarte turnieje tenisa stołowego dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Impreza na stałe wpisała się do kalendarza imprez Osiedla ZWM.

Sekcja Szachowa

Działa od 2001 roku, prowadząc zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym w Filii MDK na Osiedlu ZWM. Zajęcia cieszą się ogromną popularnością. Sekcja zorganizowała w lutym 2002 roku I Turniej Szachowy o Puchar Dyrektora MDK, a w czerwcu Szachowe Mistrzostwa Opolszczyzny dla przedszkolaków. Ze względu na powodzenie imprezy na stałe wpisały się do kalendarza imprez MDK. Zawodnicy sekcji szachowej są zdobywcami czołowych miejsc na zawodach szachowych rozgrywanych w województwie opolskim i w południowej Polsce.

W dziedzinie promocji i organizacji imprez

Dział Organizacji Imprez

Powołana została do organizowania i prowadzenia imprez, konkursów, festynów, koncertów, zabaw i innych imprez zaplanowanych w kalendarium placówki. Zajmuje się organizacją imprez wynikających z przyjętego przez Radę Pedagogiczną Kalendarza Imprez, bądź dużych imprez kulturalnych na zlecenie Wydziału Kultury UM, Wydziału Oświaty UM, Kuratorium Oświaty.

Pracownia Reklamy i Promocji

Działa piąty rok. Jej zadaniem jest publikowanie informacji o działaniach MDK w środkach masowego przekazu oraz organizacja konferencji prasowych. Wydaje również materiały reklamowe: informatory o propozycjach programowych, programy koncertów, foldery, znaczki reklamowe, plakaty imprez.

Formy okresowe

Realizowane przez placówkę projekty edukacyjne, profilaktyczne i artystyczne prowadzone są z uczestnikami zajęć okresowych, trwających przez określoną część roku szkolnego.

Do najistotniejszych projektów należą:

- **„Mały Opolanin”** – program edukacji regionalnej adresowany do dzieci z opolskich przedszkoli i klas młodszych szkół podstawowych przybliżający historię, zabytki i dzień dzisiejszy Opola.
- **„Opolski Elementarz”** – program realizowany w ramach ogólnopolskiego programu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci wiejskich pod nazwą „Janko Muzykant” adresowany do dzieci z podopolskich szkół, przybliżający historię i współczesność Opola w połączeniu z warsztatami artystycznymi w MDK.
- **„Bezpieczne Wychowanie”** – projekt profilaktyczny adresowany do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz ich rodziców wskazujący, jak uniknąć sytuacji zagrażających bezpieczeństwu, wolnemu od agresji, stresu i uzależnień wychowaniu młodego człowieka.
- **„Nie biorę”** – projekt profilaktyczny dla uczniów opolskich szkół promujący wolne od uzależnień funkcjonowanie społeczności szkolnej.
- **„Bezpieczne wakacje”** – projekt wychowawczo opiekuńczy adresowany do dzieci w wieku od 7 do 12 lat promujący ciekawą i bezpieczną ofertę spędzenia czasu letnich i zimowych wakacji.

- „**Tacy sami przez taniec**” – międzynarodowy projekt artystycznej współpracy zespołów tanecznych z MDK i czeskiego Bruntala.
- „**Samorządność Uczniowska**” – projekt edukacji samorządowej, demokratycznej i europejskiej adresowany do uczniów szkół wszystkich typów, propagujący aktywność młodzieży i kształtowanie liderów młodzieżowych środowisk.

Baza Młodzieżowego Domu Kultury

Od początku siedzibą placówki był obiekt przy ul. Strzelców Bytomskich 1. Na podstawie Uchwały Nr XXXVIII/356/97 Rady Miasta Opola z dnia 20 marca 1997 roku, od 1 września 1997 roku w obiekcie Przedszkola Publicznego Nr 58 powstała Filia MDK na Osiedlu ZWM.

Natomiast na podstawie Uchwały Nr XIX/307/99 Rady Miasta Opola z dnia 30 grudnia 1999 roku, od 1 stycznia 2000 roku w obiekcie po Miejskim Ośrodku Kultury przy ul. Targowej 12 powstała Filia MDK „Śródmieście”.

Bogusława Graczykowska

DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNO-OŚWIATOWA JAKO CZYNNĄ FORMĄ REKREACJI

1. Wprowadzenie

Rekreacyjna działalność ruchowa to działalność obejmująca indywidualne lub zespołowe wykonywanie czynności przynoszących odpoczynek, rozrywkę, sprawność, zdrowie, rozwijająca osobowość oraz wykorzystująca ruch jako środek oddziaływania na organizm, w zależności od potrzeb, z uwzględnieniem indywidualnych zainteresowań. Formy aktywności stosowane w rekreacji ruchowej są bardzo różnorodne, podobnie jak zróżnicowane są zainteresowania i potrzeby ludzkie, będące motorem wszelkiej działalności człowieka. Instytucja kulturalno-wychowawcza, wypełniająca czas wolny dzieci, młodzieży i dorosłych przez proponowanie dobrowolnego udziału w zajęciach o charakterze kreatywnym, rekreacyjnym, a nawet dydaktycznym, prowadzona przez zespół przygotowanych pracowników, ma na celu wywieranie pozytywnego wpływu na osobowość uczestnika. Tego typu zajęcia odbywają się w domach kultury.

Za pierwowzór domu kultury w Polsce można uznać dom ludowy zorganizowany przez P. Brzostowskiego w r. 1767 w Mereczu, będący ogniskiem życia społecznego i kulturalnego chłopów. W domu tym uprawiano czytelnictwo, wychowanie estetyczne, popularyzację nauk przyrodniczych, geografii, historii, kulturę fizyczną. Trwalszym okazał się dom kultury społeczny zainicjowany przez S. Staszica w r. 1816 w jego hrubieszowskiej fundacji Towarzystwa Rolniczego.

Dalszy i bardziej dynamiczny rozwój domów ludowych w Polsce przypada na w. XX, kiedy to konieczność podnoszenia poziomu oświaty i kultury szerokich mas społecznych była dostrzegana przez szersze kręgi społeczno-oświatowe, a nie tylko przez jednostki dążące do reform społecznych. Pojawiły się domy ludowe związane z określonym chłopskim ruchem ideowo-politycznym, domy robotnicze, związane z ruchem robotniczym (np. w Nowym Sączu – 1970, Podgórzu pod Krakowem – 1909), narodowe – organizowane przez ugrupowania prawicy, parafialne – prowadzone przez kler, oświatowe – powołane przez samorządy lokalne, nauczycielstwo, stowarzyszenia społeczno-kulturalne.

Domy ludowe lub domy oświaty w Polsce były często wzorowane na podobnych placówkach powstających na przełomie XIX i XX w. za granicą. Znany był założony w Anglii w roku 1887 People Palace jako ośrodek wykładów publicznych, koncertów, kursów, różnorodnych rozrywek, oraz Toynbee Hall jako ośrodek badań potrzeb środowiska robotniczego szerokiej

pracy oświatowej i kulturalnej.

W 1919 roku Wydziałowi do Spraw Kultury Magistratu m. Warszawy przedstawiono projekt centralnego domu oświaty i kultury. Oprócz domu oświatowego proponowano założyć park i ogród z boiskami sportowymi, muszlą koncertową, placami do gimnastyki i zabaw ruchowych, letnimi czytelniami, altanami.

Wprawdzie domy te posiadały jeden cel wychowawczy, jednakże zwraca uwagę ich zróżnicowanie ze względu na uczestników, teren oddziaływań, założone funkcje, powiązanie organizacyjne. Nie jest to podział rozłączny, ale przyjmując te kryteria można podzielić domy kultury na kilka kategorii.

Są wśród nich instytucje, których działalność nakierowana jest wyłącznie na dzieci i młodzież uczącą się. Są to pałace młodzieży zlokalizowane w wielkich ośrodkach miejskich, skupiające w swych murach duże liczby młodzieży. Prowadząc bezpośrednią pracę kulturalno-wychowawczą z dziećmi i młodzieżą, starają się pogłębiać i rozszerzać wiadomości zdobyte w szkole, budzić zainteresowania nauką i techniką, rozwijać twórcze uzdolnienia, sprawność fizyczną, turystykę, krajoznawstwo.

Młodzieżowe Domy Kultury (MDK) funkcjonują w większych miastach jako placówki pod względem organizacji i zakresu pracy zbliżone do pałaców młodzieży. Różnią się jedynie statutowo mniejszą liczbą młodzieży uczestniczącej w kołach, zespołach i sekcjach oraz skromniejszymi lokalami i mniej bogatymi urządzeniami. Prowadzona jest również praca instruktazowo-metodyczna.

Młodzież uczestnicząca w zajęciach organizowanych w domu kultury osiąga często poważne rezultaty w postaci produkcji o wysokim poziomie artystycznym. Dorobek artystyczny placówek młodzieżowych jest prezentowany na ogólnopolskich przeglądach.

Główne cele i zadania domu kultury to:

- stwarzanie warunków do rozwoju intelektualnego dzieci i młodzieży szczególnie utalentowanej w różnych dziedzinach nauki, sztuki, techniki,
- kształtowanie świadomych odbiorców kultury i sztuki, stwarzanie warunków do rozwoju uzdolnień artystycznych,
- pogłębianie i rozszerzanie wiedzy wykraczającej poza szkolne programy nauczania, pomoc w samodzielnym docieraniu do źródeł i informacji,
- przygotowywanie uczestników do życia, kształtowanie osobowości, ujawnianie i rozwijanie uzdolnień, zainteresowań i umiejętności w czasie wolnym od zajęć szkolnych oraz obowiązków wobec rodziny,
- stwarzanie warunków do samodzielnej działalności uczestników zajęć,
- rozwijanie zamiłowań do krajoznawstwa i turystyki poprzez organizowanie rajdów, kolonii, obozów i zajęć rekreacyjnych,

- rozwiązywanie problemów patologii wśród uczniów poprzez szeroką ofertę zajęć pozalekcyjnych organizowanych przeglądów artystycznych, pokazów, zawodów, konkursów i festynów,
- organizowanie na zlecenie organu prowadzącego i nadzorującego przeglądów, pokazów, wystaw, zawodów, konkursów i imprez artystycznych w skali miasta, regionu i kraju,
- poszukiwanie, prowadzenie i upowszechnienie nowoczesnych form pracy,
- proponowanie różnych form zajęć dla dzieci sprawnych inaczej, zagrożonych patologią społeczną, sprawiających trudności wychowawcze czy bezradnych, wymagających inicjacji kulturalnej,
- wypracowywanie, gromadzenie i upowszechnianie materiałów metodycznych i programowych służących wzbogacaniu pracy własnej placówki i szkół.

2. Cel pracy

Celem pracy jest przedstawienie korelacji pomiędzy ilością uczestników w wybranych latach oraz ilością kół zainteresowań w poszczególnych latach.

3. Materiał badawczy

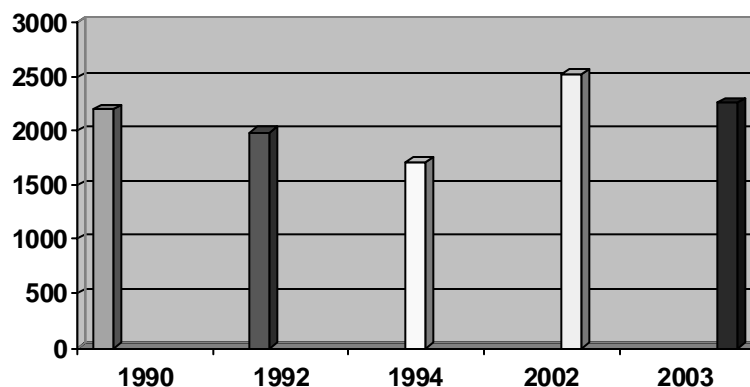
Podstawową jednostką organizacyjną Młodzieżowego Domu Kultury jest stała forma zajęć (koło, sekcja, zespół, klub i inne) ujęta w stałym tygodniowym planie zajęć placówki.

Formy zajęć zostały podzielone na:

- artystyczne (teatralne, taneczne, plastyczne, muzyczne, dziennikarskie literackie),
- techniczne (modelarnie, pracownie informatyczne),
- naukowe,
- sportowe (akrobatyka, aerobik, turystyka),
- inne.

Do analizy, obejmującej wszystkie formy zajęć stałych, wykorzystano sprawozdania placówki oświatowo-wychowawczej z wybranych lat pracy, sporządzone dla Głównego Urzędu Statystycznego.

4. Wyniki analizy

Rys. 1. Stosunek liczby uczestników Młodzieżowego Domu Kultury do poszczególnych lat.

Wychowankami Młodzieżowego Domu Kultury mogą być dzieci w wieku przedszkolnym, szkolnym i studenci. Uczestnictwo w zajęciach jest dobrowolne. Stały uczestnik bierze udział w zajęciach w okresie całego roku szkolnego. Uczestnicy zajęć korzystają z pomieszczeń, sprzętu i urządzeń placówki, swobody wyrażania myśli i przekonań jeżeli nie naruszają dobra innych, rozwijania swoich uzdolnień.

Wyraźnie widać wzrost ilości uczestników w bieżącej dekadzie anizeli w poprzedniej, pomimo znacznego niżu demokratycznego. Ma na to wpływ prawdopodobnie większa różnorodność zajęć, zajęcia są ciekawsze, atrakcyjniejsze, reklama docierająca do większej rzeszy młodzieży, przychylność władz miasta.

Tabela 1. Wykaz kół zainteresowań w roku 1990

Wyszczególnienie	Ogółem	Artystyczne	Techniczne	Naukowe	Sportowe	Inne
Koła	114	66	36	2	–	10

Tabela 2. Wykaz kół zainteresowań w roku 1992.

Wyszczególnienie	Ogółem	Artystyczne	Techniczne	Naukowe	Sportowe	Inne
Koła	94	58	23	3	-	10

Tabela 3. Wykaz kół zainteresowań w roku 1994.

Wyszczególnienie	Ogółem	Artystyczne	Techniczne	Naukowe	Sportowe	Inne
Koła	100	91	9	-	-	-

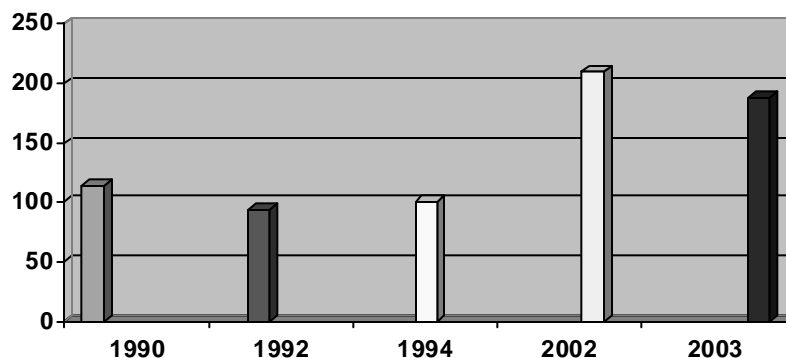
Tabela 4. Wykaz kół zainteresowań w roku 2002.

Wyszczególnienie	Ogółem	Artystyczne	Techniczne	Naukowe	Sportowe	Inne
Koła	210	123	3	56	14	14

Tabela 5. Wykaz kół zainteresowań w roku 2003.

Wyszczególnienie	Ogółem	Artystyczne	Techniczne	Naukowe	Sportowe	Inne
Koła	188	109	2	50	13	14

Wyraźnie widzimy, iż w latach 2002 i 2003 ilość kół zainteresowań – w stosunku do lat poprzednich – wzrosła prawie dwukrotnie, mimo iż następuje niż demograficzny. W latach 90-tych brakowało lub była znikoma ilość kół naukowych i sportowych. Natomiast w roku 2002 i 2003 kół tych jest odpowiednio: ponad 50 (naukowe) i 14 (sportowe). Jest to wyraźny sukces kadry pedagogicznej Młodzieżowego Domu Kultury.

Rys. 2. Przedstawienie korelacji pomiędzy poszczególnymi latami a ilością kół zainteresowań

W latach 2002 i 2003 obserwujemy wyraźny, prawie dwukrotny wzrost ilości kół zainteresowań. Ma na to niewątpliwy wpływ wiele nowych ciekawych i atrakcyjnych zajęć. Jest to również zasługa nauczycieli pracujących w placówce, cały czas doksztalających się, kończących wiele nowych, ciekawych kierunków artystycznych.

5. Podsumowanie

Młodzieżowy Dom Kultury dąży w swej pracy do:

- inicjowania i organizowania międzyszkolnego życia społeczno-kulturalnego, pozyskiwania do placówki dzieci i młodzieży przejawiających specjalne zainteresowania,
- uzdolnienia i umiejętności, propagowania akcji,
- imprez oraz innych form pracy placówki w środowisku opolskim.

Wiemy, iż rodzina jest podstawowym ogniwem każdego społeczeństwa. Rodzina uczy wyborów, wartości i działania, kształtuje także zainteresowania, upodobania i nawyki rekreacyjne. Natomiast powyższa placówka wspomaga bardzo aktywnie rodziców w zakresie kształtowania postaw do rekreacji szeroko pojętej. Realizując swoje zadania znajduje

miejsce dla permanentnych działań ukierunkowanych na przygotowanie uczestnika do mądrego spędzania czasu wolnego. Powiększająca się ilość uczestników działających w placówce oraz coraz większy wybór kół zainteresowań, tworzy placówkę pełną, zaspokajającą zapotrzebowania dzisiejszej młodzieży oraz dzieci.

6. Bibliografia

- Statut Młodzieżowego Domu Kultury w Opolu, Opole 1992 i 2000.
- D.R. Tauber, *Pedagogika czasu wolnego*, Wyższa Szkoła Hotelarstwa, Poznań 1998.
- S. Toczek-Werner, *Podstawy rekreacji i turystyki*, Wydawnictwo AWF we Wrocławiu, Wrocław 2002.
- T. Wolańska, *Rekreacja fizyczna*, Centralny Ośrodek Metodyki Upowszechniania Kultury, Warszawa 1971.

Elżbieta Willim, Barbara Mażak, Alfred Willim

**Zespół Artystyczny
SCHOLA CANTORUM OPOLIENSIS
„LEGENDA”**

Tak się to zaczęło...

W roku 1979 ówczesne władze Opola zaproponowały absolwentom Akademii Muzycznej w Katowicach – Elżbiecie i Alfredowi Willimom – kierownictwo reprezentacyjnego harcerskiego zespołu artystycznego dzieci i młodzieży. Repertuar zespołu obejmować miał ilustrowane ruchem piosenki dziecięce i harcerskie.

Praca u podstaw

Rozpoczęła się systematyczna i długofalowa praca, której efekty przychodzą po latach. Jej nadrzędnym celem było „wychowanie przez sztukę”.

Zajęcia prowadzone w zróżnicowanych wiekowo grupach, obejmowały uczniów opolskich szkół w wieku 7-18 lat. W oparciu o przystępny repertuar byli oni wprowadzani w arkana sztuki muzycznej i rytmiczno-tanecznej. W atrakcyjnej formie poznawali zapis nutowy, zasady emisji głosu i rozwijali umiejętności śpiewu zespołowego. Pierwsze występy i pokazy stanowiły uwieńczenie długotrwałych prób i stały się potwierdzeniem rosnących umiejętności wykonawczych członków zespołu.

Do wzbogacenia repertuaru zespołu przyczyniła się Redakcja Programów Oświatowych Polskiego Radia w Warszawie, zlecając mu nagranie piosenek dziecięcych, prezentowanych następnie w audycjach dla szkół. Cykle piosenek dla radia, telewizji i filmu nagrywano także z orkiestrą rozrywkową Polskiego Radia w Opolu pod dyr. Edwarda Szyrki.

Pierwsze sukcesy osiągnęła „LEGENDA” jeszcze jako dziecięcy zespół wokalny - rytmiczny, zdobywając główne nagrody na ogólnopolskich konkursach i festiwalach w Kielcach (1980), w Zielonej Górze (1980, 82, 83, 85, 86, 87, 89) i w Koninie (1980, 81, 83, 86: *Brązowe, Srebrne i Złote Aplauzy*).

Stopniowo na pierwszy plan zaczęły wysuwać się zajęcia wokalne i poszerzał się repertuar. Obok piosenek pojawiały się utwory współczesnych polskich i obcych kompozytorów (pisanych niekiedy specjalnie dla

„LEGENDY”), coraz częściej sięgano po muzykę chóralną dawnych mistrzów i największe arcydzieła muzyki wokalne. W rezultacie w 1982 roku z inicjatywy Elżbiety Willim powstał chór dziewczęcy: Schola Cantorum Opoliensis „LEGENDA”. Uczestnicy zajęć wciągani byli w zasięg bezpośredniego osobistego kontaktu ze „sztuką wysoką”. Choć zajęcia wymagały dużej koncentracji, wytrwałości i dyscypliny wewnętrznej - dawały także radość wspólnego muzykowania i obcowania ze sztuką najwyższych lotów. Duże wymagania stawiane chórzystom i atmosfera pracowitości sprzyjały rozwojowi takich cech, jak: systematyczność, obowiązkowość, rzetelność i konsekwencja. Uczyły współdziałania i odpowiedzialności za siebie i innych.

„LEGENDA” - wizytówką kulturalną miasta

Zespół włączał się coraz aktywniej w życie kulturalne miasta i regionu. Uświetniał występiami szczególnie ważne i prestiżowe uroczystości i imprezy środowiskowe. Regularnie uczestniczył w „Dniach Opola”, „Dniach Kultury” i w miejskich obchodach rocznicowych. Wielokrotnie koncertował w Ratuszu i Urzędzie Wojewódzkim, w filharmonii i amfiteatrze. Brał udział w przyjmowaniu międzynarodowych delegacji. Śpiewał dla dzieci z Domów Dziecka, dla szkół i szpitali, zakładów pracy i uczelni (inauguracje roku akademickiego na Politechnice Opolskiej), dla różnych organizacji i stowarzyszeń społecznych, kulturalnych i charytatywnych. Z dużą

częstotliwością występował w kościołach województwa, prezentując całe koncerty muzyki sakralnej; uczestniczył w „Opolskich Dniach Oratoryjnych” i „Dniach Muzyki Pasyjnej”. Reprezentował Opole w wymianie kulturalnej z zaprzyjaźnionymi miastami (z Poczdamem, Szekesfehervar, Mülheim i Bonn).

W uznaniu zasług władze centralne i wojewódzkie przyznały „LEGENDZIE” odznaki: „Zasłużonemu Opolszczyźnie”, „Za zasługi dla miasta Opola” i okolicznościowy medal „W 40-tą rocznicę powrotu Śląska Opolskiego do Macierzy”.

Za osiągnięcia artystyczne chór otrzymał dyplom honorowy Ministra Kultury i Sztuki „Za osiągnięcia w upowszechnianiu kultury” oraz puchary Ministerstwa Edukacji Narodowej, Zarządu Głównego Polskiego Związku Chórów i Orkiestr oraz Związku Kompozytorów Polskich.

Na kilku uniwersytetach powstały o zespole prace magisterskie o charakterze monograficznym, a także ujmujące jego działalność w szerszym aspekcie, dotyczącym kształcenia muzycznego dzieci i młodzieży w placówkach pozaoświatowych.

Jak „LEGENDA” stała się legendą

Od początku swego istnienia zespół prowadzi szeroką działalność koncertową. Złożyło się na nią ponad 1200 występów w 12 krajach Europy. Chór uczestniczył w 54 wyjazdach zagranicznych. Brał udział w międzynarodowej wymianie młodzieży, w licznych warsztatach i obozach artystycznych (m.in. „EUROTREFF”). Występował w wielkich salach koncertowych i teatralnych, w katedrach i bazylikach w Kolonii, Wiedniu, Bonn, Lourdes, w paryskiej „Notre Dame”. Na zaproszenie Bernadette i Jacquesa Chirac koncertował w Paryżu z okazji 200-lecia Rewolucji Francuskiej. W ramach „Europejskiego Miesiąca Kultury” w Graz współuczestniczył w wykonaniu *VIII Symfonii* G. Mahlera. Na zaproszenie Związku Kompozytorów Niemieckich wystąpił z koncertem na Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Współczesnej w Halle.

Regularnie brał udział w najbardziej prestiżowych, międzynarodowych festiwalach i konkursach muzycznych. Potwierdzeniem osiągniętego poziomu artystycznego stały się liczne nagrody i wyróżnienia zdobywane w Polsce i w całej Europie (m.in. w Niemczech, Belgii, Hiszpanii, Słowenii, Czechach, Austrii, na Węgrzech i Ukrainie). Jest wśród nich 14 złotych medali i głównych nagród.

Konkursy krajowe:

1.	Ogólnopolski Konkurs Chórów Szkolnych a Cappella w Warszawie „SREBRNY KAMERTON”	1983
2.	Ogólnopolski Konkurs Chórów Szkolnych a Cappella w Częstochowie „GRAND PRIX” „ZŁOTY KAMERTON”	1985
3.	Ogólnopolski Turniej Chórów „LEGNICA CANTAT” w Legnicy I nagroda im. H. Karlińskiego Nagroda specjalna dla dyrygenta E. Willim	1986
4.	Ogólnopolski Festiwal Polskiej Pieśni w Katowicach „ZŁOTY MEDAL” Nagroda specjalna za premierowe wykonanie <i>Koncertu wokalnego</i> J. Świdra	1986
5.	Ogólnopolski Konkurs Muzyki Dawnej „SCHOLA CANTORUM” w Kaliszu „ZŁOTA HARFA EOLA” Puchar Ministra Oświaty i Wychowania	1987
6.	Ogólnopolski Konkurs Chórów Szkolnych a Cappella w Bydgoszczy „GRAND PRIX” „ZŁOTY KAMERTON” Puchar Ministra Edukacji Narodowej Puchar Prezesa Zarządu Głównego PZChiO Nagroda za najlepsze wykonanie utworu obowiązkowego <i>Flamingi</i> J. Świdra	1988
7.	Ogólnopolski Turniej Chórów „LEGNICA CANTAT” w Legnicy I nagroda im. H. Karlińskiego Puchar Ministra Edukacji Narodowej Nagroda specjalna dla dyrygenta E. Willim	1989
8.	Międzynarodowy Festiwal „Bydgoskie Impresje Muzyczne” II nagroda – Puchar Ministra Edukacji Narodowej	1989
9.	Ogólnopolski Turniej Chórów „LEGNICA CANTAT” w Legnicy I nagroda im. H. Karlińskiego Puchar Ministra Edukacji Narodowej i Ministra Kultury i Sztuki Nagroda specjalna dla dyrygenta E. Willim	1991
10.	Ogólnopolski Konkurs Chórów Szkolnych a Cappella w Bydgoszczy „GRAND PRIX” „ZŁOTY KAMERTON”	1993

11.	Ogólnopolski Turniej Chórów „LEGNICA CANTAT” w Legnicy I nagroda im. H. Karlińskiego Puchar Ministra Edukacji Narodowej Nagroda specjalna dla dyrygenta E. Willim	1993
12.	Ogólnopolski Festiwal „PIESNI O MORZU” w Wejherowie Nagroda Główna „ZŁOTY ŻAGIEL” Nagroda za najlepsze wykonanie pieśni kaszubskiej Nagroda dla najlepszego dyrygenta Festiwalu E. Willim	1994
13.	Ogólnopolski Konkurs Chórów Szkolnych a Cappella w Bydgoszczy „ZŁOTY KAMERTON” Puchar Ministra Edukacji Narodowej Puchar Związku Kompozytorów Polskich	1995
14.	Ogólnopolski Turniej Chórów „LEGNICA CANTAT” w Legnicy I nagroda im. H. Karlińskiego Puchar Ministra Edukacji Narodowej Nagroda specjalna dla dyrygenta E. Willim za „twórcze odczytanie dzieła”	1995
15.	Ogólnopolski Konkurs Muzyki Dawnej „SCHOLA CANTORUM” w Kaliszu „GRAND PRIX” „ZŁOTA HARFA EOLA” Nagroda specjalna dla dyrygenta E. Willim	2000
16.	Międzynarodowy Festiwal „BYDGOSKIE IMPRESJE MUZYCZNE” w Bydgoszczy „ZŁOTA STRUNA” Nagroda Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nagroda TV Nagroda indywidualna dla dyrygenta E. Willim	2000

Konkursy zagraniczne:

1.	Międzynarodowy Konkurs Chóralny w Neerpelt (Belgia) I miejsce „CUM LAUDE”	1986
2.	Międzynarodowy Konkurs Chóralny „SVATSKY PISNY” w Ołomuńcu (Czechy) „BRAZOWY MEDAL”	1987
3.	Międzynarodowy Konkurs Chóralny w Neerpelt (Belgia) Nagroda Główna „SUMMA CUM LAUDE” Medal „PRO MUSICA” Ministerstwa Kultury Belgii	1988

4.	Międzynarodowy Konkurs Chóralny w Nantes (Francja) Wyróżnienie – Medal „La Cle des Chantes”	1989
5.	Międzynarodowy Konkurs Chóralny w Linzu (Austria) „BRAZOWY MEDAL”	1990
6.	Międzynarodowy Konkurs Radiowy im. Giovanni Rodari w Rzymie (Włochy) – „GRAND PRIX”	1991
7.	Międzynarodowy Konkurs Chóralny w Jodoigne (Belgia) „ZŁOTY MEDAL”	1991
8.	Międzynarodowy Konkurs Chóralny w Celje (Słowenia) „ZŁOTY MEDAL” Nagroda słoweńskiej TV	1992
9.	Międzynarodowy Konkurs Chóralny w Tolosie (Hiszpania) „ZŁOTY MEDAL” Nagroda publiczności Nagroda dla dyrygenta E. Willim	1994
10.	Międzynarodowy Konkurs Chóralny „ALBA REGIA” w Shekesfehervar (Węgry) „NAGRODA GŁÓWNA”	1996
11.	Międzynarodowy Konkurs Chóralny im. Franciszka Schuberta w Wiedniu (Austria) „BRAZOWY MEDAL”	1996
12.	Międzynarodowy Konkurs Chóralny im. G. F. Händla w Halle (Niemcy) „GRAND PRIX” Nagroda „GÜNTER ERDMAN PREIS” Deutscher Komponisten E. V. za najlepsze wykonanie utworu współczesnego (M. Jasiński - <i>Psalms 100</i>)	1997
13.	Międzynarodowy Konkurs Chóralny „ALBA REGIA” w Shekesfehervar (Węgry) „NAGRODA GŁÓWNA” Nagroda za najlepszy koncert muzyki sakralnej Nagroda specjalna dla dyrygenta E. Willim	1998

Nagrody zdobywane przez zespół pociągają za sobą liczne zaproszenia na **międzynarodowe festiwale muzyczne i warsztaty chóralne**, m.in.:

1.	Międzynarodowe Warsztaty Artystyczne w Reinbrücke (Niemcy)	1984
2.	Międzynarodowe Warsztaty Artystyczne w Prebelow (Niemcy)	1984

3.	II Spotkania Laureatów Konkursów „GRYFIADA '85” w Szczecinie	1985
4.	Międzynarodowe Warsztaty Artystyczne w Rostocku (Niemcy)	1986
5.	Warsztaty chóralne Muzyki Dawnej Schola Cantorum w Kaliszu	1988
6.	Cykl koncertów na zaproszenie B. i J. Chirac w Paryżu (Francja)	1990
7.	XII Międzynarodowy Festiwal Chóralny „SEIN UND SINGEN” w Halle (Niemcy)	1991 1997
8.	Międzynarodowy Festiwal Muzyki Sakralnej „GAUDE MATER” w Częstochowie	1992
9.	Międzynarodowy Festiwal „SVATKY PISNY” w Ołomuńcu (Czechy)	1987 1992
10.	Europejski Miesiąc Kultury „EUROGRAZ” w Grazu (Austria) - międzynarodowe wykonanie <i>VIII Symfonii</i> Gustawa Mahlera	1993
11.	Międzynarodowy Telewizyjny Festiwal Twórczości Dziecięcej „ZWIEZDOCZKA” w Odessie (Ukraina)	1994
12.	Międzynarodowe Spotkania i Warsztaty Artystyczne „EUROTREFF” - Wolfenbüttel, Lüneburg (Niemcy)	1993
13.	„EUROTREFF” - Walldürn, Altheim, Richardsachsen (Niemcy)	2000
14.	„EUROTREFF” - Weinheim, Hemsbach, Grossachsen (Niemcy)	2001
15.	„EUROTREFF” - Wolfenbüttel, Braunschweig, Altenau, Wolfsburg (Niemcy)	2001
16.	III Międzynarodowe Dni Chóralne w Knurowie	1993
17.	„FESTIWAL MORZA” w Gdyni	1994
18.	Festiwal „DONA NOBIS PACEM” w Sölde (Niemcy)	1995 1997
19.	Międzynarodowy Festiwal Kołęd „BRUNTALSKI ADWENT” w Bruntalu (Czechy)	1996 1998
20.	„Internationale Jugend-Kamerchor-Begegnung” na wyspie Uznam (Niemcy)	1998
21.	XXVIII HALLISCHE MUSIKTAGE w Halle (Niemcy)	1998
22.	Międzynarodowy Festiwal Muzyczny „POROZUMIENIE” Brzeg - Wrocław	1995 1998
23.	„OPOLSKIE DNI ORATORYJNE”	1988, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999
24.	„OPOLSKIE DNI PASYJNE”	1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2003

Kolejne sukcesy „LEGENDY” nie pozostają bez echa w mediach. Polskie Radio i Regionalna Telewizja rejestrują występy i dokonują archiwalnych nagrań zespołu. Wspaniałym potwierdzeniem osiągnięć chóru stają się entuzjastyczne recenzje i listy gratulacyjne, ukazujące się regularnie

po koncertach i konkursach, które w oczach krytyki urastają do rangi wydarzeń artystycznych. W prasie lokalnej, krajowej i zagranicznej powtarzają się opinie, że chór osiągnął niezwykle wysoki, porównywalny z profesjonalnym poziomem wykonawstwa. Zwraca uwagę pięknym brzmieniem o szlachetnej, niepowtarzalnej barwie, na którą składa się idealnie czysta intonacja, dobra emisja, wyrównanie i spójne brzmienie wszystkich głosów: „*Legenda* śpiewa dziś tak, że chwyta słuchaczy za serca [...], a także zdumiewa niebywałą sprawnością techniczną młodych wykonawców.”

Recenzentów zachwyca także kunszt dyrygencki i interpretatorski Elżbiety Willim, która ukończyła specjalistyczne kursy i podyplomowe studia chórmistrzowskie i dyrygenckie, była jurorem w konkursach chóralnych także za granicą, m.in. w Międzynarodowym Konkursie Chóralnym w Tours (Francja). Jej działalność zawodowa została uhonorowana licznymi odznaczeniami i nagrodami dyrygenckimi i państwowymi (m.in. *Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski*). „Chór staje się w jej rękach niezwykle precyzyjnym i czułym instrumentem, zdolnym oddać każdą emocję i poruszenie serca...” - czytamy w recenzjach. Szczególnie cenne są opinie kompozytorów o interpretacjach ich własnej muzyki. A. Koszewski pisze: „odczuwam potrzebę [...] gorąco podziękować Pani i jej Chórzystkom za wspaniałe, radujące mnie wykonanie moich dwóch niełatwych utworów: *Entliczka* i *Enigmy*” (1996). Po prawykonaniu *Koncertu wokalnego* i suit *Alla Pollaca* J. Świder wygłasza następującą opinię: „Elżbieta Willim jest obecnie najlepszym interpretatorem mojej muzyki chóralnej” (1997).

Repertuar chóru

Zespół posiada ciekawy, zróżnicowany w charakterze i treści repertuar. Obejmuje on muzykę różnych epok historycznych od XVI do XX wieku.

Epokę renesansu reprezentują msze i motety G.P. da Palestriny, Orlanda di Lasso, T.L. de Victorii, G. Croce, C. Monteverdiego, J. Gallusa, H.L. Hasslera; madrygały, canzonetty i chanson C. le Jeune, T. Morley'a, J. Hiltona, A. Gumpelzheimera; psalmy M. Gomółki, motety i pieśni Wacława z Szamotuł, *Communiones* M. Zieleńskiego oraz anonimowe pieśni staropolskie.

Z muzyki barokowej - obok dzieł J.S. Bacha i G.F. Händla - chór wykonuje utwory mniej znanych mistrzów: *Kleine geistliche Konzerte* H. Schütza, *Stabat Mater* G.B. Pergolesiego, utwory H. Purcella.

Na repertuar klasyczny - romantyczny składają się: *Kanony do słów Goethego* J. Haydna, *Missa Sti Aloysi* jego brata Michaela, psalmy F. Mendelssohna, *Das grosse Hallelujah* F. Schuberta, motety i *Vier Lieder aus Jungbrunnen* J. Brahmsa, *Laudi alla Vergine Maria* G. Verdiego, *Veni*

Creator H. Berlioza.

Ważną pozycję w repertuarze chóru stanowią kompozycje współczesne: F. Poulenca, Z. Kodaly'a, G. Ligetiego, F. Burkhardta, R. Thompsona, J.W. Zieglera, T. Buchholza, S. Wiechowicza, R. Padlewskiego, M. Jasińskiego, J. Świdra, A. Koszewskiego, R. Twardowskiego, A. Hundziaka, J. Łuciuka, J.W. Hawla i W. Lutosławskiego. Z okazji 80-tej rocznicy urodzin B. Brittena repertuar wzbogaciły jego dzieła: *Missa Brevis*, *Jubilate Agno* i *A Ceremony of Carols*.

Zespół ma na swoim koncie prawykonania utworów kompozytorów polskich i obcych. Niektóre z nich były specjalnie dla niego napisane, a rękopisy wyjmowane niemal „spod pióra” i wykonywane jeszcze przed ich wydaniem (m.in. *Missa pro Juventute* J.W. Zieglera, *Mały koncert wokalny* J. Świdra, *Magnificat* T. Buchholza, cykl *Verba nullo pretio emuntur* Z. Bimberga). Również M. Jasiński opracowanie na chór żeński swego *Psalmu 100* zadedykował „LEGENDZIE”. Za wykonania premierowych utworów chór był wielokrotnie nagradzany.

Wysoki poziom artystyczny osiągnięty przez zespół umożliwił jego stałą współpracę z Filharmonią Opolską. W 1994 r. „LEGENDA” stała się częścią chóru filharmonii, śpiewającego również pod dyktando E. Willim. A. Willim pełnił wówczas funkcję korepetytora chóru. W latach 1994 - 2000 zespół dał ponad 50 koncertów z towarzyszeniem orkiestry w opolskiej filharmonii, na terenie całego województwa oraz w Niemczech. Śpiewał pod batutą tak wybitnych mistrzów, jak np. J. Maksymiuk.

Współpraca z filharmonią pozwoliła na dalsze poszerzenie repertuaru chóru o wielkie formy wokально-instrumentalne. Były wśród nich takie arcydzieła muzyki oratoryjno-kantatowej, jak:

Oratorium *Mesjasz* G.F. Händla,

Paukenmesse J. Haydna,

Requiem, *Msza koronacyjna*, *Nokturny*, *Motet Sancta Maria* W.A. Mozarta,

Msza koronacyjna J. Elsnera,

Msza Es-dur i *G-dur* F. Schuberta,

Msza św. Cecylii Ch. Gounoda,

Requiem G. Fauré,

Stabat Mater G. Rossiniego,

Stabat Mater K. Szymanowskiego,

Kantata *Wesele* H. Czyża,

Oratorium *Śląskie Te Deum* M. Gąsienca.

Chór uczestniczył również w wykonaniu takich dzieł symfonicznych, jak:

IX Symfonia L. van Beethovena,

Suita *Sen nocy letniej* F. Mendelssohna,

Tańce połowieckie A. Borodina,

Carmina burana C. Orffa,

Exodus, muzyka do filmów *Dracula* i *Król ostatnich dni* W. Kilara,
muzyka do filmu *Misja* E. Moricone.

Brał udział w estradowych prezentacjach dzieł operowych:

Halka i *Straszny dwór* S. Moniuszki,
Aida, *Traviata* i *Nabucco* G. Verdiego,
Carmen G. Bizeta,
Baron cygański J. Straussa..

W kręgu zainteresowań programowych kameralnego chóru mieszanego znajdują dzieła rzadziej wykonywane, wyszukiwane i „odkrywane” na nowo, często niesłusznie zapomniane, np. *Deutsches Magnificat* H. Schütza, cykl kantat *Membra Jesu nostri* D. Buxtehude, motety G.Ph. Telemanna, *Missa brevis* i motety A. Brucknera. Znaczące miejsce w jego repertuarze mają wirtuozowskie koncerty wokalne M. Mielczewskiego (*Veni Domine*) i J. Różyckiego (*Exsultemus omnes, Magnificemus in cantico*), dzieła kompozytorów związanych z Opolszczyzną i ziemią śląską, m.in. J. Elsnera (*Msza koronacyjna, Offertorium o św. Józefie, Ave Maria B-dur i Es-dur*) i J.I. Schnabla (*Missa As-dur*, motety) oraz utwory inspirowane twórczością poetycką Josepha von Eichendorffa.

„LEGENDA” w roku jubileuszu

W 2002 r. chór Schola Cantorum Opoliensis uroczyście obchodził jubileusz 20-lecia, zwieńczony koncertem utrwalonym na kolejnej płycie CD (*live recording*). Natomiast obchody 25-lecia pracy artystycznej zespołu „LEGENDA” zbiegają się w czasie z jubileuszem Młodzieżowego Domu Kultury.

Jubileusze skłaniają zwykle do różnego typu podsumowań i przemyśleń. Obecnie - chociaż muzyka „poważna” staje się coraz bardziej elitarna i niełatwo jest się przebić w gąszczu rozrywkowo-masowych imprez nagłaśnianych przez wszystkie media - zespół prowadzi nadal aktywną działalność koncertową. „LEGENDA” dzisiaj to zespół kameralny, wykonujący repertuar przeznaczony zarówno na chór żeński, jak i mieszany. Z czasem zmieniła się struktura wieku jego członków. Obecnie większość dziewcząt to licealistki i studentki opolskich uczelni, śpiewające w chórze ponad 10 lat.

Natomiast młodsze dzieci ze szkół podstawowych tworzą odrębną grupę, działającą pod nazwą „Teatrzyk piosenki”. One również mają swoje osiągnięcia, do których należy przede wszystkim prapremiera musicalu dziecięcego pt. *Leśny festiwal*, z tekstem według J. Dąbrowskiego oraz muzyką według J. Matuszkiewicza i A. Skorupki.

W ramach „LEGENDY” działają także dziecięce grupy tańca ludowego („Dzieci Opoli”), kultywujące głównie śląskie tradycje regionalne i skupiające uczniów dwóch szkół podstawowych: SP nr 26 w Opolu i SP w Sławicach. Towarzyszy im ludowa kapela, założona i prowadzona przez A. Willima.

Dorobek zespołu „LEGENDA” to nie tylko liczne nagrody i wyróżnienia, lecz przede wszystkim muzyczna edukacja, wychowywanie i kształtowanie osobowości młodych ludzi, którzy poza zespołem nie mieliby wielkich szans na odkrycie w sobie muzycznych pasji i ich realizację. Przez zespół przewinęło się kilkaset dziewcząt, niektóre z nich śpiewały w „LEGENDZIE” nieprzerwanie od pierwszych klas szkoły podstawowej. Te, które wyruszają w świat - z reguły szukają dalszych możliwości kontynuowania swych pasji śpiewaczych. Wiele z nich rozwija muzyczne zainteresowania w chórach akademickich i zawodowych. Chociaż tylko nieliczne trafiają na drogę profesjonalną, to wszystkie stają się miłośnikami sztuki, wynosząc z tej pracy w swe dorosłe życie trwałe i rozległe zainteresowania kulturalne.

Lata spędzone w „LEGENDZIE” określają jako najważniejsze doświadczenie dzieciństwa i młodości. Była to nie tylko wielka przygoda i poznawanie świata, ale przede wszystkim - możliwość artystycznego „wyżycia się” i spełnienia. Dziewczęta poznały smak artystycznych wojaży, bywały w „wielkim świecie”, miały bezpośredni kontakt z wybitnymi muzykami, dyrygentami i kompozytorami; z ludźmi świata kultury i polityki. Wieloletnia wspólna praca, liczne obozy i warsztaty artystyczne, koncerty i podróże kształtowały osobowości, przyczyniały się do powstania silnych więzi emocjonalnych między członkami zespołu, zbliżały i pomagały w nawiązywaniu trwałych przyjaźni. „LEGENDA” - jak czytamy w „Gazecie Wyborczej” - „to wielka rodzina, to społeczność, która wrywa wręcz z nijakości i szarości życia. Dziewczęta traktują państwa Willimów na równi z rodzicami, a Willimowie traktują swe podopieczne jak własne dzieci [...]”.

Alfred Prudzenia

STUDIO BALETOWE JANINY SOSNOWSKIEJ

Studio Baletowe Janiny Sosnowskiej istnieje w MDK nieprzerwanie od 1991 roku. Ale historia studia jest znacznie dłuższa, tak jak znacznie wcześniejsze są związki J. Sosnowskiej z MDK. Studio baletowe powstało ponad 50 lat temu w WDK. W latach 1960 – 75 studio funkcjonowało również. J. Sosnowska utworzyła wówczas ognisko baletowe dla dzieci i zespoły taneczne dla młodzieży i dorosłych. Przez piętnaście lat w obu opolskich domach kultury prowadziła zespoły taneczne.

Nie było to dziełem przypadku. Próbując zrozumieć historię Studia Baletowego należy przyglądać się początkom kariery zawodowej twórczyni tego zespołu.

J. Sosnowska rozpoczyna pracę w 1946 roku w Towarzystwie Śpiewaczym „Lutnia” jako instruktor tańca. Do początku lat pięćdziesiątych, to znaczy do czasu zatrudnienia w WDK pracuje w różnych instytucjach, jako instruktor tańca i choreograf, często społecznie, często za symboliczne tylko wynagrodzenie. Tworzy wtedy zespoły taneczne w Opolu i w regionie, w szkołach, zakładowych domach kultury, w wojsku i banku.

Pod koniec lat pięćdziesiątych z ramienia Wojewódzkiej Rady Narodowej sprawuje opiekę i jest doradcą wszystkich zespołów terenowych. Z tych właśnie doświadczeń wyrasta Studio Baletowe – duży zespół taneczny prowadzony przez kompetentnego instruktora i doświadczonego kierownika artystycznego.

W WDK Studio odnosi znaczące sukcesy. O nieprzeciętnym poziomie tego zespołu najlepiej świadczą liczne występy w kraju i za granicą: w Czechosłowacji, NRD i na Węgrzech. Studio prezentuje się zarówno na małych, kameralnych imprezach, jak i wielkich pokazach, czy widowiskach plenerowych.

Nie można zapominać też i o tym, że w okresie bardzo intensywnej pracy zawodowej, często w kilku instytucjach jednocześnie, realizując różnorodne przedsięwzięcia artystyczne J. Sosnowska systematycznie podnosi poziom swoich kwalifikacji. W latach sześćdziesiątych prowadząc też zajęcia w WSP, uzyskuje najwyższą kategorię instruktora tańca (kat. „S”), później kończy studia w Centralnej Poradni Ruchu Artystycznego i Amatorskiego przy Ministerstwie Kultury i Sztuki.

Wieloletnia praca samokształceniowa rozszerza obszary zawodowych doświadczeń. Janina Sosnowska zaczyna współpracę z klubami sportowymi. Opracowuje choreograficzne programy i przygotowuje tanecznie łyżwiarzy

figurowych i gimnastyków z Opoła, Raciborza i Nysy. Pracuje z opolskimi teatrami, Estradą Opolską i Sceną Ujść Naturalnych. Efektem tych doświadczeń było samodzielne widowisko baletowe, popis Studia Baletowego, przez kilka lat, z powodzeniem prezentowane na scenie opolskiego teatru. Program ten nieustannie się rozbudowywał i wzbogacał. Praca nad nim wymagała ogromnego wysiłku, dlatego w swoim ostatecznym kształcie pokazywany był co dwa lata.

W 1970 roku Telewizja Polska nagrywa krótki montaż baletowy zespołu, a w 1978 roku Magazyn Redakcji Muzycznej prezentuje Studio Baletowe w programie z wybitnymi tancerzami: B. Bittnerówną i W. Grucą. W WDK Janina Sosnowska wydaje „Poradnik Tańca”, pismo przeznaczone dla regionalnych zespołów artystycznych. Przez kilka lat prowadzi seminaria dla instruktorów i nauczycieli tańca, jest też wykładowcą Kursów Polonijnych z programem tańców klasycznych, narodowych i regionalnych.

W 1991 roku po likwidacji WDK, Studio Baletowe dzięki osobistym staraniom J. Sosnowskiej, przenosi się do MDK. Wielka ponadstuosobowa grupa tancerzy, której losami nikt się wtedy specjalnie nie interesował, znalazła tutaj miejsce i odpowiednie warunki do dalszej pracy. Tak więc od początku lat dziewięćdziesiątych Studio Baletowe, po piętnastoletniej przerwie, ponownie staje się zespołem tanecznym MDK. Tutaj bierze udział we wszystkich ważniejszych imprezach, których charakter pozwala na prezentowanie tego rodzaju tańca.

Warto przypomnieć, że w 1999 roku cały uroczysty koncert w Filharmonii Opolskiej z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka przygotowany został przez Studio Baletowe. J. Sosnowska sprawowała kierownictwo artystyczne, reżyserowała, opracowywała choreograficzne i prowadziła koncert.

Dzisiaj, tak jak przed laty Studio Baletowe zaprasza dzieci i młodzież na taniec klasyczny, estradowy jazz i modern. Zaprasza na zajęcia, które byli uczniowie J. Sosnowskiej pamiętają przez lata i bardzo je sobie cenią.

M. Bajor wspominając swoje opolskie początki, powiedział: „Chodziłem też do szkoły tańca pani Janiny Sosnowskiej w Wojewódzkim Domu Kultury. Myślę, że tamte zajęcia dały mi świadomość ruchu i ciała, co przydało się potem w szkole teatralnej”. A przydało się wielu przyszłym aktorom, z którymi pracowała J. Sosnowska. Przydało się solistom, tancerzom, instruktorom i całej rzeszy miłośników tańca, którzy w Studium Baletowym rozpoczynali swoją taneczną edukację.

W 1982 roku J. Sosnowska została wpisana do Księgi Miasta Opoła, a w 2002 roku otrzymała Honorową Nagrodę Prezydenta Opoła za wybitną działalność w dziedzinie kultury.

J. L. Barges, klasyk literatury iberoamerykańskiej, mając 71 lat, pisał: „To, co mogłem napisać najlepszemu mam już prawdopodobnie za sobą. Daje

mi to ciche zadowolenie i spokój. Mimo to nie myślę, abym już wszystko wypowiedział. W jakiś sposób pełnia młodości wydaje mi się bliższa dzisiaj niż wtedy, gdy byłem młody”. Trudno nie odnieść wrażenia, że cytowane słowa są tutaj bardzo na miejscu.

Studio Baletowe ze swoją bogatą i niezwykle interesującą historią wyrastającą przecież z doświadczeń pierwszych powojennych zespołów tanecznych Opolszczyzny, wciąż stanowi wartościową i atrakcyjną propozycję artystyczną MDK. J. Sosnowska ma wiele powodów do satysfakcji. Ale tak, jak kiedyś cieszą ją przede wszystkim sukcesy uczniów i wychowanków Studia Baletowego. Cieszą ją też każde kolejne zajęcia, nowe programy i układy, cieszą ją niezmiennie ambitne wyzwania i możliwości realizowania własnych pomysłów oraz planów, których wystarczy jeszcze na długie lata.

Właśnie dlatego Studio Baletowe ma się dobrze i tańczy dalej. Właśnie dlatego, że jest to taniec marzeń Janiny Sosnowskiej.

Michał Duda

ZESPÓŁ TAŃCA NOWOCZESNEGO „ADENA”

Działalność zespołu tanecznego ADENA rozpoczęła się bardzo niewinnie. W roku 1990 roku grupa młodych ludzi postanowiła stworzyć coś dla siebie, a ponieważ lubili tańczyć, postanowili spróbować swoich sił jako tancerze. Na początku nie było choreografa, nazwy zespołu, ani miejsca na treningi. Była za to chęć, pięciu tancerzy i upór. I tyle musiało wystarczyć. Tańczyli tam gdzie pozwolono im tańczyć. W końcu trafili na instruktora Mariusza Ciska, który w owym czasie pracował w Młodzieżowym Domu Kultury i to on wskazał im drogę, którą powinni dalej podążać. Grupa zaprezentowała się przed dyrekcją MDK-u. Na tą okazję powstał specjalny program, który okazał się na tyle dobry, że został przedstawiony na pierwszych występach w Niemczech.

Wtedy również powstała nazwa: ADENA. Nazwa miała być etniczna, aby nie kojarzyła się ze współczesnością i tempem życia, to miała być nazwa,

nad która trzeba się zastanowić, dlatego akurat tak nazwano zespół. Słowo ADENA pochodzi od indiańskiego wyrazu znaczącego tyle, co pozostać w myślach bliskich. Logo natomiast zostało zaprojektowane przez wybitnych artystów niemieckich.

Na oficjalną datę powstania zespołu podaje się 30 września 1992, ponieważ od tego roku grupa rozpoczęła działalność w Młodzieżowym Domu Kultury. W tej chwili zespół skupia ponad 200 dzieci i młodzieży z opolskich szkół. Uczestnictwo w ADENIE to nauka szerokiego zakresu kształcenia tanecznego min: różnych technik tańca współczesnego, tańca nowoczesnego, klasyki, akrobatyki. Nauka opiera się na programie autorskim napisanym przez wybitnego choreografa i kierownika zespołu zawierającym elementy rytmiki z umuzykalnieniem, klasykę, technikę wolną oraz inne techniki tańca nowoczesnego. Zamierzeniem zespołu jest rozwijanie i propagowanie jak największej ilości technik współczesnej sztuki tanecznej. Jednak najważniejszym celem instruktorów zespołu jest przekazanie uczestnikom miłości do tańca, wskrzeszenie w nich pasji tanecznej.

Współczesne tempo życia, zwiększone przez intensywny rozwój techniki i nauki, zmianę warunków życia i pracy stawia człowieka bardziej niż kiedykolwiek przed koniecznością samodzielnego rozwiązywania nowych problemów i podejmowaniu szybkich, lecz przemyślanych decyzji. W tej sytuacji człowiek powinien posiadać nie tylko wiedzę, lecz także świadomość samego siebie. Taniec to twórcze poszukiwanie pomysłów na życie, łatwe nawiązywanie kontaktów, wyzwianie w sobie chęci do działania i sportowej rywalizacji, współpraca w grupie, aktywność i entuzjazm.

W tej chwili w zespole pracuje sześciu instruktorów i choreografów i dobry duch zespołu, Ola Czernik – garderobiana, która robi wszystko, aby stroje zespołu wyglądały „bosko”.

Założycielkami zespołu ADENA były dwie tancerki: Elżbieta Podejko i Anna Glińska. Po roku w zespole pozostała Elżbieta i to ona zajęła się rozwojem grupy. Przede wszystkim rozpoczęła etap kształcenia siebie, aby zdobyć umiejętności potrzebne do kierowania zespołem tanecznym. Skończyła trzyletnią szkołę choreografii w Krakowie, ukończyła Studium Kulturalno Oświatowe w Opolu na wydziale tańca oraz Pedagogikę na Uniwersytecie Opolskim. Dodatkowo uczestniczyła w szkoleniach organizowanych przez wybitnych specjalistów technik tańca współczesnego w Polsce.

Była zaproszona na sześć Międzynarodowych Konferencji Tańca Współczesnego i Festiwali Sztuki Tanecznej, gdzie wykładowcami byli m.in.: Ellen Cornfield - pedagog w North Carolina School of Arts, John Brooks - choreograf w Joyce Theatre w Nowym Jorku, Ugi Ivgy - choreograf i tancerz Teatru Tańca w Tel-Avivie, Sebastian Prantl - jego prace choreograficzne prezentowane są przez najwybitniejsze teatry tańca na świecie, Ben Bergmans

- najlepszy specjalista na świecie w technice jazz oraz wykładowca Akademii Tańca w Rotterdamie, Eric Whitmyre - choreograf i wykładowca Uniwersytecie w Utah, zajmujący się tańcem filmowym i teledyskami. Brała udział w master class zespołów, z których największe to: Klixbull Dance Company (Dania), Christine Brunel Co (Niemcy), Company Toothpich (Finlandia). Do tej pory uczestniczy we wszystkich prestiżowych szkoleniach.

Obecnie pełni funkcję kierownika działu tanecznego w Młodzieżowym Domu Kultury, od siedmiu lat szkoli instruktorów Opolszczyzny z zakresu tańca nowoczesnego, przygotowuje indywidualne projekty np.: opracowanie choreograficzne dla Iwony Guzowskiej (mistrzyni świata w boksie zawodowym kobiet) i jej autorskiego treningu FitBoks.

Przygotowała choreografie do występów w Polsce gwiazd InGrid, Thomasa Andersa, Krzysztofa Krawczyka, Papa Dance i innych.

Obecnie prowadzi Zespół Tańca Nowoczesnego ADENA, Teatr Tańca QUAN oraz opolską grupę cheerleaders.

Osoby związane z zespołem:

- **Elżbieta Podejko-Duda** – kierownik zespołu, opiekun grupy ADENA I. Choreograf wszystkich grup ADENY.
- **Renata Karczmar** – instruktorka i trenerka akrobatyki we wszystkich grupach Adeny, absolwentka Politechniki Opolskiej na kierunku wychowania fizycznego o specjalizacji rehabilitacji, wielokrotna

mistrzyni Polski oraz mistrzyni świata w woltyżerce, trener akrobatyki sportowej.

- **Aleksandra Knop** – instruktorka i choreograf grup ADENA III i ADENA I, od 10 lat związana z Zespołem Tańca Współczesnego ADENA, była tancerka Teatru Tańca QUAN, międzynarodowy sędzia tańca.
- **Aleksandra Suchodolska** – instruktorka i choreograf grupy ADENA II od 10 lat związane z Zespołem Tańca Współczesnego ADENA, od 6 lat tańczy w Teatrze Tańca QUAN, od 1998 r. uczestniczy w szkoleniach organizowanych przez Śląski Teatr Tańca oraz Polski Teatr Tańca w Poznaniu.
- **Justyna Widawska** – instruktorka i choreografka grup MAŁA ADENA I oraz ADENIĄTEK, długoletnia tancerka Zespołu Tańca i Pieśni OPOLE, absolwentka Studium Kulturalno Oświatowego na kierunku tańca, instruktorka fitness, brała udział w międzynarodowych szkoleniach oraz konferencjach fitnessowych.
- **Paulina Gręda** – instruktorka i choreograf grupy MAŁA ADENA III, od 10 lat związana z Zespołem Tańca Współczesnego ADENA, od 6 lat tańczy w Teatrze Tańca QUAN.
- **Aleksandra Czernik** – projektantka i wykonawca kostiumów.

Najważniejsze sukcesy zespołu ADENA:

- 1992 Występy w Niemczech w Garnish-Partenkirchen;
- 1993 Występy w Niemczech w Garnish-Partenkirchen;
- 1994 I miejsce na przeglądzie zespołów tanecznych w Opolu;
- 1995 Wyróżnienie na Festiwalu Modern-Jazz w Szczecinie;
- 1996 I na festiwalu „Krzyki Dance” we Wrocławiu;
- 1996 I nagroda w Szczecinie na Festiwalu Modern-Jazz;
- 1997 I miejsce na festiwalu „Krzyki Dance” we Wrocławiu;
- 1997 Wyróżnienie na Festiwalu Modern-Jazz w Szczecinie;
- 1997 Wyróżnienie na Przeglądzie Show Dance w Szczecinie;
- 1999 Grand Prix w Wojewódzkim Przeglądzie Zespołów Tanecznych „Płasowadła” w Ozimku;
- 1999 Udział w Międzynarodowym Forum „With the Past to the Future”;
- 2000 Reprezentacja Opolszczyzny na EXPO 2000 (Niemcy);
- 2000 Reprezentacja Opolszczyzny w Moguncji (Niemcy);
- 2000 I miejsce w Wojewódzkim Przeglądzie Zespołów Tanecznych w Brzegu;
- 2000 I i II miejsce w Wojewódzkim Przeglądzie Zespołów Tanecznych „Płasowadła” w Ozimku;
- 2000 I miejsce w przeglądzie zespołów województwa opolskiego;
- 2001 Koncert zespołu w Teatrze im. J. Kochanowskiego w Opolu;
- 2001 Występy zespołu w Poczdamie;
- 2001 II, III miejsce w kat. Show-dance Zimowym Festiwalu Tańca w Świdnicy;
- 2001 Występ w koncercie Najlepszy Produkt Opolszczyzny;
- 2002 II, III miejsce w Międzynarodowym Festiwalu Tańca Nowoczesnego w Mikołajkach;
- 2002 V miejsce w Pucharze Polski zespołów tanecznych disco-dance;
- 2002 Srebrny Aplauz na Międzynarodowym Dziecięcym Festiwalu Piosenki i Tańca w Koninie;
- 2003 Występ w koncercie Najlepszy Produkt Opolszczyzny;
- 2003 I i II miejsce na wojewódzkim Przeglądzie Zespołów Tanecznych w Ziomku;
- 2003 II miejsce na Ogólnopolskim Festiwalu Tańca Współczesnego „Expression”;
- 2003 5 miejsce na Mistrzostwach Polski Disco Show juniorów;
- 2003 Mistrzostwo Polski w kategorii zespołów cheerleaders w Warszawie;
- 2003 Wicemistrzostwo Polski w kategorii zespołów cheerleaders w Sosnowcu;
- 2003 Koncert inauguracyjny 10-lecie pracy artystycznej zespołu ADENA;
- 2003 Puchar Polski w kategorii zespołów cheerleaders seniorów w Warszawie;
- 2003 Występ w Międzynarodowych Spotkaniach Tanecznych;
- 2004 Występ w koncercie Najlepszy Produkt Opolszczyzny;
- 2004 4 miejsce na Mistrzostwach Polski Show Dance dla juniorów;
- 2004 5 miejsce na Mistrzostwach Polski Show Dance dla dzieci;
- 2004 1 miejsce w Ogólnopolskim Festiwalu Tańca Nowoczesnego „Expression” dla seniorów w kategorii disco show i show dance;
- 2004 1 miejsce i 2 miejsce w Ogólnopolskim Festiwalu Tańca Nowoczesnego „Expression” dla juniorów w kategorii disco show i show dance;
- 2004 1 miejsce na Ogólnopolskim Festiwalu Tańca Nowoczesnego „Expression” dla dzieci w kategorii show dance.

Bogusława Graczykowska z zespołem

ZESPÓŁ TANECZNY „BUM”

Taniec ułatwia kontakty towarzyskie. Taniec to lekarstwo na nieśmiałość i samotność. Taniec łączy ludzi w sposób naturalny, kiedy w innych okolicznościach byłoby to trudne lub wręcz niemożliwe. Człowiek tańczący z zaangażowaniem, z pasją i równocześnie ze zrozumieniem sensu tańca, aktywnie tworzy piękno, wyzwala je z zakamarków swojej osobowości. Tańczy się przecież „ciałem i duszą”.

Z powyższym łączy się ściśle zdolność pobudzania i kształtowania wrażliwości estetycznej. Kto zagłębi się w sztukę jednej sztuki, a taką na pewno jest taniec, ten rozbudza w sobie zamiłowania artystyczne w innych dziedzinach, uaktywnia spojrzenie na piękno wykształca wrażliwość estetyczną. Jest formą twórczej, ruchowej aktywności człowieka. Uprawianie tańca ma istotny wpływ na rozwój motoryczności ludzkiej, a także na kształtowanie osobowości.

Taniec jest cudownym sposobem spędzania czasu wolnego. Zajęciem, który można wykonywać do późnej starości. I właśnie powody te zmobilizowały nas, aby oddać się ucieście, jaką daje taniec.

W roku 1991 zaczęliśmy chodzić „na tańce” – wszystkie z tej samej „podstawówki”, „podstawówki” z szeroko rozwiniętymi zajęciami pozalekcyjnymi. Zaproponowano nam taniec dyskotekowy, a przede wszystkim wchodzący na scenę rap. Zajęcia były rewelacyjne. Nazwałyśmy się „Mercedeski”, oczywiście imię od pięknego kwiatka, za jaki również się uważaliśmy. Zajęcia odbywały się dwa razy w tygodniu i dość ciężko, ale przyjemnie pracowałyśmy.

Wkrótce mogłyśmy zaprezentować własne umiejętności i trzeba przyznać, że układy bardzo się podobały. Nasze stroje również były coraz atrakcyjniejsze. Startowałyśmy na miejskich i wojewódzkich turniejach tańca plasując się na medalowych pozycjach. Występowałyśmy z takimi gwiazdami jak Majka Jeżowska, Paweł Stasiak, Jacek Cygan, Karolina Gruszka, Bohdan Smoleń, Monika Borys, Rudi Szuberth, grupa The Twins.

Zaczęłyśmy również wyjeżdżać na turniej ogólnopolskie, początkowo bez znacznych sukcesów, ale niebawem dorównaliśmy czołówce rapowej. Oprócz kategorii formacje wystawiałyśmy również solówki i duety. Pierwszy nasz wyjazd na turniej ogólnopolski odbył się do Częstochowy a następny do Szczuczyna i Białegostoku. Byliśmy dość częstym gościem we Wrocławiu. Kiedy troszeczkę dorosłyśmy, zmieniłyśmy nazwę na „Hip-Hop”. Młodszą grupę nazwałyśmy „Bum”.

W tym samym czasie zajęcia nasze zostały przeniesione do Młodzieżowego Domu Kultury, gdzie przyjęto nas bardzo serdecznie. Od tej pory reprezentowałyśmy MDK, a do zespołu przychodziły dziewczęta z różnych szkół.

Zaczęłyśmy dość często wyjeżdżać na turnieje ogólnopolskie, wszędzie tam, gdzie oczywiście była kategoria rap lub hip-hop, bo właśnie w tym się specjalizowałyśmy. Co roku bywałyśmy na turniejach w Gnieźnie, Łomży, Białymstoku, Inowrocławiu, Bydgoszczy, Wrocławiu. Musimy nieskromnie przyznać, że troszkę przyzwyczaiłyśmy się do medalowych miejsc.

Wyjazdy wspólne jest to cudowna sprawa, spotykamy wiele przesympatycznych osób, zawarłyśmy przyjaźnie z wieloma koleżankami i kolegami, którzy tańczą break-dance. Wielka ilość zdjęć i wspomnień to jest to, co nas łączy a w tej chwili uczymy się w różnych szkołach; jesteśmy w gimnazjach, liceach i na uczelniach. Nadal jest to dla kawałek cudownego życia. Wspólnie układając układy taneczne, wspólnie projektując stroje jesteśmy bardzo zgranym zespołem, choć tak wiele nas dzieli, ale taniec łączy.

Niektóre nasze starsze koleżanki, które z nami już nie tańczą mają swoje dzieci. Nieraz jak się spotkamy żartujemy sobie, że będziemy czekać aż „nasze” potomstwo urośnie. Jesteśmy dumne, że możemy tańczyć wspólnie, chociaż niekiedy sprzecząmy się o drobne sprawy, ale dość szybko je rozwiązujemy, często pomaga nam w tym nasza instruktorka.

Katarzyna Bryłka

ZESPÓŁ ARTYSTYCZNY „PECH”

Trudno dziś tak naprawdę określić, ile lat istnieje zespół. Na początku powstała Drużyna Zuchowa „Plastusie”, której założycielem i drużynową była Danuta Lasowska.

Od lat związana z ruchem harcerskim, specjalizująca się w metodyce zuchowej i z ogromną pasją przez lata pracująca z małymi dziećmi, wraz ze swoją przyboczną Anną Piekara zorganizowała w IV Szczepie Harcerskim, działającym wówczas w Szkole Podstawowej Nr 12 w Opolu, 24 Dziewczęcą Drużynę Zuchową „Plastusie”. Zbiórki zuchowe odbywały się w niepowtarzalnym, bajkowym klimacie wspólnej nauki i zabawy. Dzieci coraz więcej śpiewały a przez to, że „Plastusie” były niezwykle ruchliwe i muzykalne, a drużna Ania pełna zapału i choreograficznego talentu, zaczęły coraz więcej tańczyć. Z czasem okazało się, że śpiewanie przy ognisku już im nie wystarcza – zaczęły śpiewać i tańczyć przed publicznością. Na początku były ilustrowane tańcem piosenki „O łódce malutkiej” i „Nasz rock and roll”. Wkrótce okazało się, że jest olbrzymie zapotrzebowanie na wykonywane przez dziewczęta w zuchowych mundurkach utwory z kategorii „piosenka i ruch”. Powstawały więc nowe piosenki i nowe układy taneczne. Z drużyną rozpoczęli współpracować muzycy: Elżbieta i Marian Bilińscy. Współpraca trwała przez kilka pierwszych lat istnienia zespołu.

W tym czasie drużyna znalazła miejsce w Młodzieżowym Domu Kultury w Opolu. Od początku sprawami organizacyjnymi a potem menadżerskimi w zespole zajmował się Michał Mazur, mąż Danuty Lasowskiej.

Wraz z nową siedzibą przyszedł czas na nową nazwę zespołu. Ogłoszono konkurs wśród członków zespołu i ich rodziców, ale pomysł podsunęło samo życie. Na coraz częstszych występach miało miejsce kilka przykrych dla dzieci wypadków: a to magnetofon wciągnął taśmę, a to prądu zabrakło lub stroje zginęły. W nadziei „odczarowania” rzeczywistości Zespół nazwano „PECH-em”. Zabieg okazał się skuteczny. Od tej pory wiedzie się mu dużo lepiej.

Ogłoszono również konkurs na logo zespołu wśród uczniów Liceum Plastycznego w Opolu. Spośród przesłanych prac wyłoniono zwycięzcę i odtąd trzy płaszące, kolorowe tancerki były symbolem zespołu.

Pierwszymi choreografkami w zespole były Anna Piekara i Maria Aneta Skiba, opiekę i kierownictwo sprawowali Danuta i Michał Mazurowie.

W roku 1991 Zespół Artystyczny „PECH” rozpoczął działalność estradową. Na początku dzieci występowały głównie dla rodziców i

znajomych, na imprezach organizowanych przez Związek Harcerstwa Polskiego. Zgodnie z metodyką zachowań, prócz pracy artystycznej przy przygotowywaniu piosenek i tańców, dziewczynki, bo wtedy był to zespół dziewczęcy, zdobywały sprawności ruchowe, wspólnie się bawiły, jeździły na biwaki i rajdy ruchowe, spotykały się na zbiórkach ruchowych a wakacje spędzały na pełnych przygodach koloniach.

W ciągu trzynastu lat działalności Zespołu zmieniła się zarówno kadra prowadząca zespół, jak i profil zespołu. Nie jest to już zespół piosenki i tańca. Pełna nazwa zespołu brzmi dziś „Zespół Taneczny PECH”, a nowe logo to tancerka narysowana przez Dariusza Różańskiego, nauczyciela MDK.

Dziś Zespół Taneczny „PECH” wraz z grupami przygotowawczymi zrzesza około 250 dzieci i młodzieży w wieku od 4 do 20 lat. Tańczą w grupach podstawowych – reprezentujących Zespół na wszystkich ważniejszych przeglądach, festiwalach, konkursach oraz w szkołkach - kształcących tancerzy do grup podstawowych.

Zespół prowadzi edukację taneczną dzieci w różnych technikach tanecznych, od disco dance, rap, hip-hop, po współczesny i show dance. Prowadzi zarówno formacje, jak i mini formacje, duety i kategorię solistów.

Grupy podstawowe Zespołu Tanecznego „PECH” to: Mini PECH – dzieci do 11 lat, PECH I – juniorzy 12-15 lat, PECH II – seniorzy powyżej 15 lat.

Bardzo ważną częścią działalności Zespołu jest udział w licznych przeglądach, eliminacjach, konkursach i mistrzostwach. Udział w nich mobilizuje do wyteżonej pracy nad kształtem i poziomem artystycznym i estetycznym programów. Zespół od lat zdobywa liczne nagrody na ogólnopolskich i międzynarodowych przeglądach i festiwalach tańca. Zdobył kilkakrotnie tytuły mistrz i wicemistrza Polski, tytuły wicemistrza Świata. Wielokrotnie był laureatem głównych nagród – Złotych i Srebrnych Aplauzów na Ogólnopolskim i Międzynarodowym Dziecięcym Festiwalu Piosenki i Tańca w Koninie.

Stalą formą pracy w zespole są organizowane w okresie letnich i zimowych wakacji warsztaty artystyczne. Jest to czas wyteżonej pracy, zarówno dla dzieci, jak i nauczycieli, nad przygotowaniem repertuaru tanecznego na nowy sezon. Ponadto w ramach pobytu dzieci i młodzieży na warsztatach artystycznych, uczestniczą one w uroczystościach regionalnych, występach dla lokalnych społeczności na terenie całej Polski, poznają kulturę danego regionu i jego obyczaje.

Istotną formą działalności Zespołu jest współpraca z pozostałymi pracownikami Młodzieżowego Domu Kultury w Opolu. Wspólne zaangażowanie w przygotowanie obchodów 40- i 45-lecia MDK, w tym spektakl „Mały Książę”, Międzynarodowe Spotkania Taneczne czy projekt „Tacy sami przez taniec”, były niezapomnianym doświadczeniem dla wszystkich dzieci i pracowników.

Zespół Taneczny „PECH” występował już w największych salach w Polsce: Sali Kongresowej, Spodku, Arenie, Operze Leśnej. Koncertował w wielu miastach w Polsce i za granicą. Towarzyszył na scenie wielu gwiazdom: Majce Jeżowskiej, Jackowi Cyganowi, Ryszardowi Rynkowskiemu, Kabaretowi OTTO, zespołowi Bajm, Mieczysławowi Szcześniakowi, Andrzejowi Piasecznemu - Piaskowi.

Rokrocznie przygotowuje premierowy koncert na scenie Teatru im. J. Kochanowskiego w Opolu.

Olbrzymia część występów Zespołu Artystycznego „PECH” odbywa się na terenie miasta Opolu. To tutaj odbywa się prezentacja działalności i dorobku artystycznego zespołu. Zespół bierze udział w występach organizowanych przez instytucje i władze miasta Opolu. Nawiązał współpracę z zespołami tanecznymi z miast partnerskich z Czech i Niemiec oraz aktywnie uczestniczy w procesie Integracji Europejskiej, współpracy artystycznej i w międzynarodowej wymianie młodzieży.

Zespół współpracuje z zespołem „Stonożka” z Bruntala i wraz z nim realizuje program „Tacy sami przez taniec”, w ramach współpracy przygranicznej Euroregionu Pradziad. Wymienia także doświadczenia z zespołem tanecznym z Mülheim.

Częste wyjazdy sprzyjają nawiązywaniu trwałych przyjaźni i tworzeniu wspaniałej atmosfery, dzięki której dzieci i młodzież mogą twórczo rozwijać swoje talenty.

Aktualnie z Zespołem Artystycznym „Pech” związani są:

- **Katarzyna Bryłka** – instruktor i choreograf,
- **Aleksandra Krokoszyńska** – instruktor i choreograf,
- **Robert Surowski** – kierownik zespołu, instruktor akrobatyki sportowej,
- **Barbara Podgórska** – projektantka i wykonawca kostiumów.

Dariusz Romanowski

KINO Z KLIMATEM czyli opolska reanimacja X Muzy

„Być albo nie być? Oto jest pytanie...”. Wiosną 1999 roku przed tym klasycznym dylematem stanęła spragniona filmowych doznań grupka studentów-zapaleńców: Jerzy Maciek, Kamil Minkner i Darek Romanowski. Skupieni wokół instruktorów MDK, Bolesława Drochomireckiego i Alfreda Prudzienicy, zastanawiali się nad reaktywacją jedyne w mieście kina studyjnego. Chcieli, by było ono miejscem prezentacji takich filmów, które – ze względu na swój niekomercyjny charakter – miały niewielkie szanse znaleźć się w repertuarze dwóch pozostałych opolskich kin („Kraków” i „Centrum-Odra”).

Konfrontacja marzeń z rzeczywistością okazała się jednak nad wyraz bolesna. Opłakany stan wyposażenia sali kinowej (niesprawne projektory, rozcięty ekran, szwankujące nagłośnienie, a do tego drewniane, rozpadające się krzesła) przypominał raczej epokę kinematografu braci Lumière niż kino, bądź co bądź, u progu XXI wieku. Na szczęście, w zapał młodych ludzi uwierzyła dyrektor MDK Elżbieta Marciniszyn, która pomogła znaleźć środki na modernizację sprzętu i uzyskanie niezbędnych certyfikatów.

I tak oto 22 września 1999 roku, po dwuletniej przerwie, **Kino „Studio”** ponownie otwarło swoje podwoje dla opolskich miłośników X Muzy. Jednocześnie – projekcją Oscarowej komedii „Lepiej być nie może” – zainaugurował swoją działalność **Klub Dobrego Filmu**.

Początkowo projekcje odbywały się raz w tygodniu, w każdą środę o 20:30, a przed ekranem zasiadało kilku lub kilkunastu widzów, w większości studentów miejscowych uczelni. Dziś, po prawie pięciu latach istnienia, liczba seansów dochodzi do 40-tu miesięcznie (III 2004), widownia zaś (w przekroju wiekowym od 7 do 70 lat) nierzadko przekracza 100 osób.

Zasługa to nie tylko sprawnej organizacji pracy (zamawianie i dostarczanie kopii filmów, kolportaż plakatów i ulotek, kontakty z mediami, reklama), ale przede wszystkim szerokiego i starannie dobranego repertuaru. Kino „Studio” na stałe współpracuje z dystrybutorami filmów dla koneserów (Gutek, Tantra, Spinka, Best Film). Organizuje wiele przeglądów i retrospektyw. Do najciekawszych należały: „Ukryta religijność kina” (IV 2001), Studencki Przegląd Kina Niemego (III 2002), cykle „Nowe Horyzonty” i „Filmostrada”, przeglądy kinematografii narodowych (filmy polskie, francuskie, niemieckie, romskie, azjatyckie). Sporym zainteresowaniem widzów cieszyły się również spotkania poświęcone kulturom mniejszości narodowych (IX 2002 – VI 2003) oraz okazjonalne

seanse w ramach „Zielonego Tygodnia” (V 2002) czy Dnia Walki z Rasizmem (III 2002).

Przedsięwzięcia powyższe to wynik udanej współpracy z wieloma instytucjami i organizacjami pozarządowymi, m.in. z Uniwersytetem Opolskim (zwłaszcza wydziałami filologicznym i teologicznym), Domem Współpracy Polsko-Niemieckiej, Ośrodkiem Alliance Francaise, stowarzyszeniem Jugend Forum Młodych.

Kino „Studio” nie zapomina o uczniach opolskich szkół. Prezentuje im nie tylko ekranizacje lektur, ale także ciekawe filmy przyrodnicze i historyczne, stanowiące cenne uzupełnienie szkolnych programów nauczania. Bardzo wartościową inicjatywą jest prowadzony przez Marię Anetę Skibę program profilaktyki uzależnień, przeznaczony dla młodzieży gimnazjalnej i licealnej. Na program ten składają się cykliczne spotkania filmowe poświęcone problemom narkomanii, alkoholizmu, czy agresji międzyrówieśniczej. Każdy seans połączony jest z prelekcją psychologa, dyskusją oraz przeprowadzaną wśród widzów anonimową ankietą.

Nie będzie chyba zbyt przesadą twierdzenie, że Kino „Studio” jest jednym z nielicznych „jasnych punktów” na kulturalnej mapie naszego miasta. Ma swój rozpoznawalny styl i specyficzny klimat, który przyciąga kolejnych miłośników sztuki filmowej. Szeroki wachlarz jego działalności udowadnia, że „chcieć znaczy móc”. A żywy i pełen serdeczności odbiór u mieszkańców Opoła sprawia, że szekspirowskie „być albo nie być” przestało mieć tutaj jakąkolwiek rację bytu.

Agnieszka Włoch

W KRAINIE TEATRU Edukacja teatralna w MDK

*„Teatr ukazuje człowieka w drodze.
Pomiędzy ziemią a niebem.
W poszukiwaniu tajemnicy.
W dążeniu od doznawania tego co zewnętrzne
do wewnętrznego doświadczenia.”*

/Kazimierz Braun/

Dlaczego teatr?

Jedną z dziedzin sztuki o szerokim zakresie oddziaływania na rozwój człowieka jest teatr. „Sztuka dramatyczna, dzięki swojemu dynamicznemu charakterowi i zdolności wnikania w najbardziej powikłane komplikacje ludzkiego losu, może być uznana za wyjątkowy środek wychowania otwartego umysłu”.¹ Teatr dzięki temu, że nie daje gotowych rozwiązań, pobudza do refleksji, do poszukiwania własnych odpowiedzi na pytania. Teatr zachęca do dyskusji, często wskazuje wiele możliwości rozwiązań jednego i tego samego konfliktu, wieloznaczny i tak często sprzeczny charakter różnych zagadnień i sytuacji. „Teatr jest jedną z nielicznych dziedzin sztuki, która może być uprawiana zupełnie amatorsko w wyniku zamiłowań i zachęty; może pozwolić na zdobywanie sukcesów nawet słabo przygotowanym amatorom. Udział w przedstawieniu teatralnym nie tylko staje się źródłem głębokiej satysfakcji osobistej, lecz często odgrywa istotną rolę terapeutyczną”.² Teatr jako synteza wielu sztuk – muzyki, plastyki, literatury, tańca – działa na jednostkę wielobodźcowo, poruszając jednocześnie intelekt i emocje. Wywołuje silne przeżycia i głębokie wzruszenia, apeluje do wyobraźni i ją zasila, wymaga postawy twórczej i tę postawę rozwija.

Według Andrzeja Hausbrandta „...Teatr, pobudzając pewne cechy psychointelektualne (ciekawość, skłonność do analizy, poczucie względności rzeczywistości) zachęca widza do badania świata, poszukiwania prób, objaśniania go i głębszego rozumienia. Jednocześnie teatr ukazując los

---

¹ I. Wojnar, Estetyka i wychowanie, Warszawa 1970, s. 327.

² M. Signorelli, cytata za: I. Wojnar, Estetyka..., s. 329.

człowieka w czasie i przestrzeni jest ważnym elementem humanizującym – co może jest najistotniejszym czynnikiem edukacji, jakiej winniśmy wszyscy nieustannie być poddawani...”³ Bogdan Suchodolski z kolei twierdzi, że „dzięki teatralnej edukacji człowiek staje się pełniejszy, wrażliwy na sytuacje i losy ludzkie, głębiej zaangażowany w tworzenie rzeczywistości, w której żyje i która warunkuje jego działalność”⁴

Znaczenie sztuki teatralnej dostrzegano już w świecie starożytnym. Arystoteles dowodził, że człowiek uczy się poprzez naśladowanie oraz że teatr oczyszcza człowieka z negatywnej emocji. Metoda teatralna jako narzędzie nauczania i wychowywania stosowana była w staropolskich szkołach zakonnych (np. jezuickich, pijarskich, protestanckich) i świeckich. W wieku XIX i XX pedagodzy postulowali, by szkoła realizowała koncepcję wychowania przez sztukę, sprzyjała rozbudzaniu aktywności i indywidualnej ekspresji artystycznej. Uznawali oni zajęcia teatralne za nieodłączny element pracy dydaktycznej i wychowawczej każdej szkoły.

Wpływ warsztatów teatralnych na rozwój kreatywności dziecka znajduje odzwierciedlenie w zachowaniach i umiejętnościach dzieci. Dotyczy to przede wszystkim pomysłowości w tworzeniu prac plastycznych, inicjatywy w zabawie, umiejętności samodzielnego poszukiwania rozwiązań, ciekawości świata, swobodnej twórczości w zakresie mowy i tańca. Teatr zbliża dziecko do piękna, jest źródłem wielu radości, może też pełnić funkcję kompensacyjną, wynagradzając dzieciom braki i niedostatki rzeczywistości, poprzez przenoszenie ich w świat dobra i piękna.

Twórczość teatralna znacząco wpływa na rozwój społeczno – moralny dziecka, potęguje uczucia społeczne, wyostrza zmysł obserwacji rzeczywistości. Dziecko obcuje z różnymi pod względem moralnym bohaterami i zachowaniami, dzięki czemu uczy się odróżniać, co dobre, a co złe. Ponadto poznaje normy społeczne i wartości etyczne. Teatr kształtuje pozytywną konstrukcję psychiczno – moralną dziecka. Czynny udział dzieci w warsztatach teatralnych sprzyja rozwojowi osobowości, ośmiela dziecko, pozwala mu przezwyciężyć różne zahamowania psychiczne.

Teatr rozwija wyobraźnię, która jest zdolnością pozwalającą człowiekowi stać się jednostką kreatywną, otwartą na doświadczenia i zmiany. Gloton i Clero twierdzą, że „...rozwój u coraz większej liczby ludzi wyobraźni twórczej, zdolności do działania, umiejętności realizacji oznacza nie tylko wzmoczenie postępu technicznego czy nawet postępu cywilizacji, ale jest identyczny z równowagą życiową ludzi, warunkiem ich indywidualnego szczęścia w świecie, gdzie każdy jest powołany do wielokrotnych zmian w toku swojej drogi życiowej...”⁵

---

³ A. Hausbrandt, *Elementy wiedzy o teatrze*, Warszawa 1990, s. 243.

⁴ B. Suchodolski, *Teatr i szkoła*, „Scena” 1970, nr 7.

⁵ R. Gloton, C. Clero, *Twórcza aktywność dziecka*, Warszawa 1985, s. 28.

Działalność teatralna sprzyja ogólnemu rozwojowi intelektualnemu. Edukacja teatralna rozwija umiejętności poprawnego wypowiedzania się. Dzięki niej dziecko poznaje całe bogactwo języka ojczystego. Ponadto rozwija i doskonali pamięć dziecka, kształtuje abstrakcyjne myślenie, rozbudza zainteresowania literackie.

Teatr wpływa zatem z jednej strony na procesy i czynności umysłowe, z drugiej zaś rozwija uczuciowość i emocjonalność człowieka. Pobudza do działania prawą półkulę mózgu, odpowiadającą za działania twórcze. Teatr jest tą dziedziną sztuki, która oddziałując na dziecko wielobodźcowo – obrazem, dźwiękiem, słowem, ruchem - rozwija je wielostronnie.

Dzięki teatrowi możliwe jest zwielokrotnienie przez człowieka doświadczeń życia przy pomocy wyobraźni. W obrębie sztuki teatralnej istnieje możliwość bezpośredniego uczestniczenia w dziejących się wydarzeniach. Nie wszyscy mogą być zawodowymi aktorami i zwielokrotniać życie na deskach profesjonalnej sceny, ale wszyscy mogą bawić się w teatr i ćwiczyć życie wykorzystując różne formy teatralne. Według Briana Waya istnieją dwie formy odpowiedzi na proste pytania: informacja i bezpośrednie doświadczenie. Pierwszy typ odpowiedzi należy do kategorii kształcenia akademickiego, drugi właściwy jest dramie, formom teatralnym. Niech to będzie na przykład pytanie: „Kto to jest osoba niewidoma?” Odpowiedzią może być: „Osoba niewidoma to taka osoba, która nie może widzieć”. Alternatywna odpowiedź to: „Zamknij oczy i nie otwierając ich przez cały czas, spróbuj znaleźć wyjście z tego pokoju”. Pierwsza odpowiedź zawiera zwięzłą informację. Intelkt jest być może usatysfakcjonowany. Jednak druga odpowiedź dostarcza pytającemu bezpośredniego doświadczenia, przekraczającego zakres zwykłej informacji oraz wzbogacającego wyobraźnię i prawdopodobnie poruszającego serce i duszę tak samo, jak umysł. Taka jest w dużym uproszczeniu funkcja teatru.⁶ Teatr wpisuje się w ten nurt myślenia o edukacji człowieka, który zwraca uwagę na ludzkie doświadczenie wewnętrzne, na jego różnorodność, na kontakty między ludźmi i ich wpływ na duchowe dojrzewanie człowieka.⁷

W mozaice teatralnej Młodzieżowego Domu Kultury w Opolu

Na przestrzeni 50 lat teatr w MDK rozwijał się z różnorodną intensywnością. Początkowo funkcjonowały tu nieliczne zespoły. Dopiero pod koniec lat dziewięćdziesiątych nastąpił rozkwit działalności teatralnej. Coraz liczniej powstawały grupy zachwycające różnorodnością i barwnością

---

⁶ B. Way, cyt. za: K. Pankowska, *Pedagogika dramy. Teoria i praktyka*, Warszawa 2000, s. 17.

⁷ K. Pankowska, op. cit., s.17.

form, oferujące bogate programy wychowania przez sztukę sceniczną. W 50 urodziny w opolskim Młodzieżowym Domu Kultury prężnie funkcjonuje 13 grup teatralnych, z czego 6 to teatrzyki dziecięce. Pozostałe stanowią grupy młodzieżowe. Taka imponująca ilość zespołów teatralnych to wynik dużego zainteresowania dzieci tą formą twórczego rozwoju. Tylko w roku szkolnym 2002/2003 powstały cztery nowe grupy teatralne.

W wielobarwnej mozaice teatralnej placówki znajdują się:

- teatry ruchu i tańca
- teatry muzyczne
- kabarety
- teatry poezji
- teatry plastyczne
- teatry dramatyczne.

Nie sposób jednak mówić o terażniejszości i współczesnej działalności teatralnej MDK bez odniesienia do przeszłości, osób zasłużonych dla ruchu teatralnego i grup funkcjonujących w placówce na przestrzeni lat. A są to:

- **Danuta Schetyna** – polonistka, działaczka Armii Krajowej, realizowała w MDK zajęcia teatralne przez 20 lat (1972 – 1992). Założyła **Dziecięcy Teatr Baśni „Krasnal”** i **Młodzieżowy Teatr Poezji**. Z dziećmi realizowała spektakle oparte głównie o twórczość Brzechwy i Tuwima. Przedstawienie, które pojawia się we wspomnieniach Pani Danusi to „Pchła Szachrajka” nagradzana na przeglądach teatralnych i prezentowana opolskim widzom. Teatr poezji przygotowywał montaż słowno – muzyczne, głównie o charakterze patriotycznym, np. z okazji rocznicy Wybuchu Powstania Warszawskiego, Konstytucji 3 Maja, Odzyskania Niepodległości.
- **Ryszard Bajor** – zasłużony aktor Opolskiego Teatru Lalki i Aktora, w latach 1975-97 w MDK prowadził dziecięcy teatrzyk **„Maluch”**, z którym zrealizował bardzo wiele spektakli, między innymi, „Groch z kapustą”, „Szewczyk Dratewka”, „Drewniany Żołnierz”, „Czerwony Kapturek”, „Psocki i śmieszki”. Były to zazwyczaj inscenizacje poetyckich i baśniowych utworów znanych polskich autorów. Teatrzyk Pana Bajora był niezwykle popularny wśród opolskich przedszkolaków i uczniów klas młodszych. Dawał sporo przedstawień, zwykle w sali kinowej MDK, gdzie zawsze przybywał nadkomplet widzów. Trudno się dziwić, skoro prezentowane przez „Malucha” przedstawienia były na bardzo wysokim poziomie.

Aktualnie w Młodzieżowym Domu Kultury funkcjonują:

Teatr „F.T.” istnieje w MDK-u od 1991 roku. Opiekunem artystycznym grupy jest **Majka Nowak**. Zespół przyjmuje do swego grona osoby w różnym wieku – gimnazjalistów, licealistów, studentów. Dotychczas zrealizował 14 spektakli: „Godot – ¾” – S. Becketta (1991), „Kartoteka” – Różewicza (1992), „Król umiera” – Ionesco (1993), „Nieporozumienie” – Camus (1994), „Ubu” – Jarry (1996), „Kubuś albo uległość” – Ionesco (1997), „Kubuś” – Ionesco (1998), „Fizycy” – Durrenmatt (2000), „Lokator” – Ionesco (2001), „Trzy siostry...” – G. Stein (2002). Zespół jest teatrem poszukującym i ciągle rozwijającym się. Majka Nowak za swój sukces uważa osiągnięcie etapu samokształcenia i samowychowania, w którym młodzi ludzie potrafią samodzielnie myśleć, oceniać i tworzyć. Wśród byłych uczestników zajęć są zawodowi aktorzy, teatrolog i filmowiec.

Teatr „Coś” powstał w 1997 roku. Jednak działalność teatralna założyciela i opiekuna artystycznego zespołu, **Dariusza Różańskiego**, rozpoczęła się w MDK znacznie wcześniej. Od 1991 roku prowadził w placówce Teatr Wizji Plastycznej „Asceza” – teatr wielotworczywowy, będący syntezą wielu sztuk - plastyki, pantomimy, muzyki, literatury – oddziałujący na uczucia i intelekt, apelujący do wyobraźni i indywidualnych przeżyć odbiorcy. „Asceza” istniała do 1998 roku, kiedy to jej opiekun w poszukiwaniu nowych dróg i możliwości twórczych skierował swe zainteresowania w stronę teatru słowa. I tak narodził się Teatr „Coś”, skupiający pełną zapału i inwencji twórczej młodzież licealną i studencką.

Teatr ten szczególnymi względami darzy dwóch dramaturgów: Samuela Becketta i Sławomira Mrożka, prawdopodobnie ze względu na ponadczasowość i uniwersalność ich dzieł. Wg Becketta grupa zrealizowała takie spektakle, jak: „Tam i z powrotem”, „Końcówka”, „Katastrofa”,

natomiast w oparciu o dramaty Mrożka powstały kolejne przedstawienia: „Na pełnym morzu”, „Streaptiz”, „Serenada”.

Zespół ma swoich wiernych zwolenników, którzy przychodzą na każdy spektakl kilkakrotnie i jest to zrozumiałe, gdyż realizacje sceniczne grupy prezentują wysoki poziom artystyczny. Zaletą spektakli jest także umiejętnie wkomponowany komizm sytuacyjny, ułatwiający odbiór skomplikowanych problemów i egzystencjalnych klimatów Becketta czy Mrożka.

Teatr „Coś” jest uczestnikiem spotkań i festiwali teatralnych. Najważniejsze z nich to:

- I i II Zimowe Spotkania Teatralne w Opolu w 2001 i 2003 roku,
- I Świątojańska Noc Teatralna – Opole 2003,
- XXI Wojewódzkie Spotkania Teatrów Dramatycznych „Proscenium 2003” w Nysie – II nagroda,
- Ogólnopolskie Spotkania Teatralne „THEATRON 2003” w Brzegu,
- Ogólnopolskie Spotkania Teatralne „MATURA 2003” we Wrocławiu.

Członkowie Teatru „Coś” z przyjemnością przychodzą na zajęcia, na które niewątpliwie przyciąga ich humor i osobowość artystyczna Darka Różańskiego, stanowiąca jednocześnie inspirację do działań twórczych.

Teatr Ruchu „Zapadnia” powstał w 1998 roku. Założycielem i opiekunem artystycznym grupy jest **Agnieszka Wloch**. Zespół skupia głównie młodzież szkół licealnych i studentów. Jako, że grupa opiera się przede wszystkim na technikach ruchu, zasadniczym etapem pracy jest wyposażenie uczestników zajęć w odpowiedni warsztat, na bazie którego można tworzyć przedstawienia. Dopiero kolejnym krokiem jest realizacja spektakli.

Początkowo teatr nosił nazwę „Gemini”. Realizował wówczas krótkie etiudy sceniczne, rozwijał i doskonalił swój warsztat aktorski i ruchowy. Uczestnicy zajęć poznawali możliwości swojego ciała, pokonywali bariery blokujące ich ekspresję, uczyli się wyrażać siebie i swój potencjał twórczy.

Ważnym elementem tego etapu było przyswojenie technik pantomimicznych i świadome wkroczenie w świat teatru. Powstały wówczas liczne etiudy teatralne takie, jak „Bal Kłoszarda”, „Samotność”, „Piekło – Niebo” wielokrotnie przedstawiane na różnorodnych imprezach okolicznościowych.

We wrześniu 2000 wyodrębnił się bardzo kreatywny trzon grupy posiadający duże możliwości aktorsko-ruchowe: Ola Makuch, Wika Witczak, Ola Gałęza, Ania Ochman. Wraz z nowymi adeptami teatru, Julią Woźniak, Danielem Chrycem, Anią Palką, Anią Koryciorz, Gosią Święch, Martą Wasielewską, zespół przystąpił do realizacji dojrzałych form teatralnych. Zmienił także nazwę na obecną.

Pierwszym przedstawieniem „Zapadni” był spektakl wg autorskiego scenariusza pt. „Stworzenie świata”. Obraz ten prezentowano kilkakrotnie opolskiej publiczności. Kolejna realizacja sceniczna to „Miejsce zamknięte”, będąca także spektaklem autorskim, wystawianym nie tylko w Opolu, ale także na forum ogólnopolskim. Tym właśnie przedstawieniem grupa rozpoczęła swoje uczestnictwo na różnych przeglądach i spotkaniach teatralnych, będących areną niezwykłych przeżyć i doświadczeń.

Festiwalom, w których grupa uczestniczyła, niejednokrotnie towarzyszyły warsztaty, dzięki czemu członkowie zespołu spotkali się z wielkimi osobowościami teatru: Leszkiem Mądzikiem, Ireną Jun, Krzysztofem Majchrzakiem czy Janem Peszkiem. Warsztaty z Leszkiem Mądzikiem były niesamowitym doznaniem duchowym i twórczym. Przez trzy dni młodzież pracowała z Mistrzem poznając tajniki jego warsztatu i stylu pracy. Efektem wspólnych działań był przepiękny spektakl zaprezentowany kilkusetosobowej publiczności.

Najbardziej dojrzałym obrazem Teatru Ruchu „Zapadnia”, pod względem formy i dramaturgii, jest „Akt bez słów” wg Samuela Becketta, ukazujący schematyczność i powtarzalność ludzkich zachowań podporządkowanych czasowi.

Najważniejsze festiwale i spotkania, w których „Zapadnia” brała udział:

- I Zimowe Spotkania Teatralne – Opole 2001,
- II Ogólnopolski Festiwal Teatralny „Theatrum Orbis Terrarum 2001” w Olsztynie – wyróżnienie,
- XIX Wojewódzkie Spotkania Teatralne „Proscenium 2001” w Nysie – I nagroda,
- Ogólnopolskie Spotkania Teatralne „THEATRON 2001” – Brzeg,
- IV Ogólnopolski Festiwal Studencki „Wyjście z cienia 2001” w Gdańsku,
- XXIII Biesiada Teatralna w Horyńcu Zdroju – 2002,
- XX Wojewódzkie Spotkania Teatralne „Proscenium 2002” w Nysie – I miejsce,
- II Zimowe Spotkania Teatralne – Opole 2003,

- XV Przegląd Teatrów Szkolnych – Scena Młodzieżowa – Poznań 2003 – III miejsce,
- XXX Tyskie Spotkania Teatralne – Tychy 2003 – nagroda za kreację aktorską dla Daniela Chryca,
- I Świętojańska Noc Teatralna – Opole 2003.

Przedstawienia realizowane przez Teatr „Zapadnia” pozbawione są werbalizmu, co daje możliwość wolności interpretacji i dowolnego, wręcz osobistego odbioru. W spektaklach poruszone są ponadczasowe problemy wolności, alienacji, czasu, samotności. Zajęcia grupy mają postać kreatywnych warsztatów, a proces twórczy daje uczestnikom zajęć możliwość uzewnętrznienia wewnętrznego świata, będącego otwartym zespołem wyobrażeń, uczuć i przekonań. Spektakle zespołu są wynikiem wspólnych poszukiwań twórczych i jednostkowych doświadczeń wszystkich członków grupy, a energia do kreacji czerpana jest z atrybutów człowieka: umysłu, ciała i wyobraźni.

Teatr „No... właśnie” funkcjonuje od 1999 roku. Założycielem i opiekunem artystycznym grupy jest **Andrzej Skiba**. Nazwa zespołu pochodzi od fragmentu sztuki, nad którą grupa niegdyś pracowała. Teatr tworzą młodzi, kreatywni i myślący ludzie w wieku od 16-24 lat. Indywidualne przeżycia, osobiste uczucia i spory potencjał twórczy członków zespołu i prowadzącego stanowią fundament pracy i są siłą sprawczą realizowanych spektakli. Szczególnie dwa ostatnie spektakle Teatru „No... właśnie” „Prawdziwa historia Adama i Ewy” oraz „Logismoi, czyli myśli pełne uczuć” są pełnym autentyczności i szczerości odzwierciedleniem emocji i sposobu myślenia młodych aktorów.

Grupa prezentuje swe przedstawienia nie tylko lokalnej publiczności, ale uczestniczy także w spotkaniach i przeglądach teatralnych poza Opolem,

których niejednokrotnie jest laureatem. Na XXI Wojewódzkich Spotkaniach Teatrów Dramatycznych „Proscenium 2003” zdobyła I miejsce za spektakl „Prawdziwa historia Adama i Ewy”. W Warszawie z kolei na Ogólnopolskim Konkursie o Bezpieczeństwie Ruchu Drogowego zespół zajął III miejsce prezentując przedstawienie okolicznościowe.

Grupa często sięga po poezję, realizując wieczory poetyckie o różnej tematyce np. patriotycznej czy świątecznej. W 2000 roku przygotowała montaż poetycko-muzyczny do wierszy Władysława Żołądowskiego, a w 2001 wieczór poezji bożonarodzeniowej.

Teatr „No... właśnie” to nie tylko działalność artystyczna. Teatr ten jest azylem, miejscem gdzie można pokazać swoje wnętrze i głęboko skrywane emocje, a dzięki działaniom twórczym rozładować hamowane uczucia i odreagować napięcia psychiczne. Pełni zatem dodatkową funkcję - terapeutyczną.

Teatr „Magia i Maska” działa w MDK od 1999 roku. Opiekunem artystycznym i założycielem grupy jest **Bożena Nowara**. Zespół skupia uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. Korzysta z różnych form scenicznego wyrazu, poszukując ciekawych rozwiązań scenicznych. Grupa realizuje spektakle w oparciu o interesującą i wartościową literaturę. Niejednokrotnie tworzy nowatorskie adaptacje sceniczne dzieł literackich. W swoim dorobku ma bogaty repertuar: „Mucha przed sądem” M. Huszczy, fragmenty „Balladyny” J. Słowackiego, „Przyjaciele” B. Hertza, „Zielona gęś” K.I. Gałczyńskiego, „Dziad i baba” I. Kraszewskiego, „Para butów” P. Gripariego, „Bunt na scenie” Ż. Karasińskiej, „Za ósmą górą” L. Bardijewskiej. Teatr „Magia i Maska” prezentuje co roku swoje przedstawienia na Przeglądzie Teatrów Szkolnych „Scena” i Ogólnopolskim Forum Teatrów Dziecięcych „Miniatury” zdobywając nagrody i wyróżnienia. Ponadto każdego roku grupa występuje dla dzieci z opolskiego Domu Dziecka i Oddziału Pediatrycznego w Centrum Medycznym na ul Witosza w Opolu, dając im uśmiech i dostarczając niezapomnianych wrażeń i radosnych chwil.

Dziecięca Grupa Teatralna „Gadułki” powstała w październiku 2000 r z inicjatywy **Anny Gawędy-Żylińskiej**, sprawującej opiekę pedagogiczną i artystyczną. W zespole pracuje 20 dzieci. Są to uczniowie klas III – V. Przez cztery sezony działalności w grupie spotykało się w sumie 50 dzieci i 7 studentek PPSKAiB. Teatr „Gadułki” tworzy zwartą, zintegrowaną, zaprzyjaźnioną grupę wrażliwych artystycznie osób. Zajęcia służą nie tylko rozwojowi artystycznemu dzieci, a rola teatru nie sprowadza się jedynie do realizacji spektakli. Pełnią rolę terapeutyczną. Dzięki wspólnej pracy grupa dzieci wyprowadziła z trudnych, zagrożonych społecznie środowisk kilka

osób. Dzięki zajęciom kilkoro dzieci skorygowało wady wymowy. Praca w teatrze „Gadułki” nauczyła dzieci odwagi w prezentowaniu własnych sądów i umiejętności. „Gadułki” – tak siebie określają uczestnicy grupy – nawzajem sobie pomagają, nie tylko w zakresie działań teatralnych, ale również w nauce. Dzięki tej pomocy Gadułkowi aktorzy uczą się bardzo dobrze i są nagradzani na konkursach przedmiotowych. Dzieci z „Gadułek” znajdują się w pierwszej setce w skali ogólnopolskich konkursów matematycznych i polonistycznych.

Spektakle grupa robi wspólnie. Nie przydzielają tekstów i ról. To samo układa się w pracy. Wyznają zasadę, że w grupie nie ma „gwiazd” i każdy zna rolę każdego. Grupa stara się także wypracować umiejętności potrzebne do realizacji teatru lakowego. Animacja teatralna to forma sztuki scenicznej, która interesuje ich najbardziej. Ponieważ wymaga większych umiejętności niż aktorstwo dramatyczne, „Gadułki” kształcą się także w sztukach plastycznych. Dzieci samodzielnie wykonały lalki do spektaklu „Przygody Jeża spod miasta Zgierza”.

Grupa teatralna „Gadułki” zrealizowała następujące spektakle:

- „Pastorałka” wg Tytusa Czyżewskiego (nagroda na Przeglądzie Teatrów Jasełkowych w Ozimku w 2001 r.)
- „Jarzynowy Teatrzyk” na podstawie wierszyków dziecięcych (GRAND PRIX na Spotkaniach Teatralnych „Bawimy się w teatr” – Opole 2001; nagroda za najlepszy spektakl na Przeglądzie Teatrów Szkolnych „SCENA 2001” w Opolu; wyróżnienie na Ogólnopolskim Forum Teatrów Dziecięcych „MINIATURY 2001” w Opolu).
- „Trupa Pana Dropsa” wg Jana Brzechwy (nagroda za najlepszą reżyserię na Przeglądzie Teatrów Szkolnych „SCENA 2002” w Opolu, wyróżnienie na Ogólnopolskim Forum Teatrów Dziecięcych „MINIATURY 2002” w Opolu).
- „Przygody Jeża spod miasta Zgierza” wg Wandy Chotomskiej (wyróżnienie na Przeglądzie Teatrów Szkolnych „SCENA 2002”).
- „Księżniczka Magdalena, czyli natrętny Książę” wg Stanisława Ignacego Witkiewicza (nagroda za najlepszy spektakl na Przeglądzie Teatrów Szkolnych „SCENA 2003”).
- „Gdyby” wg J. Kulmowej (nagroda za najlepszą reżyserię na Przeglądzie Teatrów Szkolnych „SCENA 2003”).

„Uważamy, że powinniśmy dawać radość i uśmiech szerokim gestem” – twierdzą „Gadułki”, dlatego nie ograniczają się tylko do występów przed rodzicami i na przeglądach, ale prezentują się często w opolskich przedszkolach, świetlicach środowiskowych i Domu Złotej Jesieni.

Dziecięce Studio Artystyczne „B&B” powstało w 2001 roku jako grupa twórcza dla najzdolniejszych dzieci wyłonionych w edycjach festiwalu Piosenki Przedszkolnej. Założycielami i opiekunami artystycznymi zespołu są: choreograf **Bogusława Graczykowska** i prowadzący zajęcia muzyczno-teatralne **Bogdan Żulewski**.

W pierwszym etapie zajęcia miały charakter umuzykalniający. Prowadzono także ćwiczenia z zakresu ruchu scenicznego, dykcji, emisji głosu. W 2002 roku grupa przeistoczyła się w teatr piosenek – inscenizacji. Od tego czasu dzieci biorą udział w wojewódzkich i ogólnopolskich przeglądach teatralnych (Wojewódzki Przegląd Teatrów Dziecięcych w Oleśnie, Ogólnopolskie Forum Teatrów Dziecięcych „Miniatury” w Opolu, Mikołajkowe Spotkania Teatralne w Opolu), zdobywając wyróżnienia w kategorii najmłodszy wykonawcy. Zespół zapraszany jest również do udziału w okolicznościowych imprezach organizowanych w Opolu (Dni Opolu, Dzień Dziecka, koncerty świąteczne).

Studio „B&B” skupia dzieci 7-9 letnie. W 2003 roku powstał pierwszy spektakl zespołu z muzyką i w reżyserii B. Żulewskiego „Otwieramy Zwierzyniec”. Piosenki z przedstawienia zostały zakwalifikowane na Ogólnopolski Festiwal „Nowa Piosenka w Starym Krakowie”. Z ponad 100 nadesłanych z całej Polski kompozycji Studio „B&B” uplasowało się w ścisłym finale 19 wykonawców. Najnowszą realizacją zespołu jest „BUPU - Lokomotywa MIX” – spektakl oparty na tekstach Juliana Tuwima i Jana Brzechwy.

Od września 2002 roku istnieje w MDK **Teatr „A”** prowadzony przez **Marię „Anetę” Skibę**. Zespół liczy 12 osób w wieku od 9 do 13 lat. Pomędzy uczestnikami zajęć zachodzą pozytywne, przyjazne relacje, a w zespole panuje atmosfera twórczej współpracy. Najważniejsze są działania wspólne, proponowane przez dzieci, a spektakle powstają w wyniku kreatywnej pracy całego zespołu. Poza realizacją spektakli grupa dużo czasu poświęca zajęciom rozwijającym różne umiejętności niezbędne w teatrze. Są to zabawy ortofoniczne kształtujące poprawną i ładną wymowę, kreatywne zabawy ruchowe rozwijające myślenie twórcze, zajęcia z zakresu tańca, prowadzące do poznania własnego ciała i wykształcenia orientacji w przestrzeni, warsztaty plastyczne, uwrażliwiające na piękno i rozwijające poczucie estetyki.

Teatr „A” ma w swoim dorobku dwa przedstawienia. W czerwcu 2003 roku grupa zadebiutowała spektaklem „Egzamin” wg tekstów Zofii Wójcik, wielokrotnie nagradzanym, między innymi na Ogólnopolskim Forum Teatrów Dziecięcych „Miniatury 2003” – Złota Miniatura za najlepszy spektakl i kreację aktorską dla Joasi Sieradzkiej, na Wojewódzkim Przeglądzie Teatrów Dziecięcych w Oleśnie – III nagroda i nagroda za kreację aktorską również dla Joasi Sieradzkiej. Z przedstawieniem „Egzamin” grupa została zaproszona na I Złotoryjskie Spotkania Teatralne, gdzie entuzjastycznie przyjęła ją dziecięca i dorosła widownia. „Praca nad tym spektaklem była ciekawym doświadczeniem wychowawczym i artystycznym była, gdyż ze względu na rozpiętość wiekową aktorów (8 – 17 lat) konieczny był dobór takich metod i form pracy, które byłyby atrakcyjne zarówno dla najmłodszych jak i najstarszych uczestników zajęć” – opowiada Aneta Skiba.

W następnym roku, w kwietniu, odbyła się premiera drugiej realizacji scenicznej zespołu – spektakl oparty o wiersze Jana Brzechwy i Juliana

Tuwima pt. „Jak Brzechwa i Tuwim weszli do Unii”, zaskakujący pomysłowymi rozwiązaniami scenograficznymi i teatralnymi.

Grupa jest teatrem poszukującym i rozwijającym się, otwartym na różne formy przekazu scenicznego. Odważnie porusza się po ścieżkach teatralnego szlaku.

Teatr „Lustra” założyła w 2002 roku **Jolanta Kantow**. Grupa liczy 12 osób zróżnicowanych wiekowo. Najmłodszy uczestnik zajęć ma 7 lat, najstarszy – 15. Główne założenia programowe zespołu to niwelowanie zahamowań, nabywanie umiejętności współpracy w grupie, wdrażanie do samodzielności. Wytwory sceniczne są efektem kreatywnej pracy zespołu oraz twórczego i wybiórczego scalania pomysłów. Inspirację do powstawania obrazów scenicznych stanowi muzyka, animacja przedmiotu czy tkaniny. Dotychczas grupa zrealizowała dwa przedstawienia – „Miniatury sceniczne” do wierszy Jana Brzechwy oraz „Przygody Sindbada Żeglarza” wg Bolesława Leśmiana. Teatr „Lustra” uczestniczył w Zimowych Spotkaniach Teatralnych w Opolu w 2002 roku przedstawiając „Miniatury sceniczne” a rok później w VII Przeglądzie Teatrów Szkolnych „SCENA 2003” również w Opolu, gdzie wyróżniony został za animację teatralną w spektaklu „Przygody Sindbada Żeglarza”.

Teatr „Piktogram”, prowadzony przez **Dariusza Kowcuna**, istnieje od 2003 roku i skupia młodzież w wieku od 17 do 23 lat. Teatr pracuje według własnych programów autorskich, korzystając z różnorodnych środków wyrazu scenicznego. Grupa dwa razy w roku organizuje warsztaty teatralne, na które zaprasza zawodowych aktorów.

W maju 2003 roku Teatr „Piktogram” zadebiutował poetyckim spektaklem „Niedociągłość” zrealizowanym według wierszy Mirona Białoszewskiego. W przedstawieniu tym plastyka, ruch i słowo stworzyły metaforyczne obrazy działające na emocje widza. Zarówno aktorzy, jak i reżyser spektaklu – Darek Kowcun są zadowoleni ze swego pierwszego spektaklu, gdyż jak twierdzą: „prawie w 200% zostały zrealizowane zostały założenia twórcze”. Spektakl prezentowany był na prestiżowych festiwalach teatralnych w Polsce m.in. XXX Barbórkowych Spotkaniach Teatralnych w Dąbrowie Górniczej i XXXI Tyskich Spotkaniach Teatralnych w Tychach. Ponadto jest laureatem Wojewódzkich Spotkań Teatralnych „Proscenium 2003” w Nysie. „Piktogram” organizuje i uczestniczy w Świętojańskiej Nocy Teatralnej w Opolu. Za najważniejsze osiągnięcia artystyczne zespół uważa zdobycie nagrody Ministerstwa Kultury i nagrody za opracowanie muzyczne spektaklu na Barbórkowych Spotkaniach Teatralnych. W zespole panuje miła, rodzinna i twórcza atmosfera zajęć.

Najmłodszą grupą teatralną w MDK jest dziecięcy **Teatrzyk „Figielek”**, działający od września 2003. Założycielem i opiekunem artystycznym grupy jest doświadczony pedagog i instruktor teatralny – **Ewa Sitarz**, przez dzieci nazywana „Ciocią Muszelką”. Poza „Figielkiem”, Ewa Sitarz od wielu lat prowadzi znany w Polsce Teatr „Gałganek”, działający przy Szkole Podstawowej w Luboszytach.

„Teatr dziecięcy ma być twórczą, zespołową zabawą, rozwijającą różnorodne umiejętności i zdolności dziecka. W teatrze dziecięcym podmiotem jest dziecko i to właśnie ono jest najważniejsze” – twierdzi Ewa. Metody i formy pracy teatralno-twórczej Ewa Sitarz dostosowuje do potrzeb i

możliwości dzieci, które aktualnie uczęszczają na zajęcia. Nic dziwnego więc, że „Ciocię Muszelkę” dzieci uwielbiają, a frekwencja na zajęciach jest stuprocentowa.

Teatr „Figielek” zadebiutował przedstawieniem „Kacperek”, za które otrzymał nagrodę na Przeglądzie Teatrów Szkolnych „Scena 2004” w Opolu.

Z przedstawionej charakterystyki poszczególnych pracowni teatralnych działających w Młodzieżowym Domu Kultury w Opolu wyłania się wielobarwny obraz, mieniący się różnorodnością form. Zespoły różnią się pod względem estetyki teatralnej, wykorzystywanych środków scenicznych, stosowanych metod pracy. Identyczne jest natomiast pojmowanie istoty teatru dzieci i młodzieży. Dla pedagogów – instruktorów teatralnych w MDK najważniejsze jest bowiem wychowanie, kształtowanie pozytywnych postaw, rozwój twórczych dyspozycji młodego człowieka.

Teatralne inicjatywy Młodzieżowego Domu Kultury w Opolu

Edukacja teatralna w Opolskim Młodzieżowym Domu Kultury to nie tylko prężna działalność grup teatralnych. W ramach wychowania, kształcenia i samokształcenia przez teatr organizowane są przeglądy i spotkania teatralne, konkursy recytatorskie, warsztaty teatralne dla dzieci, młodzieży i nauczycieli.

Konkursy recytatorskie i przeglądy teatralne pełnią bardzo istotną funkcję, szczególnie w okresie dewaluacji słowa pisanego. Żyjemy w czasach, w których głównym nośnikiem informacji i rozrywki jest obraz i dźwięk, przekazywany przez elektroniczne media. Coraz mniej dzieci czyta książki, a coraz więcej fascynuje się światem gier komputerowych. Wolny czas najczęściej spędzany jest przed telewizorem, komputerem, play station. Dzięki recytacji, występom scenicznym, dziecko uczy się kultury żywego słowa, obcuje w sferze wartości pozamaterialnych.

W MDK, od 1998 roku, organizowany jest dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych i gimnazjalnych **Konkurs Recytatorski „SŁOWO”**. Celem konkursu jest zachęcenie dzieci do czytania i poszukiwań literackich poprzez stworzenie im możliwości zaprezentowania wartościowych utworów poetyckich i epickich. Do zadań konkursu należy także popularyzacja literatury pięknej, dbałość o żywe słowo, poszukiwanie nowatorskich rozwiązań interpretacji utworów, rozbudzanie wrażliwości artystyczno-literackiej.

Konkurs spełnia swą funkcję, ciesząc się dużym powodzeniem wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Każdego roku zgłasza się 40-50 młodych recytatorów, prezentujących różnorodne utwory literackie. Uczestnicy

oceniანი są przez jury, w skład którego wchodzi pedagodzy – instruktorzy zajęć teatralnych. Zadaniem jurora jest nie tylko wyłonienie laureatów konkursu, ale także zachęcenie dzieci do dalszej pracy ze słowem literackim. Poza prezentacją utworów, uczestnicy biorą udział w warsztatach recytatorsko-twórczych.

Wspólnie z Towarzystwem Kultury Teatralnej, Młodzieżowy Dom Kultury w Opolu organizuje eliminacje rejonowe **Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego**. OKR przeznaczony jest dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych i dla dorosłych. Przebiega w czterech kategoriach. Pierwszą z nich jest turniej poetycki, w którym recytatorzy deklamują utwory liryczne i epickie według prawideł sztuki recytatorskiej. W drugiej kategorii prezentowana jest piosenka poetycka. Kolejne kategorie to wywiedzione ze słowa i teatr jednego aktora pozostawiające swobodę w korzystaniu i doborze środków scenicznych. Konkurs cieszy się sporym powodzeniem wśród młodzieży, tym bardziej, że wygrana etapu centralnego jest przepustką do szkoły teatralnej.

Poza konkursami sztuki recytatorskiej, opolski MDK organizuje różnorodne spotkania i festiwale teatralne, które oprócz przeżyć artystycznych pełnią funkcję edukacyjną. Uczą bowiem zachowania się w miejscach kultury oraz kształtują umiejętność aktywnego uczestnictwa w kulturze teatralnej. Jedną z takich inicjatyw jest **Przeгляд Teatrów Szkolnych „SCENA”** realizowany przy współudziale Wydziału Oświaty Urzędu Miasta Opola i Opolskiego Teatru Lalki i Aktora. „Scena”, licząca już 9 lat, przeznaczona jest dla zespołów teatralnych działających w szkołach podstawowych i gimnazjalnych na terenie Opola.

Jest to impreza mająca na celu spotkanie i konfrontacje szkolnych teatrów oraz popularyzację i prezentację dziecięcej twórczości scenicznej. Przegląd ten stanowi ponadto forum wymiany doświadczeń i doskonalenia warsztatu teatralnego. Spełnia również założenia wychowawcze – kształtuje kreatywne postawy dzieci i młodzieży oraz rozbudza wrażliwość artystyczną. Jako, że odbywa się w Opolskim Teatrze Lalki i Aktora, dzieci mają możliwość wystąpienia na zawodowej scenie, a dzięki temu mogą głębiej odczuwać magię teatru.

Ze względu na dobór repertuaru i tematykę prezentowanych przedstawień, Przegląd Teatrów Szkolnych „Scena” pełni również funkcje dydaktyczne. Wystawiane i oglądane przez dzieci i młodzież spektakle traktują o ważkich problemach społecznych i cywilizacyjnych. Problem współczesnej rodziny, ekologia, narkomania to bardzo często pojawiające się tematy sztuk teatralnych, prezentowanych na przeglądzie. Pojawiają się także spektakle zrealizowane na kanwie klasyki literackiej, zaczerpnięte z lektur szkolnych. Dzięki temu dzieci i młodzież regularnie spotykają się z literaturą piękną, zaznajamiają się z nią, a przede wszystkim ją czytają. Przegląd ma charakter otwarty dla szkół. Z formuły tej chętnie szkoły korzystają, w wyniku czego widownia teatru jest pełna dzieci i młodzieży.

Młodzieżowy Dom Kultury nie zapomina również o najmłodszych mieszkańcach Opola. Razem z Wydziałem Oświaty Urzędu Miasta oraz Teatrem Lalek współorganizuje od 8 lat **Przegląd Dziecięcych Inscenizacji Teatralnych**. Adresatem tego festiwalu są przedszkolaki. Podobnie, jak Przegląd Teatrów Szkolnych „Scena”, także to wydarzenie teatralne odbywa się w gościnnych murach Teatru Lalki i Aktora, a mali aktorzy grają swe role na deskach profesjonalnej sceny. W festiwalu bierze udział większość opolskich przedszkoli, a prezentowane spektakle charakteryzują się barwnością kostiumów i scenografii, swobodną zabawą dzieci i humorystycznymi, niespodziewanymi sytuacjami, wynikającymi ze spontanicznych zachowań przedszkolaków.

W pejzażu teatralnych działań MDK znajduje się **Ogólnopolskie Forum Teatrów Dziecięcych „Miniatury”**, organizowane przez placówkę od 5 lat. Głównym założeniem tej inicjatywy jest spotkanie i konfrontacja teatrów dziecięcych z różnych środowisk z całej Polski. Cele programu to między innymi szeroko pojęta edukacja teatralna, popularyzacja twórczości teatralnej dzieci i młodzieży, wymiana doświadczeń i doskonalenie warsztatu teatralnego, kształtowanie kreatywnych postaw, rozbudzanie wrażliwości artystycznej, rozwój osobowości, obcowanie ze sztuką.

Cele i założenia „Miniatury” realizowane są poprzez następujące formy:

- prezentacje różnych form teatralnych na zawodowej scenie,

- warsztaty teatralne i edukacyjne dla dzieci,
- warsztaty i dyskusje dla nauczycieli i instruktorów,
- otwarte zajęcia z zakresu edukacji teatralnej dla uczniów z opolskich szkół,
- imprezy plenerowe.

Przedstawiane na Forum spektakle niejednokrotnie poruszają problematykę uzależnień i relacji rodzinnych – tematy ważne dla dzieci i młodzieży, mające walor wychowawczy i edukacyjny.

Prezentacje spektakli odbywają się w Opolskim Teatrze Lalki i Aktora, a imprezy towarzyszące – warsztaty teatralne dla dzieci i nauczycieli, dyskusje, pikniki, zabawy – na terenie Młodzieżowego Domu Kultury.

Forum „Miniatury” ma charakter edukacyjny, wychowawczy i artystyczny. Jego efekty to przede wszystkim wzbogacanie osobowości dziecka, wskazanie wartości pozamaterialnych, nauka odbioru sztuki, poznawanie siebie i innych, nauka tolerancji dla tego, co nowe i inne. Uczestnikami programu są dzieci w wieku szkolnym, zaangażowane w działalność teatralną, pochodzące z różnych środowisk. Są to młodzi ludzie, którzy kochają teatr, szukają w nim drogi rozwoju, wartości życiowych, schronienia, sposobów rozwiązywania problemów. Uczestnicy „Miniatury” to także nauczyciele, instruktorzy – ludzie szczerze zaangażowani w twórczą pracę z dziećmi, kreujący dziecięce środowisko teatralne mimo przeszkód i trudności. Obecność OFTD „Miniatury” w Opolu jest bardzo ważna. Wzbogaca bowiem i uzupełnia naszą lokalną scenę oświatową i artystyczną.

Poza wymienionymi przeglądami, MDK organizuje również spotkania teatralne, nie mające charakteru konkursowego. Należą do nich: **Świętojańska Noc Teatralna**, podczas której spektakle prezentowane są do białego rana, oraz **Zimowe Spotkania Teatralne**, będące trzydniową duchową ucztą. Obie imprezy mają rangę ogólnopolską, a występujące teatry różnią się formą i rodzajem uprawianej sztuki scenicznej. Dzięki temu spotkania te stanowią forum wymiany doświadczeń, wiedzy i umiejętności. Są także areną różnych nurtów filozoficzno-estetycznych teatru.

Świat teatru jest krainą wyobraźni i tworzenia. Mieni się wieloma barwami, dając niezliczone możliwości oddziaływania na człowieka. Wychowanie przez teatr pozytywnie wpływa na rozwój dziecka. Staje się ono aktywne, kreatywne w myśleniu i działaniu, otwarte na przeżywanie i nowe doświadczenia. Staje się budowniczym siebie i świata, generującym nowe jakości w każdej dziedzinie życia.

W Młodzieżowym Domu Kultury teatr istniał i rozwijał się stopniowo przez pół wieku, by w rocznicę 50-tych urodzin placówki zachwycać swą mnogością, różnorodnością, skutecznością działania. Dziś MDK jest krainą teatralnej magii.

Elżbieta Podejko-Duda

TEATR TAŃCA „QUAN”

Teatr Tańca powstał w 1996 roku z myślą o młodych ludziach mających wiele indywidualnych osiągnięć w tańcu, szukających nowych środków wyrazu. W próbach uczestniczą też najlepsi tancerze zespołu „ADENA”. Grupa rozwija się w kierunku form tańca współczesnego oraz teatru ruchu. Tworzy dojrzałe i przemyślane artystycznie spektakle.

W 1997 roku powstał „Ptasiek” na podstawie książki W. Whartona pod tym samym tytułem. Spektakl ten otrzymał wyróżnienie za choreografię na VI Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Tańca. Był to najmłodszy zespół pomiędzy teatrami tańca z całego świata: Tamara McLorg Dance (Anglia), Art Experimental Studio Dance Theatre (Węgry), Tanz Ateleier Sebastian Prantl (Austria) i innych.

Tworząc swój repertuar Teatr Tańca QUAN dba o jego różnorodność, uzyskując ją nie tylko dzięki podejmowaniu zróżnicowanej tematyki, ale również drogą poszukiwania nowych doznań. Stara się, aby taniec wpłynął na naturalny ruch tancerza. Młodzież tańcząca w zespole może również zaangażować się w rozwój grupy przez własne działania twórcze, próbę przygotowania swoich etiud, co pozwala im na sprawdzenie własnych umiejętności oraz podniesienie poziomu technicznego całej grupy.

W dorobku grupy znajdują się spektakle:

- „**Ptasiek**” (1997 r.)
- „**Biblioteka Wspomnień**” (1998.)
- „**Demeter**” (1999 r.)
- „**W lodzie**” (1999 r.) etiuda
- „**Temida**” (1999 r.) etiuda
- „**Pasterze drzew**” (1999 r.) etiuda
- „**Obraz złudzeń**” (2000 r.)
- „**Głosy**” (2001 r.)
- „**Spotkanie**” (2002 r.) etiuda
- „**Aniol**” (2003 r.)

W 1999 roku grupa uczestniczyła w Międzynarodowym Forum „With the Past to the Future”.

W roku 2000 zespół został zaproszony na EXPO 2000 do Hannoweru, gdzie występami reprezentował Polskę, następnie reprezentował Opolszczyznę na Dniach Kultury w Moguncji, natomiast w 2001 zespół został zaproszony na gościnne występy do Poczdamu.

Krzysztof Żyliński

TEATR JEDNEGO WIERSZA

... założyłem w październiku 1991 roku w Opolu. Wydawało mi się wówczas, że spektakl w oparciu o krótki tekst literacki, choćby właśnie wiersz, to dobra forma wyrazu. Chciałem poza tym stworzyć pewną rzeczywistość teatralną, która byłaby jednym światem. Udało się to jednak dopiero po jakimś czasie.

Każdy z twórców tak naprawdę przez całe życie realizuje jeden film, maluje jeden obraz, pisze jedną książkę, rozpisując ją tylko na parę różnych rozdziałów. Tak wygląda indywidualny świat. My również tworzymy teatr jednej wizji i jednej poetyki teatralnej.

Chcąc być sobą, robimy to, co nas dotyczy i fascynuje, a jeśli to ma jeszcze przełożenie na widza, na jego rozedrganie i emocje, jeśli widz dochodzi do podobnych przemyśleń i wniosków, to osiągamy sukces. Refleksje nie muszą przyjść od razu, niekoniecznie pojawiają się w trakcie spektaklu, ale być może nasuną się w zaciszu domowym czy w barze na piwie. W pierwszym odruchu każdy z nas tworzy dla siebie, dopiero potem wychodzi z tym na zewnątrz. Czasami twórczość aż do bólu jest indywidualna, egoistyczna. Z jednej strony fascynuje mnie, więc możliwość mówienia, wykrzyczenia albo wyszeptania, a czasami zatańczenia świata, a z drugiej strony nasuwa się pytanie, z jakiego powodu mam się obnażać? Ale jednak robię to, co robię, bo czuję, że w innych ludziach dzieje się to samo - wewnętrzny tygiel, w którym coś krąży i draży od środka. Nikt nie jest

idealny i ja też nie zawsze radzę sobie ze światem i ze sobą. Teatr jest jednak jednym ze sposobów rozmowy i komunikacji z tym, co jest poza naszym środkiem.

Jakie cechy charakteryzują nasz teatr? Na czym polega nasza indywidualność?

Na pewno jest to poetyckość wyrażająca się w formie i w treści. Próby uchwycenia rzeczywistości „w świetle błyskawicy”, bez względu na to czy materiałem wyjściowy był tekst poetycki (*O Janku* wg J. Słowackiego) czy dramatyczny (*Faust* wg L. Kołakowskiego, *Świadkowie* wg T. Różewicza), obraz czy nasze własne przemyślenia. Ostatnie realizacje to spektakle autorskie. Chętnie posługujemy się symbolem, sięgamy do archetypów, używamy metafor rozumianych jako nie ilustracyjny znak teatralny, sztandarowo zrywamy z fabułą, nadajemy swym spektaklom wielopoziomową strukturę, pełną obrazów, znaczeń o niesamowitej kondensacji.

Skrót myślowy, pisanie na scenie, współuczestnictwo, wspólnota. Można nas umieścić w nurcie tzw. teatru otwartego, jeżeli przyjmiemy, że otwartość to gotowość do czerpania inspiracji z różnych źródeł. Fascynuje i pobudza nas malarstwo od Bocha, Picassa po Beksińskiego, muzyka od fletni Pana po Mozarta czy Vangelisa. Próbując określić istotę tego, co robimy, używamy słowa „egzystencja”, słowa, które zmusza do myślenia i piętnuje intelektualne lenistwo. Nasze spektakle mają pobudzać do pytań i refleksji, a nie dawać jakiegokolwiek odpowiedzi. Teatr Jednego Wiersza jest dla ludzi, którzy rozumieją fakt, iż choć człowiek ciągle pożąda prawdy, to często znajduje jedynie niepewność.

Zrealizowaliśmy spektakle:

- „**Śluchaj**” - spektakl autorski
- „**Abecadło wolnych dzieci**” - śpiewogra wg Artura Opmana
- „**Azyl**” - wg Slavko Gruma
- „**Świadkowie**” - wg Tadeusza Różewicza
- „**Lambro**” - wg Juliusza Słowackiego
- „**O Janku...**” - wg Juliusza Słowackiego
- „**Autobus czyli wady i zalety autostopu**” - spektakl autorski
- „**Non omnis moriar**” - spektakl autorski
- „**Jutrznia**” - spektakl autorski
- „**...psa**” - spektakl autorski
- „**Pustka**” - spektakl autorski
- „**Faust**” - wg Leszka Kołakowskiego
- „**Ostatni świadek jedyne go i prawdziwego końca świata**”:
  - część I „**Zwiastowanie**” - autorski uliczny spektakl autorski
  - część II „**Raj**” - spektakl autorski
  - część III „**Głos Pana**” - spektakl autorski

- „Pełny serwis” - spektakl autorski
- „Zadzwon do mnie” - spektakl autorski
- „Klaps” - spektakl autorski
- „Z pamięci” - spektakl autorski
- „jeszcze jednego psa” - autorski spektakl uliczny
- „Czerwony Kapturek” (wg Jana Brzechwy) - spektakl uliczny
- „Wielka Siostra” - uliczny spektakl autorski
- „Piękni i mądrzy” - spektakl autorski
- „Odblask” - uliczny spektakl autorski
- „Jeszcze trochę” - spektakl autorski
- „Zadzwon do mnie” - uliczny spektakl autorski
- „Zyszczy nam” - spektakl autorski

Braliśmy udział w:

- Barbórkowych Spotkaniach Teatralnych w Dąbrowie Górniczej;
- Ogólnopolskich Prezentacjach Teatrów Poszukujących w Płocku (1998);
- Międzynarodowym Festiwalu Słowa w Radomiu (1998);
- Międzynarodowym Festiwalu Teatralnym MALTA w Poznaniu (1998,1999, 2000, 2001);
- Pierwszej Akcji Teatralnej AZYL w Warszawie (1998);
- Festiwalu Artystycznym Młodzieży Akademickiej FAMA w Świnoujściu (1998,1999,2001, 2000 - Grand Prix);
- Festiwalu Sztuki Młodych BOMBART w Jeleniej Górze (1999);
- Festiwalu Sztuki Ulicy LA STRADA w Kaliszu (1999);
- Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Ulicznych w Krakowie (1999);
- Łódzkich Spotkaniach Teatralnych w Łodzi (1999, 2002);

- Festiwalu Teatrów Ulicznych w Kościanie (2000, 2002);
- Festiwalu Teatru Otwartego w Świdnicy (2000, 2002);
- Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Plenerowych i Ulicznych FETA w Gdańku (2000, 2002);
- Międzynarodowym Festiwalu Artystów Sztuki Ulicy w Szczecinie (2000, 2002, 2003);
- Międzynarodowym Festiwalu Teatralnym Sztuka Ulicy w Warszawie (2001, 2002, 2003);
- Nadwiślańskim Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Ulicznych w Płocku (2000, 2001);
- Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Ulicznych w Chojnicach (2001 - Srebrna Maską Pierrota);
- Suwalskich Eksploracjach Teatralnych SET w Suwałkach (2001);
- Krakowskich Reminiscencjach Teatralnych w Krakowie (2002);
- III Ogólnopolskim Festiwalu Teatrów Niezawodowych w Ostrowie Wielkopolskim (2002);
- Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Ulicznych w Jeleniej Górze (2002);
- Międzynarodowym Festiwalu Teatralnym NA GRANICY w Cieszynie (2003);
- Olsztyńskiej Trzydniówce Teatralnej w Olsztynie (2003);
- Forum Teatrów Młodych CZAS TEATRU w Opolu (2001,2002,2003);
- Liverpool International Theatre Festival LITF 2004 w Liverpoolu w Kanadzie (2004 - nagroda za wizję teatralną).

Ewa Balas

PATRZEĆ NA ŚWIAT OCZYMA ARTYSTY

Zajęcia plastyczne w MDK

Zajęcia plastyczne uczą wrażliwości

Nasuwa się pytanie, dlaczego niektóre dzieci są bardzo wrażliwe, a inne mniej? W procesie wychowania bardzo ważna jest wrażliwość dorosłych, z którymi dziecko przebywa w okresie dzieciństwa i dorastania. Szybkie tempo życia, nadmiar obowiązków jest przyczyną tego, że rodzice coraz mniej czasu poświęcają własnym dzieciom. Często mówimy, że dzieci są coraz gorsze, coraz bardziej nieposłuszne, nadpobudliwe. Myślimy, że to znaki czasu. Niejednokrotnie zapominamy o tym, co jest przyczyną takich zachowań. Wspólne spędzanie czasu, zabawy i rozmowy sprawiają, że dziecko czuje się bezpieczne i kochane. Ciągłe stawianie przez nie pytań pod adresem rzeczywistości, jest dla dorosłych bardzo uciążliwe. Ale samo stawianie pytań nie wystarcza, nie dokonuje bowiem samo z siebie przemiany obrazu świata. Na postawione pytania trzeba udzielić odpowiedzi, co bywa jednak najtrudniejsze.

To, co zwykle dziecko robi, nie jest zupełnie przypadkowe, lecz bywa wyznaczone nie tylko przez zbieg zewnętrznych okoliczności, ale także przez to, jak widzi i odczuwa świat, przez to, co najwyżej ceni, co wydaje mu się najbardziej wyjątkowe. Dziecko, dla którego nie ma się czasu, stara się zwrócić na siebie uwagę. Nie znajdując swojego miejsca w rodzinie, czuje się osamotnione i niekochane. Jest bardziej podatne na negatywne wpływy otoczenia. Jesteśmy sumą naszych życiowych doświadczeń. Najważniejsze są zdecydowanie te bardzo wczesne. To one nakreślają i zlobią koryto, którym potoczą się dalsze przeżycia człowieka. Dziecko osamotnione, pozostawione samemu sobie, niekochane staje się mniej wrażliwe. Broniąc się przed zranieniem, usypia własną wrażliwość.

Wrażliwości należy nauczać. Tym, obok rozwoju zainteresowań zajmują się koła plastyczne Młodzieżowego Domu Kultury. „Nauka wrażliwości” to długotrwały proces wychowawczy i bardzo skomplikowany, gdyż efekty nauczania zależą od predyspozycji dziecka. Są dzieci bardzo wrażliwe i mniej. Zwracając im uwagę na rzeczy istotne, rozmawiając z nim przekazujemy pewne wartości, uczulamy na krzywdę i zło, uwrażliwiamy na dobro i prawdę, uczymy jak żyć. Jeżeli dziecko napotka na swej drodze wrażliwą osobę dorosłą, która eliminuje z jego życia niemiłe uczucie zagrożenia i bezradności to powstaje ścisła zależność między nim a tą osobą,

staje się ona dla niego autorytetem. Dzieci nigdy nie są w pełni ani otwarte, ani w pełni zamknięte na doświadczenia.

Również od nas instruktorów – pedagogów Młodzieżowego Domu Kultury, wychowujących przez sztukę zależy czy poprzez kontakt z nią i ludźmi o podobnych zainteresowaniach, wychowamy dobrego i wrażliwego człowieka i jak uformuje on sobie obraz własnego świata.

Dlaczego potrzebne są zajęcia plastyczne w Młodzieżowym Domu Kultury?

W dzisiejszych czasach wiele mówi się o negatywnych cechach młodego pokolenia. Technizacja naszego życia społecznego w ostatnich latach, uczyniła ogromne spustoszenie w sercach, osłabiła wrażliwość dzieci i młodzieży. Wzrosła u nieletnich agresja, przestępczość, sięganie po narkotyki i alkohol. U podstaw tych negatywnych zjawisk leżą zaburzenia emocjonalne. Wolnym czasem młodego człowieka należy racjonalnie gospodarować. Nie powinno się również dopuszczać do sytuacji, jaka jest obecnie powszechna w szkołach. Przedmiotów artystycznych często nie ma albo są fatalnie prowadzone, tak, że uczniowie nie lubią tych przedmiotów, a lekcje uważają za stratę czasu. I pomyśleć, że chodzi tu o wnętrze człowieka, o emocje, które są czymś najwspanialszym w kształceniu i wychowaniu, a źle potraktowane lub zaniedbane, przyczyniają się do wielu dramatów młodych ludzi i ich najbliższego otoczenia. Wystarczy posłuchać muzyki polskiego hip-hopu, posłuchać słów napisanych przez młodych autorów. To utwory przepojone goryczą, „o życiu jako sztuce przetrwania”, „pękających bezpowrotnie ogniach rodzinnych”, „o braku wartości i miłości”, „o bezsilności i bezradności na istniejący stan rzeczy”.

Sztuka z pewnością łagodzi obyczaje, daje szansę znalezienia swojej tożsamości i swojego miejsca w społeczeństwie, a potrzeba kontaktu z nią to niejednokrotnie „lekarstwo” na problemy życiowe. Do kształcenia artystycznego nie przywiązuje się dostatecznej wagi. Niby jest to przedmiot obowiązkowy, jak inne, jednak nie wyobrażamy sobie szkoły, w której nie odbywałyby się historii lub biologii, zaś szkołę bez plastyki czy muzyki uważamy za normalny stan rzeczy. Młode pokolenie ubożeje w doznania estetyczne i staje się ślepe i mało wrażliwe. W konsekwencji jesteśmy postrzegani jako naród głuchy, nie mający prawie żadnych potrzeb obcowania ze sztuką, z teatrem, muzeum, salą koncertową. Młodzi ludzie nie chodzą do teatrów, gdyż nie rozumieją sztuk teatralnych. Nie chodzą do galerii, ponieważ nikt nie nauczył ich odczytywania wypowiedzi plastycznych. Nie potrafią patrzeć i widzieć, myśleć i rozumieć dzieł sztuki. Nie chodzą do filharmonii, ponieważ nikt nie nauczył ich wrażliwego odbioru muzyki i

uważają to za nużące i nudne słuchanie. Często jednak zapominamy o tym, że młode pokolenie nie tylko musi dobrze pisać i liczyć. Jeśli ktoś nie ma kłopotów z nauką, to nie wszystko. Ubogie i mało wrażliwe wnętrze nie jest w stanie otworzyć się na nowe nieznanne zjawiska i przyjąć je do świadomości. Niejednokrotnie twórcze umiejętności i specyficzne uzdolnienia zależą od tego czy młodzi ludzie spotkają w swoim życiu pedagoga, który potrafi do nich dotrzeć. W moim przypadku to się udało. Na swej drodze spotkałam wspaniałą osobę, która rozbudziła we mnie potrzeby twórcze. Jej sukces dydaktyczny to moje artystyczne zainteresowania. Życzyłabym i innym młodym ludziom, aby na swej drodze napotkali, kogoś podobnego.

Edukacja plastyczna w Młodzieżowym Domu Kultury w Opolu

W okresie rozwoju dzieci pobudzenie zainteresowań twórczych zaczyna się już od najmłodszych lat. Kiedy dzieciństwo jest ubogie w doświadczenia, a wokół nie ma osób, które nas czegoś uczą lub czymś zainteresują, umysł sztywnieje i traci zdolność dynamicznego funkcjonowania. Dzieci spokojne, posłuszne, które nie mają zbyt wiele bodźców do samodzielności, nie mają okazji poznania realiów życia i wykazania się. Kiedy wokół nie dzieje się nic pobudzającego, popadają w stan ospałości wewnętrznej, który z czasem może się utrwalić. Wygasa ciekawość i chęć działania. Dzieci takie mają osłabioną zdolność myślenia abstrakcyjnego i logicznego rozumowania. Wykazują brak inicjatywy i inwencji oraz słabą wyobraźnię. Doświadczenia z dzieciństwa składają się również na całościowy obraz świata. Obraz ten pozwala świat rozumieć i przewidywać, pozwala też dzięki swemu bogactwu dostrzegać zjawiska nowe, niejasne, umożliwia stawianie pytań, pod adresem

rzeczywistości i praw nią rządzących. Gdy pobudzenie zainteresowań jest częste, systematyczne i nieprzerwane, dzieci znajdują zachętę do wypowiedania się słowem, rysunkiem czy obrazem. Przekazy historyczne potwierdzają, że dzieciństwo wielu wybitnych twórców było stymulowane. Dzieje się tak tylko wtedy, kiedy wybitny później człowiek ma w dzieciństwie „mistrza”, osobę dorosłą o ciekawej osobowości i dobre z nią porozumienie. Tu rola pedagoga jest ogromna i niezastąpiona. Rodzice nie zawsze mają wiedzę i doświadczenie z dziedziny zainteresowań swojego dziecka, dlatego oddają je w ręce doświadczonych pedagogów. To oni sprawiają, że dziecko jest w stanie otworzyć się na nowe, nieznanne zjawiska i dopuścić je do świadomości. Potrafi zdziwić się, zaniepokoić, zaskoczyć i z ciekawością przyjrzeć czemuś, czego jeszcze nie znało. Potrafi zmieniać dotychczasowe spojrzenie na świat, ażeby podporządkować sobie na nowo jego obraz. I tym samym wchodzi na drogę twórczości.

W historii Młodzieżowego Domu Kultury pedagogów „mistrzów” było wielu. Byli to pasjonaci, ludzie na stałe związani ze sztuką, duszą i sercem oddani dzieciom, ludzie po Akademiach Sztuk Pięknych, czynnie działający twórczo. Przewinęli się tu wielu ludzie i wspaniali artyści. Począwszy od Zenona Henryka Rachwałskiego, Rysia Drucha, po Basię Cavour i Beatę Lukas, Elę Boroń, Anię Przybylską po pokolenie aktualnych instruktorów, Ewę Balas, Jolę Kułakowską i Maję Sierżyńską-Baranowicz. Wszystkich łączyło jedno. Dewiza życiowa to: umiłowanie sztuki i chęć dzielenia się własnym doświadczeniem. Aktywne, twórcze myślenie i działanie jest nieodzownym elementem rozwoju nie tylko dziecka, ale i dojrzałego człowieka. Korzyści były obopólne.

„Młodzi artyści” uczyli się od „starszych” doświadczenia, a „starsi” od „młodszych” optymizmu życia. Wszystkich łączyło jedno, podobne pasje, wrażliwość i własne zainteresowania, dzięki którym można cieszyć się pełnią i bogactwem życia.

Dział Plastyczny dziś

Dział Plastyczny Młodzieżowego Domu Kultury w Opolu, mając na uwadze dobro wychowanków i rozwój indywidualnych zainteresowań i pasji, realizuje zadania placówki dotyczące organizacji wolnego czasu i wychowania pozaszkolnego.

Promując twórczą postawę dzieci i młodzieży ich poszukiwania artystyczne, organizuje wiele wystaw w Galerii „Forma”, w której najpracowitsi uczestnicy zajęć mogą prezentować swoje dokonania artystyczne. Inicjuje szereg konkursów i akcji plastycznych promując młodych, zdolnych w mieście i regionie. Angażuje się w pracę wychowawczą

na imprezach kulturalnych i w działania profilaktyczne w szeregu konkursach i akcjach.

Organizuje plenery artystyczne, wyjścia do galerii i muzeów, wyjazdy z dziećmi na warsztaty artystyczne. Uczestniczy w charytatywnych akcjach, wyprzedając prace plastyczne wykonane na zajęciach. Realizuje oprawę plastyczną szeregu ważnych uroczystości związanych z życiem Młodzieżowego Domu Kultury. Tak szeroki zakres działań wpływa na ogólny rozwój kulturalny dzieci i młodzieży. Łączenie tych działań z realizowanymi zagadnieniami dydaktycznymi jest wzbogacającym wychowanków doświadczeniem. Zdobyte doświadczenia pozwalają na otwartość na nowe zjawiska w sztuce i tolerancję na odmiennosć upodobań i gustów. W myśl przysłowia: „Czego Jaś się nie nauczy, tego Jan nie będzie umiał”.

Umiejętność nawiązywania kontaktów na płaszczyźnie wspólnych zainteresowań, daje możliwość samookreślenia się i znalezienia własnego miejsca w społeczności. Umiejętność świadomego, refleksyjnego odczytywania i odczuwania dzieł sztuki i zdolność wyrażania tych odczuć i poglądów, językiem słów i plastyki to niewątpliwie osiągnięcia uczestników zajęć. W kształtowaniu pełnej osobowości człowieka niesamowicie ważna jest wrażliwość na otaczający go świat. Dlatego rola edukacji plastycznej w Młodzieżowym Domu Kultury jest nieoceniona, gdyż uwrażliwiając młodego człowieka na piękno, uczymy jak łączyć sztukę z życiem w całość poprzez pojęcia, sensy, wartości i tym samym przygotowujemy go do dorosłego życia.

Organizacja konkursów plastycznych w MDK

Dział Plastyczny Młodzieżowego Domu Kultury jest inicjatorem wielu konkursów plastycznych. Promując twórczą postawę dzieci i młodzieży, organizuje konkursy prezentując dokonania artystyczne na wystawach w Galerii Forma. Każdego roku, organizuje szereg konkursów tematycznych jak również cykliczne konkursy związane z tradycjami świąt.

Konkursy tematyczne:

- **„Szkoła marzeń”** – międzyszkolny konkurs plastyczny dla szkół podstawowych i gimnazjalnych,
- **„Nieznana strona księżycy”** – międzyszkolny konkurs plastyczny dla szkół podstawowych i gimnazjalnych,
- **„Mój najpiękniejszy sen”** – międzyszkolny konkurs plastyczny dla szkół podstawowych i gimnazjalnych,
- **„Fantazja”** – wojewódzki konkurs plastyczny dla szkół podstawowych i gimnazjalnych.

- **„Rzeźba w mieście”** – międzyszkolny konkurs na projekt rzeźby dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Cykliczne konkursy:

- **„Pisanka”** – wojewódzki konkurs kroszonkarski dla szkół podstawowych i gimnazjalnych,
- **„Projekt kartki na Święta Bożego Narodzenia”** – wojewódzki konkurs plastyczny dla szkół podstawowych i gimnazjalnych,
- **„Projekt kartki na Święta Wielkiej Nocy”** – wojewódzki konkurs dla publicznych przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjalnych,

Współorganizacja konkursów:

- **„Euro – nowa waluta Europy”** – wojewódzki konkurs dla szkół podstawowych i gimnazjalnych,
- **„Bez nałogów w nowe Milenium”** – wojewódzki konkurs plastyczny dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- **„Krajobraz Ojczysty”** – Wojewódzki Przegląd Twórczości Plastycznej Dzieci i Młodzieży,
- **„Europa w Szkole”** – wojewódzki konkurs dla szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Jak powstała Galeria „Forma”?

Żyjemy w epoce dramatycznego zamętu. Burzliwy świat rewolucyjnych idei artystycznych, zmieniających się w coraz większym tempie, szokujących odkryć nauki i techniki, jest elementem globalnego niepokoju. W ten świat wchodzi młodzi ludzie. Presja informacji i doznań z nich płynących nie pozostaje bez wpływu na ich postawy.

Stąd pomysł eksponowania sztuki i stworzenia galerii w Młodzieżowym Domu Kultury. Każdy artysta wie jak ważna jest ekspozycja prac. Nawet najlepsze prace źle wyeksponowane tracą na swych walorach artystycznych. Ekspozycja prac na szkolnych korytarzach nie zawsze jest najlepszym rozwiązaniem. Stworzenie galerii było więc odpowiedzią na potrzeby młodych ludzi rozwijających swoje zdolności i zainteresowania.

Wystawa to miejsce, w którym młody człowiek, poprzez obserwację, wiele się uczy. To miejsce eksperymentu i wynalazku, w którym młody artysta odkrywa ile już umie a ile jeszcze nie. Ekspozycja prac w postaci malarstwa, rzeźby, fotografii, instalacji stwarza możliwości konfrontacji i porównania. Wystawom towarzyszy uroczysty wernisaż. Jest on miejscem spotkań ludzi, artystów, profesorów i adeptów sztuki, którzy swobodnie

wymieniają myśli, także artystyczne. Tak jak czasem przerastają nas problemy życia, tak też przerastają problemy sztuki, z nieustannymi cisnącym się na usta pytaniami: po co?, w jakim celu?, dlaczego? Obserwując zmieniającą się naturę sztuki-nieprzewidywalną i nie dającą się ujarzmić systemem ocen i kanonów, za każdym razem stajemy wobec niespodzianki-różnorodności, jak różne mogą być doświadczenia świata. (Często u „młodych artystów” zaskakuje dojrzałość doświadczenia i umiejętność pozyskania formy dla jego wyrażenia w zależności od wieku, doświadczenia, wrażliwości...).

Galeria Forma jest galerią otwartą na prezentacje, eksperymenty, pomysły. Wiadomo na pewno, że sztuka musi być adresowana do ludzi, w tym przypadku do ludzi młodych, szczerych, prostych, otwartych na sztukę i to nadrzędny cel galerii.

Organizacja wystaw w Galerii „Forma”

Galeria Forma powstała w 2000 roku w filii Młodzieżowego Domu Kultury przy ul. Targowej 12 w Opolu. Jest galerią otwartą na potrzeby młodych twórców i chętną do współpracy z placówkami oświatowymi. W przeciągu 4 lat istnienia, zorganizowano w niej około 60 wystaw. Były to:

- wystawy pokonkursowe,
- wystawy edukacyjne,
- wystawy okolicznościowe,
- wystawy indywidualne,
- wystawy zbiorowe,
- wystawy dyplomowe.

Interesującą wystawą była ekspozycja prac z międzynarodowej akcji plastycznej Mail-Art. Zaprezentowane na niej rysunki, grafiki, fotografie, collage, stemple, pocztówki, ilustracje, prace malarskie itp. przysłane zostały pocztą z różnych państw i kontynentów. Były odpowiedzią, manifestem, buntem przeciwko złym i skostniałym formom życia międzyludzkiego, przemocy, krzywdzie i bezsilności wobec nich.

Świat wrażliwego artysty

O ile bogatszy i piękniejszy jest świat wrażliwej osoby, wszyscy wiedzą. Może nie warto więc rozpisywać się o potrzebie edukacji plastycznej w Młodzieżowym Domu Kultury.

To właśnie tu przez 50 lat działalności, młodzi ludzie mogli rozwijać swe umiejętności i zainteresowania związane ze sztuką, mogli przeżywać „udręki i ekstazy” twórczego życia.

Dla wielu z nich to tu „zaiskrzyło”, tu był pierwszy kontakt, malowali, rysowali po prostu tworzyli. Zmieniały się pracownie, nauczyciele, wychowankowie.

Nie zmieniło się jedno – nieodparta potrzeba tworzenia

I dziś można stanąć przed sztalugą i poczuć to samo, wspaniałe niesamowite uczucie satysfakcji i spełnienia. Naciągnąć papier na ogromną deskę i zrobić coś, dzięki czemu czujemy się lepiej. Przekazać swoje przelotne wrażenia, chwile, odczucia, myśli. To tu można nauczyć się wrażliwości na kolor, poznać możliwości barw, mieszać je, wyszukując tysiące innych. Tylko tu można rozlać farbę na stół bez żadnych konsekwencji, dotknąć jej, brudząc się w chemicznej konsystencji po łokcie. Tylko w ten sposób można zasmakować się w twórczym działaniu, inaczej nie można zgłębić sztuki.

Młodzieżowy Dom Kultury już 50 lat zaprasza na zajęcia plastyczne. To właśnie tu od 50-ciu lat twórczo działają młodszy i starszy jej miłośnicy...

Choć wiemy, że jesteśmy tylko w obrębie twórczości, praca twórcza sprawia wiele przyjemności i daje dużo satysfakcji. Wprowadza w stan pozytywnej niepewności, gdyż czujemy, że jesteśmy uczestnikami czegoś, co potem długo pozostaje i co podtrzymuje w nas gotowość do otwarcia się na zjawiska i rzeczy, których jeszcze nie znamy.

Aktualni pedagodzy zajęć plastycznych w MDK:

- **Ewa Balas** – absolwentka Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu, na Wydziale Malarstwa, Grafiki i Rzeźby. Poza pracą pedagogiczną zajmuje się malarstwem sztalugowym, uprawia techniki własne. Członek Związku Polskich Artystów Plastyków w Opolu. Udział w wielu wystawach środowiska opolskiego i regionu. Aktualnie prowadzi zajęcia w pracowni plastycznej „Tęcza” przy ul. Targowej, w filii MDK. Na zajęcia uczęszczają dzieci w wieku szkolnym.
- **Jola Kulakowska** – absolwentka Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu

na Wydziale Malarstwa, Grafiki i Rzeźby. Członek Związku Polskich Artystów Plastyków w Opolu. Poza pracą pedagogiczną zajmuje się malarstwem sztalugowym, rysunkiem, grafiką i instalacją. Udział w wielu wystawach środowiska opolskiego, w kraju i za granicą. Aktualnie prowadzi zajęcia w pracowni rysunku „Grafik” w filii MDK przy ul. Targowej. Zajęcia skupiają młodzież i osoby dorosłe.

- **Maja Sierżyńska-Baranowicz** – absolwentka Pedagogiki Uniwersytetu Opolskiego. Prowadzi zajęcia plastyczne w filii MDK na ZWM-ie w pracowni „Plastusie”. Na zajęcia uczęszczają dzieci młodsze, poznając różnorodne techniki plastyczne. Prowadzi też zajęcia plastyczne z przedszkolakami, w programie „Mały Opolanin”.
- **Barbara Podgórska** – aktualnie prowadzi w Młodzieżowym Domu Kultury pracownię rękodzieła „Złota igielka”. Zajęcia skupiają dzieci, chcące pogłębić umiejętności i zdolności prawie zamierającej, a jednak wspaniałej i wciągającej techniki robótek ręcznych i szycia. Pani Basia to mistrzyni szycia artystycznego. Patchworki, makatki, kukielki, wyszywane obrazy to artystyczne wytwory powstałe na zajęciach. Zajęcia odbywają się na Os. ZWM.
- **Hanna Calus** – doradca metodyczny nauczycieli plastyki województwa opolskiego. Od 2003 roku prowadzi pracownię plastyczną „Alla-Prima”, skupiającą młodzież w filii na ZWM-ie.
- **Włodzimierz Marchowski** – plastyk i scenograf, wieloletni pracownik Młodzieżowego Domu Kultury. Pamięta czasy Rachwalskiego. Zajmuje się fotografią i malarstwem. Wykonuje projekty scenograficzne, projektuje plakaty i afisze.

Mirosław Parzybut

MODELARNIA

„Modelarstwo to twórcze hobby, polegające na tworzeniu czegoś z niczego, gdzie pierwszorzędną rolę gra inteligencja konstruktorska oraz cierpliwość i dokładność wykonawcy”.

Słowa te wypowiedział 40 lat temu **Jan Hutsch**, założyciel i pierwszy instruktor modelarni w Młodzieżowym Domu Kultury.

Zajęcia w modelarni są bardzo pożyteczną formą spędzania wolnego czasu przez młodzież. Umożliwiają rozwój wyobraźni i uzdolnień dzieci i młodzieży, uczą cierpliwości, precyzji i wytrwałości w dążeniu do osiągnięcia wyznaczonych celów, uczą samodzielnego rozwiązywania problemów przy konstruowaniu modeli, pozwalają na czynny udział w rywalizacji sportowej.

Modelarnia zalicza się do najstarszych pracowni w MDK. Przez 50 lat swojego istnienia wychowało się tutaj wiele pokoleń modelarzy, instruktorów, zwycięzców wielu zawodów modelarskich, zarówno na arenie krajowej jak i międzynarodowej.

Modelarnia w MDK działa nieprzerwanie od 1954 roku. Pierwszym instruktorem był nieżyjący już Jan Hutsch. Do jego wychowanków (nie sposób wszystkich wymienić) należą m.in.: zdobywca brązowego medalu na Mistrzostwach Europy Edward Szloske, Krzysztof Zerich, Józef Koenig - późniejszy wieloletni instruktor, Zygmunt Lasowy, Kazimierz Fikus, Wojciech Piątkowski, Piotr Siedlaczek, Andrzej Kowalski, Jerzy Kokot, Grzegorz Latocha, Jan Reguła, Jan Sobieski, Bogusław Bała, Tadeusz Kozłowski, Donat Gil, Eugeniusz Rajkowski, Roman Jarosz, Piotr Żelazko.

Od początku swojej działalności uczestnicy zajęć zapoznawali się z „tajnikami” modelarstwa skutniczego, lotniczego i kołowego. Przez te wszystkie lata modelarze z MDK brali udział w licznych zawodach modelarskich, w których odnosili sukcesy. W latach 70-tych i 80-tych i na początku lat 90-tych, modelarze pod okiem instruktora Józefa Koeniga święcili największe triumfy, startując w konkurencjach modeli jachtów żaglowych. Należą do nich m.in.: Krystian Michalski, Adam Skarbek, Kazimierz Fikus, Andrzej Żbikowski, Mirosław Parzybut, Rafał Sikora, Dariusz Dominiak, Jacek Janicki, Grzegorz Rożek, Mariusz Górka. W modelarstwie kołowym w końcu lat 80-tych i w latach 90-tych duże sukcesy odnosił Wojciech Bukryj.

Przez 50 lat istnienia modelarni pracowało w niej wielu instruktorów, w większości „własnych” wychowanków. Oprócz Jana Hutscha i Józefa Koeniga zajęcia w modelarni prowadzili: Andrzej Żbikowski – na przełomie lat 70-tych i 80-tych (modelarstwo skutnicze), Jerzy Kłonowski – lata 80-te

(modelarstwo lotnicze), Adam Skarbek – koniec lat 80-tych (modelarstwo szkatnicze), Mirosław Parzybut – od 1991 do 2002 roku (modelarstwo szkatnicze), Wojciech Bukryj – początek lat 90-tych (modelarstwo kołowe), Dariusz Dominiak – koniec lat 90-tych (modelarstwo szkatnicze) oraz Grzegorz Rożek – od końca lat 90-tych do dnia dzisiejszego (modelarstwo szkatnicze i kołowe).

Modelarnia Młodzieżowego Domu Kultury w Opolu do dzisiaj jest liczącym się i znanym w kraju klubem modelarskim. Do największych sukcesów sportowych należą: brązowy medal Mistrzostw Europy Modeli Wystawowych - Edward Szloske, 10-te miejsce Mistrzostw Świata Modeli Jachtów Żaglowych - Mirosław Parzybut, złote medale Mistrzostw Polski: Wojciech Bukryj (wielokrotny Mistrz Polski), Mirosław Parzybut (2-krotny Mistrz Polski), Krystian Michalski, Dariusz Dominiak, Mariusz Górka oraz kilkadziesiąt srebrnych i brązowych medali Mistrzostw Polski zdobytych przez modelarzy MDK.

Do końca lat 80-tych modelarnia znajdowała się pod patronatem Ligi Obrony Kraju, obecnie jako pracownia MDK. Modelarnia na przestrzeni 50-ciu lat borykała się z wieloma problemami. Do końca lat 90-tych były to głównie problemy związane z dostępnością materiałów i sprzętu, których na rynku po prostu nie było. Dzisiaj z kolei, jest bogaty wybór materiałów, sprzętu modelarskiego itd., występują natomiast problemy finansowe. Modelarstwo jest drogim sportem, wymagającym nakładów finansowych głównie ze strony uczestników, ich rodziców, a także sponsorów (których jest coraz mniej).

Powódź 1997 roku była dla klubu katastrofalna w skutkach. Zniszczeniu uległo wiele bezcennych modeli i pamiątek, całkowitemu zniszczeniu uległo zaplecze modelarni. Dzięki Dyrekcji Młodzieżowego Domu Kultury i zaangażowaniu modelarzy odbudowano modelarnię, wyposażono w nowy sprzęt, dzięki czemu funkcjonuje do dnia dzisiejszego.

Obecnie zajęcia prowadzi Grzegorz Rożek, a zajęcia odbywają się trzy razy w tygodniu.

Piotr Skrzypiec

STUDIO PIOSENKI „DEBIUT”

Od wieków w człowieku istniała potrzeba wypowiedzi artystycznej, czy to w formie muzycznej, słownej czy plastycznej lub we wszystkich razem jednocześnie. Działalność artystyczna przybierała bardzo różne formy, ale w każdej z nich była to próba wypowiedzi własnych emocji i akceptacji wrażliwości przez świat zewnętrzny. Oddziaływanie muzyki jest znane już od dawien dawna, kiedy w starożytności stwierdzono już, że obcowanie z nią wzbogaca osobowość i uwrażliwia na problemy własne i innych ludzi. Z medycznego punktu widzenia muzyka wywiera silny wpływ na psychikę człowieka, gdyż wnika ona do najgłębszych warstw osobowości. Jedną z najdawniejszych form uprawiania sztuki był śpiew. Szeroko rozumiana wokalistyka jest jedną z podstawowych form wypowiedzi artystycznej. Aby umożliwić dzieciom i młodzieży uczestniczenie w tej formie, powstało Studio Piosenki „DEBIUT”.

Ta pracownia Młodzieżowego Domu Kultury rozpoczęła działalność w 1992 roku. Działalność Studia Piosenki „DEBIUT” pozwala uczestnikom zajęć na bezpośredni kontakt ze sztuką, która oddziałuje na sferę emocjonalną młodego człowieka, kształtuje i rozwija wrażliwość na piękno.

Piosenka jako dzieło literacko-muzyczne jest połączeniem różnych dziedzin sztuki. Praca nad tekstem literackim, jego analiza, zrozumienie i przekaz zawartych w nim treści z jednej strony, a elementami muzycznymi z drugiej to istota pracy nad piosenką. Najważniejsza jednak jest postawa wykonawcy, jego zdolności, możliwości twórcze i umiejętność przekazywania emocji. Próby rozwijania w adeptach sztuki estradowej tych elementów jest podstawowym zadaniem działalności studia piosenki. Piosenka jest etiudą aktorską i bez względu na jej charakter czy to literacką, czy standard jazzowy. Młody piosenkarz uczy się walczyć z własnym stresem, występować publicznie przed rówieśnikami lub inną publicznością, obcowania i akceptacji przez środowisko, w którym żyje. Praca z młodymi ludźmi ma za zadanie kształtować osobowość, jego wrażliwość na otaczający świat, poczucie własnej wartości, rozwijać kulturę współżycia przez kształcenie różnorodnych i bezinteresownych więzi społecznych i uwrażliwić na, w pełnym rozumieniu, kulturę.

Najlepsze wyniki osiąga się wtedy, kiedy pracuje się indywidualnie. Dlatego podstawową formą działania jest praca z solistami. Każdy z uczestników zajęć pracowni jest na innym etapie rozwoju umiejętności, ma inne problemy i wymaga osobnego podejścia. Repertuar, który wykonują młodzi adepci sztuki estradowej, to najlepsze w historii polskie piosenki

począwszy od dwudziestolecia międzywojennego poprzez Kabaret Starszych Panów i bardziej współczesne aż do dzisiejszych czasów. Wykonuje również repertuar światowy, zaczynając od standardów jazzowych, musicalowych, „coverów”, aż po współczesne przeboje. Są to piosenki szczególne – albo są to dopasowane do wieku wykonawcy, albo posiadają wartościowy tekst, albo trudną melodykę albo jest to piosenka premierowa, ale na pewno taka, która pozwala z młodym piosenkarzem zrealizować pewne zagadnienia dotyczące warsztatu wokalnego i scenicznego. Na umiejętności adepta sztuki estradowej składają się prawidłowa praca oddechowa, właściwa dykcja z uwzględnieniem prawidłowego brzmienia samogłosek, emisja głosu z właściwym jego operowaniem, ruch sceniczny, gra aktorska a przede wszystkim interpretacja całości. W zależności od wieku młodego „artysty” i jego stopnia zaawansowania w biegłości w sztuce estradowej stawia się przed nim odpowiednie wymagania, które pozwolą mu na dalszy rozwój i osiągnięcie założonych celów.

Kandydatów do Studia Piosenki „DEBIUT” przyciąga próba zmierzenia się z tą materia, chęć pokazania się innym, akceptacji przez środowisko. Jest to również forma spędzenia wolnego czasu i miłość do muzyki. Piosenka jest z jednej strony formą prostą, a z drugiej trudną, co ukazuje się dopiero po wyartykułowaniu problemów z jej wykonawstwem. Akceptacja własnej barwy głosu (wewnętrznie inna), przewyciężenie strachu przed indywidualnymi publicznymi wystąpieniami, akceptacja własnego wizerunku, mimiki twarzy, akceptacji samego siebie.

I tak oto zbliżamy się do podstawowego zadania Studia Piosenki „DEBIUT”, do elementów terapii przez piosenkę a przede wszystkim do szeroko pojętej profilaktyki. Bo w konsekwencji człowiek mając kontakt ze sztuką staje się „lepszy” i jego życie bogatsze jest o doznania artystyczne.

Studio Piosenki „DEBIUT” prowadzone przez **Piotra Skrzypca** ma swoje korzenie w Szkolnym Ośrodku Kultury „Kleks” przy Publicznej Szkole Podstawowej nr 5 w Opolu, od jesieni 1988 roku działającym pod nazwą Studio Piosenki „Piątka”. Cieszyło się ono dużym zainteresowaniem kandydatów na piosenkarzy. W pierwszym etapie istnienia studia dzieci występowały m.in. w Pomarańczarni w Warszawskich Łazienkach na uroczystości wręczania dyplomów „Klubu Przodujących Szkół” przez ówczesnego Marszałka Sejmu, Filharmonii Opolskiej na koncercie charytatywnym zorganizowanym przez Szkolny Ośrodek Kultury „Kleks”. Zespół Studio Piosenki „Piątka” zaczął zdobywać wyróżnienia I stopnia i Nagrody Kuratora w Wojewódzkich Przeglądach Szkolnych Zespołów Muzycznych organizowanych przez Wojewódzki Ośrodek Metodyczny i Kuratorium Oświaty w Opolu. Coraz większe znaczenie miała praca z solistami i oni zaczęli przywozić z ogólnopolskich festiwali nagrody i wyróżnienia.

W Młodzieżowym Domu Kultury Studio Piosenki rozpoczęło działalność w 1992 roku. Prowadziła je **Małgorzata Sury-Skrzypiec**, absolwentka Wydziału Jazzu i Muzyki Rozrywkowej Akademii Muzycznej w Katowicach.

W początkowej fazie działalności warunki pracy nie były najlepsze. Sala ze zbyt dużym naturalnym pogłosem, nienajlepszej jakości sprzęt nagłaśniający i problemy z pólplaybackami. Ale jak zawsze najistotniejsi są ludzie. Nagrania z podkładami realizował w miarę swoich możliwości Piotr Skrzypiec. Najlepsi uczestnicy zajęć przywozili z różnych festiwali ogólnopolskich nagrody i wyróżnienia, nawet z festiwali gwiazd piosenki dziecięcej i młodzieżowej.

W 1996 roku w ramach reorganizacji zajęć pozalekcyjnych w opolskich szkołach wszystkie ich formy zostały przeniesione do Młodzieżowego Domu Kultury. W ten właśnie sposób zostały połączone grupy i powstało Studio Piosenki „DEBIUT”.

W lipcu 1997 roku Opole nawiedziła powódź, która zniszczyła sprzęt muzyczny i wszelkie materiały dydaktyczne. Część osób zrezygnowała z uczestnictwa w zajęciach. Nowi uczestnicy z trudnością akceptowali ciężkie, popowodziowe warunki pracy.

Aktualnie, w ramach działalności Studia Piosenki, są prowadzone następujące formy zajęć:

- grupy studia piosenki:
  - a) dziecięca,
  - b) młodzieżowa,
  - c) jazzowa,
- konsultacje wokalne,
- zajęcia umuzykalniając z kształcenia słuchu i zasad muzyki,
- zajęcia umuzykalniając dla klas,
- warsztaty artystyczne (ferie zimowe lub letnie).

W ramach prowadzonej edukacji muzycznej realizowane są programy autorskie: „Edukacja kulturalna na przykładzie Studia Piosenki DEBIUT działającego przy Młodzieżowym Domu Kultury w Opolu”, „Edukacja wokalna dzieci i młodzieży”, „Zanim zaczniesz śpiewać – klucz do muzyki”. Określony został również zakres wiadomości i umiejętności praktycznych, które powinien posiadać młody piosenkarz. Nawiązano współpracę z kabaretami „Żaluzja” i „Teka”.

Powstawały programy estradowe i jazzowe m.in.: „Jazzowe małe conieco”, premierowe piosenki opolskiej autorki Urszuli Zwolińskiej „Piosenki na wiosnę i lato” oraz recitale Justyny Copik, Małgorzaty Stachurskiej i Dagmary Okrzyńskiej.

Trudno by wymienić wszystkie osiągnięcia, ale najważniejsze to:

- II Krajowy Festiwal Młodych Wykonawców Piosenki „Majowa Nuta’93” w Częstochowie (I nagroda - Irena Kijewska),
- I Ogólnopolski Dziecięcy Festiwal Piosenki Polskiej „Gama’94” w Radomiu (Grand Prix - Joanna Rączy),
- I Ogólnopolskie Spotkania Gwiazd Piosenki Dziecięcej ’95 w Józefowie (I nagroda - Irena Kijewska, III nagroda - Joanna Rączy),
- I Ogólnopolski Festiwal Piosenki „Solo’95” w Bydgoszczy (I nagroda - Joanna Rączy),
- XVII Ogólnopolski Dziecięcy Festiwal Piosenki i Tańca ’95 w Koninie (Złoty Aplauz - Katarzyna Głębecka),
- III Ogólnopolski Festiwal Piosenki Polskiej „Gama ’96” w Radomiu Grand Prix - Katarzyna Głębecka,
- nagranie teledysku piosenki „Dorosości cień” przez Katarzynę Głębecką dla telewizji Polsat do programu „Klip-Klaps”. Utwór ten to kompozycja Piotra Skrzypca do słów Dariusza Kowcuna. Piosenka przez kilka tygodni była na pierwszym miejscu tej listy przebojów,
- w kwietniu 1997 w studiu „M” Rozgłośni Polskiego Radia w Opolu zostały nagrane premierowe piosenki przez członków Studia Piosenki „Debiut”; większość utworów była autorstwa samych uczestników zajęć, a aranżacje opracował i zrealizował Piotr Skrzypiec,
- Festiwal Internazionale Canzoni Per Ragazzi „Verdinate 2001” w Battipaglie (Włochy) – udział Dągmary Okrzyńskiej jako reprezentantki Polski,
- XXVII Harcerski Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej w Kielcach 2000 (Srebrna Jodła - Dągmara Okrzyńska),

- XII Ogólnopolski Festiwal Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej w Woźnikach 2000 (I miejsce - Dagmara Okrzyńska),
- „Christmas” w Kędzierzynie-Koźlu 2001 (I miejsce - Ewelina Okrzyńska, I miejsce - Dagmara Okrzyńska),
- IV Ogólnopolski Festiwal Młodszych Piosenkarzy „Laur 2001” w Kruszwicy (I miejsce - Dagmara Okrzyńska),
- III Festiwal Piosenki Ekologicznej w Opolu 2001 (I miejsce - Żaneta Plotnik),
- „Christmas” w Kędzierzynie-Koźlu 2002 (I miejsce - Danuta Plotnik),
- Nagroda Artystyczna Roku 2002 (Srebrny Pegaz - Dagmara Okrzyńska),
- III Ogólnopolski Festiwal Piosenki Aktorskiej „Śpiewanko” w Bielsku-Białej 2002 (Złota Okaryna - Agnieszka Wołczak),
- Festiwal „Travielo de ono” w Marrioto (Włochy) – udział Wanessy Kasprzyk i Dągmary Okrzyńskiej jako reprezentantek Polski,
- VIII Salwatoriański Festiwal Piosenki Religijnej „Pokochaj Miłość” w Mikołowie 2003 (I miejsce - Agnieszka Wołczak)
- XII Festiwal Piosenki „Piosenkobranie 2004” w Opolu (Grand Prix - Danuta Plotnik),
- Ogólnopolski Festiwal Piosenki i Wiersza Ekologicznego 2004 w Raciborzu (II miejsce - Żaneta Plotnik),
- IX Ogólnopolski Festiwal Piosenki Ekologicznej „Ekopiosenka 2004” w Legnicy (III miejsce - Żaneta Plotnik).

Trudno policzyć ilu młodych ludzi wzięło udział w zajęciach Studia Piosenki, ilu było sympatyków (tacy też byli - to ci, którzy nie mieli odwagi stanąć przed mikrofonem), ale śmiało można powiedzieć, że było ich bardzo wielu.

Losy osób śpiewających w Studiu Piosenki potoczyły i toczą się różnie. Część z nich podjęła naukę gry na instrumentach w szkole muzycznej. Cztery osoby zaczynające swą przygodę z piosenką w Studiu Piosenki były uczestnikami koncertów „Debiuty” w ramach KFPP w Opolu, kilka osób ukończyło studia muzyczne na Akademii Muzycznej w Katowicach, a inne – studia ekonomiczne, medyczne, pedagogiczne.

Katarzyna Milart-Helscher

STUDIO INSTRUMENTÓW KLAWISZOWYCH I ZESPÓŁ „DRZEWICA”

Program **Studia Instrumentów Klawiszowych** adresowany jest do dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 14 lat. Główne założenia to kształcenie i wychowanie poprzez muzykę, przygotowanie uczniów do świadomego korzystania z dorobku rodzimej i światowej kultury muzycznej i aktywnego uczestnictwa w życiu muzycznym.

Główne cele zajęć to:

- zdobywanie umiejętności wykonawczych w zakresie śpiewu, czytania nut głosem, gry na instrumencie, wiedzy teoretycznej z zakresu zasad muzyki, podstaw harmonii, kształcenie słuchu,
- inspirowanie do własnej twórczości, kształtowanie wyobraźni twórczej jako istotnego warunku rozwoju jednostki,
- kształtowanie postaw; pogłębianie życia uczuciowego, wyzwalanie możliwości ekspresyjnych, pojmowanie muzyki jako nośnika wartości moralnych i ideowych, potrzeba muzycznej aktywności,
- samodzielne rozwiązywanie problemów muzycznych, wyrażających się w propozycjach własnych interpretacji,
- zdolność przeżywania, wartościowania i oceny utworów.

Duży nacisk kładzie się na cele artystyczne:

- wykorzystywanie wartości estetycznych i artystycznych muzyki dla indywidualnego rozwoju,
- rozwijanie wrażliwości estetycznej i emocjonalnej oraz rozbudzenie potrzeby artystycznej ekspresji.

W nauczaniu początkowym główny nacisk kładzie się na kształcenie wrażliwości zmysłowej, przeżyć, wytwarzanie pozytywnych motywacji, wyzwolenie ekspresji, kształtowanie podstaw percepcji i wykonawstwa muzycznego. Uczniowie wykazują wrażliwość na elementy muzyki i emocjonalne treści, posiadają umiejętność poprawnego śpiewania piosenek pod względem wokalnym i interpretacyjnym, znają podstawowy zapis muzyczny, umieją odczytywać z nut melodie w zakresie poznanego materiału dźwiękowego.

Klasy 4-6 to okres największego rozwoju zdolności i możliwości muzycznych, zarówno głosowych, jak i manualnych. Uczniowie wykazują się

umiejętnością posługiwania zapisem muzycznym przy grze na instrumentach z uwzględnieniem nazw literowych dźwięków, zagranie w duecie utworów instrumentalnych, dobieraniem do melodii akompaniamentu rytmicznego i melodycznego, tworzeniem akompaniamentu rytmicznego, dobieraniem trójdzwięków triady minorowej i majorowej do melodii.

Klasy 1-3 gimnazjum. U uczniów tych klas rozwija się potrzeba przeżyć estetycznych oraz kształtuje się dojrzałość do przyswajania usystematyzowanej wiedzy. Uczniowie wykazują się umiejętnością: odczytywania głosem melodii opartych na wybranych fragmentach poznanych skal, posługiwania się zapisem muzycznym przy grze na instrumentach z uwzględnieniem nazw literowych dźwięków, dobierania do melodii drugiego głosu, dobierania do melodii akompaniamentu rytmicznego, melodycznego i akordowego, dobierania do melodii akordów wtrąconych i pobocznych.

Stosowanie metod aktywizujących, problemowych, nauka struktury przedmiotu – to jeden z warunków efektywności nauczania. Drugim jest równoczesne rozwijanie zdolności muzycznych za pomocą innych form aktywności muzycznej. Uczniowie zdobywają czołowe miejsca w kategorii muzycznej o nagrodę artystyczną. W kalendarzu imprez studia instrumentów klawiszowych figuruje „Koncert Muzyki Wakacyjnej”, podsumowujący całoroczną pracę uczniów, udział w nim biorą najzdolniejsi uczniowie. Koncert urozmaica grupa zaproszonych byłych uczniów Studia Instrumentów Klawiszowych, którzy kontynuują naukę gry w Państwowej Szkole Muzycznej.

Zespół „Drzewica” powstał w 2003 roku. Zrodził się z tęsknoty do tego, co rodzime, własne i prapolskie. Z niebagatelnego przywiązania do słowiańskiej ludowości polskiego folkloru i dawnych tradycji. Z tęsknoty za dniami, które już dawno odeszły, lecz brzmią jeszcze echem w koronach drzew, cichym zawodzeniem wiatru, czy w pieśniach, które przekazywane z pokolenia na pokolenie, oczywiście ulegając pewnym zmianom, przetrwały do dziś, z formą wyrazu, jaką miały przed wiekami – kiedy to w domostwach czciło się wielu bogów, na wzgórzach palono święte ognie, a w gontynach i chramach górowały nad światem ogromne posągi. Zespół czerpie w tej podróży w czasie ze znanych ludowych pieśni i melodii (tworząc przy okazji własne teksty) wyobrażając sobie, że tak przodkowie czcili siły natury, które były przecież motorem wszystkich ich działań.

Członkowie zespołu to w większości studenci etnologii na Uniwersytecie Wrocławskim.

Opiekunem obu grup jest **Katarzyna Milart-Helscher**.

Małgorzata Głowacka-Kubat

MAŁY OPOLANIN

*„A jak ciebie kto zapyta:
Kto ty taki, skąd ty rodem?
Mów, żeś z tego łanu żyta,
Żeś z tych łąk, co pachną miodem.*

*Mów, że jesteś z takiej chaty,
Co piastowską chatą była.
Żeś z tej ziemi, której kwiaty
Gorzka rosa wykarmiła.”*

/Maria Konopnicka/

We wrześniu 2002 roku powstał napisany przeze mnie program edukacyjny „Opole, moje miasto. Mały Opolanin” z przeznaczeniem dla opolskich przedszkoli. Przedsięwzięcie to skierowane jest do dzieci 5- i 6-letnich. Obejmuje dwie wyprawy zakończone konkursem wiedzy i umiejętności.

Celem programu jest:

- zapoznanie najmłodszych opolan z historią i teraźniejszością ich miasta,
- zaznajomienie z ciekawymi miejscami, zabytkami i ludźmi oraz osobliwościami miasta,
- usystematyzowanie wiedzy dotyczącej Opola i regionu oraz wielokulturowości tej ziemi,
- utrwalanie znajomości symboliki miasta (herb, hejnał) i regionu (orzeł Piastów Śląskich) oraz barw,
- nawiązanie do korzeni polskości na terenie Śląska Opolskiego, powiązanie Opolszczyzny ze ścisłym jej miejscem w Europie,
- wyrobienie u dzieci potrzeby obcowania z historią i sztuką, dociekliwości ciekawości poznawczej,
- zdobywanie nowych wiadomości, wzbogacanie słownictwa,
- przybliżanie najmłodszym twórczości ludowej regionu (piosenka, taniec, poezja, proza, teatr), próby wzbogacenia jej o twórczość samorodną dzieci,
- budzenie dumy bycia mieszkańcem Śląska Opolskiego.

Każda z grup zgłoszonych do konkursu przybiera dla siebie nazwę dwuwyzrazową, dwuczłonową związaną z regionem lub miastem oraz przygotowuje własny totem, adekwatny do obranej nazwy. Dzieci podczas pierwszej z wypraw otrzymują „paszport” i znaczek uczestnika. „Paszport” upoważnia do przekroczenia pierwszej z granic do świata wyobraźni. Dzieci przenoszą się do czasów plemion słowiańskich. Poprzez wizytę studyjną w Muzeum Śląska Opolskiego odwiedzają gród na Ostrówku. Poznają budowę ówczesnych domów i ich wyposażenie; oglądają przedmioty codziennego użytku, stroje, ozdoby, broń, zabawki pierwszych mieszkańców Opola. Tutaj także dowiadują się jak żyli i pracowali, co jedli i w co się ubierali nasi przodkowie. W przystępny sposób poznają dynastię Piastów Śląskich z zamku na Pasicie oraz ich zwyczaje. Wędrują w epokę wczesnego Średniowiecza, aby poznać księcia Kazimierza i odkrywają jego zasługi dla Opola.

W trakcie wędrowki do pozostałości po zamku książęcym – Wieża Piastowska i tereny, gdzie znajdował się gród, dzieci dowiadują się, jak wygląda herb miasta i dlaczego ma taki wygląd.

Poznają barwy miasta. Poznają też etymologię gwary śląskiej. Poprzez zabawy w trakcie wypraw i przez bezpośredni kontakt z zabytkami zapoznają się z charakterem budowli obronnych (wieża, mury), pracą archeologów, muzealników. Dowiadują się, dlaczego władanie Piastów księstwem zakończyło się na rzecz panowania Niemców do 1945 roku. Niemalże znaczenie ma tutaj wyjaśnienie dzieciom wielokulturowości Śląska Opolskiego, skutków położenia na skrzyżowaniu ważnych szlaków handlowych.

Do postaci historycznych, jakie warto zapamiętać podczas wyprawy należy zaliczyć księcia Kazimierza, księcia Jana Dobrego i księżniczkę Ofkę (z legendy o Wieży Piastowskiej).

Wędrowka dobiega końca przy fosie zamkowej, grupa zwiedza domek lodowy, miejsce po byłej synagodze. Pełne wrażeń dzieci kończą kilkugodzinną wyprawę poczęstunkiem w budynku Młodzieżowego Domu Kultury oraz warsztatami plastycznymi.

Drugą wyprawę rozpoczynamy od zwiedzania Starego Miasta, Rynku z Ratuszem. Niepowtarzalne kamienice: Pod Żółtym Lwem, zajazd Pod Czarnym Orłem, tajemnicze nazwy uliczek staromiejskich. Plac Maślany, Katedra Świętego Krzyża, Kościół Franciszkanów, szpital, kościółek Świętego Aleksego przenoszą uczestników w późne średniowiecze i renesans, aż do współczesności. Dzieci uczą się rozróżniania zabytków Opola. Poznają życie, wygląd ubiorów, sposoby podróżowania, rzemiosła, jakimi zajmowali się Polanie przed 600, 400, 200 laty. Porównują dawne życie z obecnym. Poznają znaczące postaci dla miasta i ówczesnego księstwa: bpa Jana Kropidło, księcia Władysława, księcia Bolka ich zasługi, związki z Opolem

króla Jana III Sobieskiego, papieża Jana Pawła II. Oglądając mury obronne, rzeźby, epitafia dosłownie i w przenośni mogą dotknąć historii. Wysłuchanie hejnału i spotkanie z trębaczem w wieży ratuszowej pozostawia niezatarte wrażenia. Nazwy: Odra, Młynówka, wyspy: Pasieka i Bolko nabierają sensu i wymiaru materialnego.

Wędrówka po historii kończy się poczęstunkiem w kawiarni budynku Młodzieżowego Domu Kultury i warsztatami muzycznymi (regionalne piosenki ludowe). Przedszkolaki składają sylwetki zabytków Opola z puzzli i klocków, rozwiązują proste rebusy i łamigłówki tematyczne.

Każda z wypraw premiowana jest pamiątkową pieczęcią w paszporcie uczestnika konkursu.

Oprócz czysto dydaktycznych zajęć, spotkania z dziećmi przeplatane są zabawami ruchowymi i śpiewankami o tematyce słowiańskiej i rycerskiej. Finałowa impreza „Małego Opolanina” odbywa się w Ratuszu Miejskim, w reprezentacyjnej sali im. Karola Musioła. Wyloniona zostaje grupa przedszkolaków najlepiej znających swoje miasto i jego historię. Po wspólnych piasach i zabawach nadchodzi czas na przekazanie dyplomów i certyfikatów uczestnictwa oraz loterię upominków (poprzez losowanie numerów paszportów). Grupy przedszkolne mają okazję zaprezentować swoje umiejętności wokalne, taneczne i teatralne.

Do tej pory, wzięło udział w konkursie ponad 700 dzieci z ponad 20 opolskich przedszkoli.

Z uwagi na ogromne zainteresowanie programem „Opole, moje miasto. Mały Opolanin” wiosną 2003 roku powstał program edukacyjny dla uczniów klas I-III opolskich szkół podstawowych. Jest on oparty na podobnych zasadach. Od programu dla przedszkoli różni się jedynie poszerzonym zakresem informacji, obejmuje nieco dłuższe trasy wypraw wzbogacone o nowe obiekty: opolskie pomniki, skarbiec książeży, podziemia kościoła oo. Franciszkanów (wraz z kryptą Piastów Śląskich), Kościół na Górcie, Zamek Górny, uniwersytet, wnętrza ratusza, mosty na Młynówce. Konkurs dla uczniów dodatkowo uzupełniają warsztaty taneczne i literackie oraz zadania praktyczne (tworzenie kroniki, pisanie tekstów legend, poezji lub prace techniczne). Ponadto dzieci rozwiązują krzyżówki, rebusy, odczytują mapy i plany miasta. Uczniowie w naturalny sposób poprzez zabawę, obserwację i doświadczenie zaznajamiają się z wyglądem: fresku, sklepienia, fasady, kablączka, witrażu. Słowa takie, jak tryptyk, płaskorzeźba, kasztelan czy wał obronny nie brzmią dla nich egzotycznie. Po konkursie żadne dziecko już nie pomyli kaplicy z katedrą czy synagogą i z łatwością opowie legendę o księżniczce Ofce i Janie Dobrym. Nazwy zawodów: bednarz, kołodziej czy snycerz nie są obce. Uczniowie potrafią je połączyć z wytworami rzemieślniczej pracy. Program kończy się potyczkami konkursowymi i

prezentacją umiejętności uczniów, podobnie jak konkurs dla przedszkolaków – w sali im. Karola Musioła w opolskim ratuszu.

Podczas dwóch edycji konkursu dla opolskich szkół wzięło udział ponad 600 uczniów. Należy podkreślić, że „Mały Opolanin” gości zarówno dzieci pełnosprawne, jak i przedszkolaków i uczniów z grup i klas integracyjnych, specjalnych, a także szkoły życia. Dzięki temu mali opolanie uczą się obcować ze wszystkimi kolegami i koleżankami, biorą udział nie tylko w zajęciach z historii i geografii, ale także w żywej lekcji tolerancji.

Powodzenie i zainteresowanie konkursem „Opole, moje miasto. Mały Opolanin” dla opolskich dzieci w naturalny sposób wymusiło na mnie napisanie programu edukacyjnego dla dzieci wiejskich z podopolskich gmin. Analogicznie do ww. programu postanowiłam przybliżyć dzieciom wiejskim kulturę Śląska Opolskiego. Program ten zyskał aprobatę Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu (przyznano granty). Dotychczas z programu nazwanego przeze mnie „Janko Muzykant. Opolski Elementarz” skorzystało 120 dzieci wraz z wychowawcami. Uczniowie ośmiu klas od I do III uczestniczyli w pięciu spotkaniach. Na pierwszym z nich zwiedzaliśmy Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu-Bierkowicach. Tutaj dzieci mogły porównać zmiany, jakie zaszły we wsi opolskiej przez ostatnie 200 lat. Stroje, domostwa, sprzęty, codzienne zajęcia mieszkańców, jakże odmienne od ich obecnych zadziwiały i zachwyciły. Lekcja w dawnej szkole, poznanie zwyczaju pieczenia chleba czy wizyta w dawnej kuźni graniczyły według niektórych dzieci z bajkowymi opowieściami. Poczęstunek w kawiarence MDK oraz gry dydaktyczne zamknęły obfitujący w niespodzianki i atrakcje dzień.

Kolejne dwa spotkania obejmowały przeszłość i historię miasta i Śląska Opolskiego. Dzieci zaznajamiały się z charakterystycznymi dla Opola zabytkami i osobliwościami. Niewątpliwą atrakcją były :Wieża Piastowska, Ratusz, Katedra Świętego Krzyża, Kościół na Górcie, Muzeum Śląska Opolskiego - ekspozycja etnograficzna i historia miasta, podziemia kościoła i klasztor oo. Franciszkanów.

Czwarte spotkanie z „Opolskim Elementarzem” polegało na wizycie w Teatrze im. Jana Kochanowskiego. Uczniowie odkrywali tajemnice budynku – sceny i zaplecze, pracownie i magazyny – aby w Młodzieżowym Domu Kultury pobawić się z instruktorami we własny teatr. Warsztaty teatralne pomagały w integracji klas, przełamaniu niepewności i barier. Stworzenie mini etiud tematycznie związanych z historią miasta i regionu. W warsztatach uczniowie mogli wykorzystać wiedzę i umiejętności zdobyte podczas pierwszego, drugiego i trzeciego spotkania, gdzie po wycieczkach uczestniczyli w warsztatach: plastycznym, muzycznym i tanecznym.

Finałem programu „Janko Muzykant. Opolski Elementarz” było wspólne spotkanie klas w Opolskim Teatrze Lalki i Aktora. Tam uczestnicy wzięli

czynny udział w Mikołajkowych Spotkaniach Teatralnych. Po przedstawieniach, podczas wspólnych piasów i zabaw, loterii – odebrali nagrody i dyplomy dla najaktywniejszych oraz certyfikaty uczestnictwa.

Efektom pracy z dziećmi jest publikacja „Nasze Legendy” – ilustrowany pracami dzieci zbiorok legend (również ich autorstwa) o ciekawych, intrygujących, mniej lub bardziej znanych miejscach i obiektach miasta.

Moim prywatnym marzeniem jest kontynuowanie w przyszłych latach, zarówno programu „Opole, moje miasto. Mały Opolanin”, jak i „Janko Muzykant. Opolski Elementarz”, a także dołączenie do programu dla dzieci wiejskich grup przedszkolnych z podopolskich gmin. Wiem, że bezpośrednie obcowanie z historią, kulturą tradycjami, gwarą Śląska Opolskiego – dobra zabawa połączona z edukacją – pomaga zaszczerpić w najmłodszych miłość do swych rodzinnych stron, lepiej poznać swoją Małą Ojczyznę. Dlatego chcę, aby moje przedsięwzięcie dalej się rozwijało i zakreślało coraz szersze kręgi zwolenników.

Częste prośby i monity ze szkół, przedszkoli o kontynuację konkursowych spotkań przekonują mnie i dodają nadziei, że potrzebna jest moja działalność na polu krzewienia tożsamości narodowej ku podtrzymaniu tradycji, kultury ku rozkwitowi miasta i regionu.

Małgorzata Głowacka-Kubat

AKADEMIA PIĘCIOLATKA

W Młodzieżowym Domu Kultury pracuję dwa lata. Prowadzę dwie podstawowe formy działalności z dziećmi w wieku 3-10 lat:

Pierwsza z nich to popołudniowe zajęcia z przedszkolakami w Akademii Pięciolatka. Spotykam się z maluchami w wieku 3-7 lat na zajęciach rozwijających potencjał twórczy każdego z uczestników. Najważniejszymi metodami, którymi posługuję się w pracy z nimi są gry i zabawy dydaktyczne z zakresu muzyki i rytmiki, podstaw geometrii i algebry, zabawy plastyczne – oparte na różnych technikach, także te „kłopotliwe” w domu – lepienie z gliny, czy np. rysowanie tuszem; gimnastyka oraz wiele gier ruchowych. Wykonujemy ćwiczenia w poprawnym mówieniu. Prawidłowa wymowa i budowa zdań, wzbogacanie słownictwa – to tylko niektóre elementy ćwiczeń. Bawimy się także w teatr i doskonalimy samoobsługę małych akademiowiczów.

W grupie, zwłaszcza tak zróżnicowanej wiekowo, dzieci sporo uczą się poprzez zabawę, ale także od samych siebie przez naśladownictwo. Czasami dopiero a Akademii stawiają pierwsze kroki w działalności zespołowej.

Grupa pomaga w tworzeniu przyjaźni, wyzwala u dzieci empatię, eliminuje zachowania egoistyczne, naturalnie uczy cierpliwości i pomocy słabszym. Wyzwala działania twórcze.

Zajęcia w blokach tematycznych pozwalają dzieciom wzbogacić wiedzę o otaczającej je rzeczywistości, poznawać świat wszystkimi zmysłami. Zajęcia obfitują w zabawę rozwijającą intelekt, zmysły, emocje oraz umiejętności manualne dzieci zgodnie z zasadami nauczania i wychowania w placówkach przedszkolnych.

Z przyjemnością gościmy na swoich zajęciach rodziców. Poprzez wspólne działanie dorośli samoistnie uczą się dobrej twórczej zabawy ze swoimi dziećmi. Mogą obserwować na tle grupy własne dziecko; poznawać jego potrzeby, rozwiązywać problemy, wymieniać poglądy i doświadczenia z innymi rodzicami.

W Akademii Pięciolatka obchodzimy wspólnie różne święta i uroczystości (urodziny, Mikołajki, Zajączek, Dzień Dziecka itp.). W miarę możliwości regularnie czynnie bierzemy udział w spektaklach Opolskiego Teatru Lalki i Aktora.

Dobre zaplecze – duża sala z łazienką, z dwoma pomieszczeniami gospodarczymi; wyposażenie – odpowiednie meble zbiór gier, zabawek, układanek, sprzętu sportowego – wspomagają mnie w tworzeniu ciekawych i niebanalnych zajęć. Współtworzą przyjazne dziecku otoczenie.

Staram się, aby każdy z uczestników Akademii czuł się ważny i potrzebny, mógł przełamywać bariery i blokady w kontaktach z rówieśnikami, doskonalić swoje umiejętności.

Mam nadzieję, że dzieci i ich rodzice są zadowoleni z mojej pracy w Akademii Pięciolatka i z jej efektów.

Waldemar Taboła

SEKCJA SZACHOWA

Sekcja istnieje od września 2001 roku. Zajęcia obejmują naukę gry w szachy dla dzieci w wieku 6-10 lat oraz doskonalenie umiejętności dla młodzieży zaawansowanej. W zajęciach uczestniczy ok. 40-osobowa grupa dzieci i młodzieży.

Ważniejsze osiągnięcia:

- 6 miejsce w Mistrzostwach Polski Juniorek (Dorota Prandzioch, 2002),
- drużynowe Mistrzostwo Opolszczyzny juniorów 2003,
- 5 tytułów indywidualnych mistrzów Opolszczyzny 2003,
- Mistrzostwo Czeskiej Republiki dzieci do 8 lat (Marta Bazan 2003),
- 4 miejsce (Marta Bazan), 8 miejsce (Marcin Klimek) 8 miejsce (Dorota Prandzioch) w Mistrzostwach Polski dzieci,
- 1 miejsce w Międzywojewódzkich Mistrzostwach Juniorów do 16 lat (Anna Skupińska, 2003),
- 2 miejsce w Mistrzostwach Czeskiej Republiki do lat 8 (Marcin Klimek 2004),
- zwycięstwo drużyny dziewcząt w Międzynarodowym Turnieju Szachowym w Żędowicach,
- 1 miejsce w Mistrzostwach Wrocławia dzieci 9 letnich (Adam Filipowicz),
- 1 miejsce w Mistrzostwach Dolnego Śląska dzieci 8 letnich (Marcin Klimek),
- 3 pierwsze miejsca w cyklu turniejów „Zostań Szachowym Mistrzem”, Prudnik 2004,
- 5 tytułów indywidualnych mistrzów Opolszczyzny 2004.

Maria Skiba

DZIAŁALNOŚĆ PROFILAKTYCZNO-WYCHOWAWCZA

W publikacji, którą mam zaszczyt przedstawić chciałabym podzielić się refleksją na temat prowadzonych przeze mnie działań w zakresie profilaktyczno-wychowawczym wśród dzieci i młodzieży miasta Opolu. Na bazie kilkuletnich doświadczeń zawodowych trzy lata temu w MDK w Opolu rozpoczęłam realizację programów o charakterze profilaktyczno-wychowawczym.

Działalność ta nie byłaby możliwa bez wsparcia dyrektora placówki - p. Elżbiety Marcinişzyn oraz pomocy kolegów, z którymi współtworzyłam programy (Maria Jolanta Kantow, Maja Sierżyńska-Baranowicz, Bolesław Drochomirecki, Alfred Prudzienica).

We wrześniu 2000 roku rozpoczął działalność **Alternatywny Klub Młodzieżowy DROGA**. Klub został utworzony z myślą o dzieciach nie mających ukierunkowanych zainteresowań, potrzebujących opieki oraz wsparcia pedagogicznego.

W autorskim programie prowadzonych przeze mnie warsztatów znajdują się między innymi zabawy teatralne, działania sceniczne, plastyczne i muzyczne, gry i zabawy sportowe.

Dzięki dotacji finansowej Urzędu Miasta przez dwa lata dzieci uczestniczące w zajęciach wyjeżdżały na lodowisko i basen.

Dużym zainteresowanie wśród dzieci cieszą się spotkania Klubu Filatelistycznego prowadzone przez p. Józefa Lehmana – Prezesa Zarządu Okręgu Polskiego Związku Filatelistów w Opolu. Pana Józefa dzielnie wspiera w zajęciach filatelistycznych Marcin Maziarek. Obaj panowie starają się zainteresować dzieci nie tylko zbieraniem znaczków. Spotkania Klubu to także świetna okazja do przekazania wiedzy na tematy dotyczące m.in. historii poczty, biologii, geografii, a nawet Unii Europejskiej.

Trzeci rok, razem z Klubem Dobrego Filmu, prowadzimy warsztaty dotyczące profilaktyki uzależnień. Program nosi tytuł „Nie biorę”.

Uczestniczy w nim młodzież szkół gimnazjalnych i średnich. Program spotkań obejmuje projekcje filmów fabularnych tematycznie związanych z uzależnieniami oraz warsztaty prowadzone przez pedagoga i psychologa. Młodzież dowiaduje się zarówno o mechanizmach uzależnień, jak i o skutkach stosowania środków psychoaktywnych. Uczestnicy warsztatów otrzymują ulotki zawierające opis problemu uzależnień oraz informacje gdzie można szukać pomocy. Próbowaliśmy także zarysować postawy młodzieży wobec stosowania używek przeprowadzając między innymi ankiety.

Prowadzone prelekcje i spotkania pozwoliły mi poznać postawy i oczekiwania młodzieży wobec współczesnego świata.

Należy przyznać, że niełatwo jest poruszać się w dzisiejszej rzeczywistości. Młodzież wychowuje się w systemie, który ulega obecnie wielkiej transformacji. Przebudowie często towarzyszy chaos w sferze wartości, postaw moralnych i zachowań. Młody człowiek, będąc nieraz zagubionym, na zastaną sytuację reaguje buntem i sprzeciwem. Weryfikacji i krytycznej ocenie poddawany jest autorytet rodziców, nauczycieli i wychowawców. Młodzieży często brakuje wsparcia w rodzinie. Rozpoczyna się zatem poszukiwanie grupy rówieśniczej, która go przyjmie i zaakceptuje. W zależności od tego, jakie będą oddziaływania tej grupy, takie będą poglądy jej uczestników.

Od października 2002 r. w Młodzieżowym Domu Kultury w Opolu działa **Klub Ośmiu – Młodzieżowy Wolontariat**. Jest to program wychowawczo-rozwojowy Fundacji „Świat na Tak”. Kluby powołuje się dla zainteresowania młodzieży pracą oraz pomocą potrzebującym, ponieważ wychowawcze oddziaływanie wolontariatu pomaga w przygotowaniu do odpowiedzialnego wejścia w dorosłe życie. Głównym zadaniem jest kształtowanie postaw przeciwstawiającym się negatywnym zjawiskom, takim jak: przemoc, uzależnienia, obojętność, znieczulica.

Do zadań Klubu Ośmiu działającego w MDK należą:

- organizacja imprez o charakterze edukacyjno-kulturalnym,
- opieka nad chorymi pacjentami Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w Opolu,
- organizacja akcji charytatywnych (Wigilia Polska, Bal Mikołajkowy, Kosz Wielkanocny),
- opieka nad dziećmi - uczestnikami półkolonii podczas ferii zimowych i letnich w Młodzieżowym Domu Kultury,
- pomoc w nauce udzielana dzieciom i młodzieży szkół opolskich.

Klub działający pod egidą Fundacji „Świat na Tak” funkcjonuje jako wolontariat w zakresie kształcenia osobowości jako skauting.

W Klubie obowiązują dwie zasady:

- zasada osobistej pracy i zaangażowania na rzecz potrzebujących pomocy,
- zasada etyczna: „wstyd za zło”.

Zgodnie z regulaminem Klubów Ośmiu, jego członkowie zobowiązani są do pracy wolontarystycznej w wymiarze nie utrudniającym nauki i pomocy w domu rodzinnym. Na co dzień starają się używać słów: proszę, dziękuję, przepraszam. Podstawą relacji interpersonalnych między członkami Klubów

jest prawda, przyjaźń, życzliwość. Klubowicze deklarują także abstynencję w stosowaniu używek. Klub Ośmiu działający w MDK skupia obecnie przeszło 30 członków.

Spośród licznych działań, które podjęliśmy na rzecz środowiska lokalnego, wymienię najważniejsze.

Nawiązaliśmy współpracę z Fundacją „Dom Rodzinnej Rehabilitacji dla Dzieci z Porażeniem Mózgowym”. Młodzież trzy razy w tygodniu pomaga w zajęciach terapeutycznych prowadzonych w Fundacji przez specjalistów. Razem z Miejską Telewizją Opole, byliśmy organizatorami Balu Mikołajkowego dla 100 dzieci objętych opieką MOPR. „Wigilia Polska”, czyli dzielenie się chlebem na ulicach miasta, miała przypomnieć o staropolskiej tradycji łamania się chlebem na znak pokoju i w dowód przyjaźni.

Wolontariusze kwestowali w Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy na rzecz chorych dzieci.

Rozpoczęliśmy współpracę z Zakładem Opiekuńczo-Lecznym dla Dorosłych. Zadaniem młodzieży jest pomoc ciężko chorym pacjentom w soboty i niedziele – dni, kiedy ograniczona jest opieka personelu zakładu.

Przez cały rok działamy na rzecz Młodzieżowego Domu Kultury, pomagając w organizacji i prowadzeniu imprez artystycznych. Wolontariat jako bezinteresowna i dobrowolna służba jest postawą kształującą osobowość. Z jednej strony nauka odpowiedzialności i obowiązkowości, z drugiej rozwój własnej osobowości, kształtowanie postaw pro społecznych. Wolontariat to ważny i skuteczny sposób przeciwdziałania uzależnieniom.

Działaniami profilaktyczno-wychowawczymi objęta została nie tylko młodzież opolska. Do rodziców skierowałam propozycję cyklicznych spotkań pod wspólnym hasłem „Bezpieczne wychowanie”. Znalazły się tu m.in. szkolenia prowadzone przez specjalistów na tematy:

- „Jak uchronić swoje dziecko przed uzależnieniami”
- „Jak uchronić swoje dziecko przed grupą destrukcyjną – sekty”
- „Złość, agresja, przemoc”
- „Anoreksja i bulimia – choroba czy metoda?”

Spotkania były prowadzone w formie prelekcji i warsztatów. Podsumowując ich przebieg z przykrością muszę stwierdzić, że przeszkadzała niska frekwencja rodziców. A szkoda, bo – sądząc po zaangażowaniu w dyskusji obecnych na sali – podjęte rozważania wydawały się być bardzo interesujące i potrzebne.

Kończąc publikację chciałabym drogą internetową złożyć serdeczne podziękowania specjalistom, którzy ze mną współpracowali w trakcie realizacji programów.

IV.

Współpraca międzynarodowa

Marta Ossowska

PROJEKT „TACY SAMI PRZEZ TANIEC”

Młodzieżowy Dom Kultury w Opolu, w ramach Programu FMP PHARE CBC 2000, realizuje projekt pod nazwą „Tacy sami przez taniec”, finansowany ze środków Unii Europejskiej w Euroregionie Pradziad.

Jest to program międzynarodowej wymiany i współpracy pomiędzy dwoma zespołami tanecznymi: Zespołem Artystycznym PECH z MDK w Opolu i Zespołem STONOŽKA z Czeskiego Bruntala.

Jest nawiązaniem porozumienia kulturowego, zgodnie z ideą wspólnej Europy. Wzajemne poznanie kultury i tradycji narodowej, poszukiwanie cech wspólnych, elementów łączących młodych ludzi. przełamywanie barier pomiędzy młodymi z sąsiadujących ze sobą krajów: bariery językowej, kulturowej. Podejmowanie wspólnych działań mających na celu poznanie kraju partnera, wymianę młodzieży, wspólne warsztaty artystyczne, wspólna realizację spektaklu tanecznego oraz utrzymanie na kolejne lata nawiązanej w listopadzie 2001 roku współpracy partnerskiej.

Projekt zbudowany jest z następujących działań:

- **Międzynarodowe warsztaty taneczne w Opolu** – z udziałem młodzieży polskiej i czeskiej. W trakcie 3 dniowego pobytu w Opolu wspólna realizacja programu artystycznego, udział w spotkaniach z opolskimi przedstawicielami świata kultury, zwiedzanie miasta – jego zabytków i obiektów kulturalnych, wycieczka wspólna do Nysy i Paczkowa miast z Euroregionu Pradziad) w celu poznania zabytków kultury polskiej.
- **Międzynarodowy obóz narciarski w Bruntalu** – zorganizowany z udziałem młodzieży polskiej i czeskiej. Cele i zadania przyjęte do realizacji oraz efekty realizacji tego elementu projektu podobne jak na warsztatach w Opolu.
- **„Tacy sami przez taniec”** – wspólne przygotowanie i wykonanie koncertu tanecznego na scenie Teatru im. J. Kochanowskiego w Opolu, z udziałem zaproszonej młodzieży z opolskich szkół oraz rodzin uczestników projektu. Efektem jest realizacja wspólnego projektu choreograficznego uwzględniającego podobieństwa i różnice kulturowe.

- **Dni Opoła i Dni Bruntala** – wzajemny udział młodzieży polskiej i czeskiej w obchodach świąt swoich miast jako okazja do prezentacji artystycznych, ale również okazja do pełnego poznania miast partnera projektu, jego specyfiki kulturowej, znaczenia dla regionu, poznania innych ludzi, nawiązania nieformalnych więzi społecznych.
- **Letnie warsztaty taneczne w Bruntalu** – dwutygodniowe warsztaty zorganizowane w Bruntalu, w programie, których znajdzie się dalsze zwiedzanie Euroregionu, jego zabytków, historii i dnia współczesnego. Ważnym elementem programu będzie przygotowanie wspólnego spektaklu artystycznego „CYRK”.
- **Spektakl taneczny „CYRK” w Opolu i Bruntalu** – prezentacja efektów wspólnej pracy młodzieży polskiej i czeskiej przed publicznością Opoła i Bruntala. Premiera spektaklu jest efektem wspólnej wolnej od barier i stereotypów pracy młodzieży, którą mimo wielu różnic, odległości i odmienności łączy wspólna pasja pozwalająca realizować program przyjaźni i wzajemnego poznania „Tacy sami przez taniec”.
- **Międzynarodowe Spotkania Taneczne w Opolu** – na początku grudnia 2002 roku do tancerzy z Opoła i Bruntala przyłączył się Zespół Tańca Ludowego „Radość” z ukraińskiego Sewastopola. Był to kolejny etap realizacji programu współpracy kulturalnej młodzieży z regionów przygranicznych. Poszukiwanie elementów i cech wspólnych wśród uczestników projektu, nawiązanie więzi partnerskich, pokonywanie trudności komunikacyjnych – to były główne cele tych Spotkań.

V. Osiągnięcia i nagrody

NAJWAŻNIEJSZE NAGRODY ZDOBYTE PRZEZ ZESPOŁY I PRACOWNIE MDK W KONKURSACH, TURNIEJACH I FESTIWALACH

Zespół (pracownia)	Nazwa konkursu (turnieju, festiwalu)	Miejscowość	Kategoria konkursowa	Nagroda
1983				
Chór LEGENDA	Ogólnopolski Konkurs Chórów Szkolnych a Capella	Warszawa		Srebrny Kamerton
1985				
Chór LEGENDA	Ogólnopolski Konkurs Chórów Szkolnych a Capella	Częstochowa		Grand Prix, Złoty Kamerton
1986				
Chór LEGENDA	Ogólnopolski Turniej Chórów LEGNICA CANTAT	Legnica		I nagroda im. H. Karlińskiego, nagroda specjalna dla dyrygenta (Elżbieta Willim)
Chór LEGENDA	Ogólnopolski Festiwal Polskiej Pieśni	Katowice		Złoty Medal, nagroda specjalna za premierowe wykonanie utworu <i>Koncert wokalny</i> Józefa Świdra
Chór LEGENDA	Międzynarodowy Konkurs Chóralny	Neerpelt (Belgia)		I nagroda – <i>Cum Laude</i>
1987				
Chór LEGENDA	Ogólnopolski Konkurs Muzyki Dawnej SCHOLA CANTORUM	Kalisz		Złota Harfa Eola, Puchar Ministra Oświaty i Wychowania
Chór LEGENDA	Międzynarodowy Konkurs Chóralny SVATKY PISNY	Ołomuniec (Czechy)		Brązowy Medal
1988				
Chór LEGENDA	Ogólnopolski Konkurs Chórów Szkolnych a Capella	Bydgoszcz		Grand Prix, Złoty Kamerton, Puchar Ministra Oświaty i Wychowania, Puchar Prezesa Zarządu Gł. PZChO, nagroda specjalna za najlepsze wykonanie utworu obowiązk.
Chór LEGENDA	Międzynarodowy Konkurs Chóralny	Neerpelt (Belgia)		Nagroda Główna – <i>Summa Cum Laude</i> , Medal Ministerstwa Kultury Belgii <i>Pro Musica</i>
1989				
Chór LEGENDA	Ogólnopolski Turniej Chórów LEGNICA CANTAT	Legnica		I nagroda im. H. Karlińskiego, nagroda specjalna dla dyrygenta (Elżbieta Willim)
Chór LEGENDA	Międzynarodowy Festiwal BYDGOSKIE IMPRESJE MUZYCZNE	Bydgoszcz		II nagroda – Puchar Ministra Oświaty i Wychowania
Chór LEGENDA	Międzynarodowy Konkurs Chóralny	Nantes (Francja)		Medal <i>La Cle des Chantes</i>
1990				
Chór LEGENDA	Międzynarodowy Konkurs Chóralny	Linz (Austria)		Brązowy Medal

Pół wieku MDK-u

1991				
Chór LEGENDA	Ogólnopolski Turniej Chórów LEGNICA CANTAT	Legnica		I nagroda im. H. Karlińskiego, nagroda specjalna dla dyrygenta (Elżbieta Willim)
Chór LEGENDA	Międzynarodowy Konkurs Radiowy im. Giovanni Rodari	Rzym (Włochy)		Grand Prix
Chór LEGENDA	Międzynarodowy Konkurs Chóralny	Jodoigne (Belgia)		Złoty Medal
1992				
Chór LEGENDA	Międzynarodowy Konkurs Chóralny	Celje (Słowenia)		Złoty Medal, nagroda słoweńskiej TV
1993				
Chór LEGENDA	Ogólnopolski Konkurs Chórów Szkolnych a Capella	Bydgoszcz		Grand Prix, Złoty Kamerton
Chór LEGENDA	Ogólnopolski Turniej Chórów LEGNICA CANTAT	Legnica		I nagroda im. H. Karlińskiego, nagroda specjalna dla dyrygenta (Elżbieta Willim)
Studio DEBIUT	I Festiwal Piosenki PIOSENKOBRANIE	Opole	7-11 lat 12-15 lat	I nagroda (Joanna Rączy) I nagroda (Katarzyna Kajdzik)
Studio DEBIUT	XIV Dziecięcy Festiwal Piosenki i Tańca	Konin		Brązowy Aplauz (Pech I)
Studio DEBIUT	II Krajowy Festiwal Młodych Wykonawców Piosenki MAJOWA NUTA	Częstochowa		I nagroda (Irena Kijewska)
1994				
Chór LEGENDA	Ogólnopolski Festiwal Pieśni o Morzu	Wejherowo		Nagroda Główna Złoty Żagiel, nagroda za najlepsze wykonanie pieśni kaszubskiej, nagroda dla najlepszego dyrygenta Festiwalu (Elżbieta Willim)
Chór LEGENDA	Międzynarodowy Konkurs Chóralny	Tolosa (Hiszpania)		Złoty Medal, nagroda dla dyrygenta (Elżbieta Willim), nagroda publiczności
Studio DEBIUT	II Festiwal Piosenki PIOSENKOBRANIE	Opole	12-15 lat	I nagroda (Joanna Rączy)
Studio DEBIUT	III Krajowy Festiwal Młodych Wykonawców Piosenki MAJOWA NUTA	Częstochowa		III nagroda (Joanna Rączy)
Studio DEBIUT	I Ogólnopolski Dziecięcy Festiwal Piosenki Polskiej GAMA	Radom		Grand Prix (Joanna Rączy)
Studio DEBIUT	Przegląd Piosenki Poetyckiej JESIENNE ŚPIEWANIE	Opole		III nagroda (Ewa Zborowska)
PECH	XV Dziecięcy Festiwal Piosenki i Tańca	Konin	miniatura	Złoty Aplauz (Pech I)
ADENA	Ogólnopolski Przegląd Zespołów Tanecznych	Szczecin		I miejsce
BUM	Ogólnopolski Turniej Tańca	Szczuczyn		III miejsce
1995				
Chór LEGENDA	Ogólnopolski Konkurs Chórów Szkolnych a Capella	Bydgoszcz		Złoty Kamerton, Puchar Ministra Edukacji Narodowej, Puchar Związku Kompozytorów Polskich
Chór LEGENDA	Ogólnopolski Turniej Chórów LEGNICA CANTAT	Legnica		I nagroda im. H. Karlińskiego, nagroda specjalna dla dyrygenta (Elżbieta Willim)
Studio DEBIUT	III Festiwal Piosenki PIOSENKOBRANIE	Opole	12-15 lat 12-15 lat 16-19 lat	I nagr. (Katarzyna Głębecka) III nagroda (Anna Rezner) II nagroda (Ewa Zborowska)
Studio DEBIUT	I Ogólnopolskie Spotkania Gwiazd Piosenki Dziecięcej	Józefów		I nagroda (Irena Kijewska) III nagroda (Joanna Rączy)

Pół wieku MDK-u

Studio DEBIUT	IV Krajowy Festiwal Młodych Wykonawców Piosenki MAJOWA NUTA	Częstochowa		I nagroda (Irena Kijewska) III nagroda (Joanna Rączy)
Studio DEBIUT	I Ogólnopolski Festiwal Piosenki SOLO	Bydgoszcz	14-16 lat 14-16 lat 17-19 lat —	I nagroda (Joanna Rączy) III nagr. (Agnieszka Mendel) I nagroda (Irena Kijewska) nagroda za piosenkę premierową (Joanna Rączy)
Studio DEBIUT	XVI Dziecięcy Festiwal Piosenki i Tańca	Konin		Srebrny Aplauz (Agnieszka Mendel)
Studio DEBIUT	II Ogólnopolski Dziecięcy Festiwal Piosenki Polskiej GAMA	Radom		Grand Prix (Katarzyna Głębecka)
Studio DEBIUT	Międzynarodowy Festiwal MALWY	Biała Podlaska		II nagroda (Katarzyna Kajdzik)
Studio DEBIUT	II Ogólnopolskie Spotkania Gwiazd Piosenki Dziecięcej	Józefów	14-16 lat 14-16 lat 17-19 lat	I nagroda (Joanna Rączy) III nagr. (Agnieszka Mendel) II nagr. (Katarzyna Kajdzik)
PECH	XVI Dziecięcy Festiwal Piosenki i Tańca	Konin	inscenizacja miniatura miniatura	Złoty Aplauz (Pech 1) Złoty Aplauz (Pech 2) Brazowy Aplauz (Pech 4)
BUM	Miejski Przegląd Zespołów Tanecznych	Opole		I miejsce
1996				
Chór LEGENDA	Międzynarodowy Konkurs Chóralny ALBA REGIA	Shekesfehervar (Węgry)		Nagroda Główna
Chór LEGENDA	Międzynarodowy Konkurs Chóralny im. Franciszka Schuberta	Wiedeń (Austria)		Brazowy Medal
Studio DEBIUT	IV Festiwal Piosenki PIOSENKOBRANIE	Opole	7-11 lat 12-15 lat 16-19 lat 16-19 lat 16-19 lat	I nagroda (Kazimiera Szuba) II nagr. (Monika Chaberska) I nagroda (Aleksandra Bury) II nagroda (Oktawia Stawicka) III nagroda (Elżbieta Kozioł)
Studio DEBIUT	II Ogólnopolski Festiwal Piosenki SOLO	Bydgoszcz		nagroda za piosenkę premierową (Aleksandra Bury)
Studio DEBIUT	XVII Dziecięcy Festiwal Piosenki i Tańca	Konin		Złoty Aplauz (Katarzyna Głębecka)
PECH	I Wojewódzki Przegląd Zespołów Tanecznych PŁASOWADŁA	Ozimek		I miejsce
ADENA	Festiwal Tańca KRZYKI DANCE	Wrocław		I miejsce
ADENA	Festiwal Tańca Modern-Jazz	Szczecin		I miejsce
BUM	I Wojewódzki Przegląd Zespołów Tanecznych PŁASOWADŁA	Ozimek		I miejsce
BUM	Wojewódzki Przegląd Zespołów Tanecznych	Brzeg		I miejsce
1997				
Chór LEGENDA	Międzynarodowy Konkurs Chóralny im. G. F. Haendla	Halle (Niemcy)		Grand Prix, nagroda za najlepsze wykonanie utworu współczesnego – <i>Günter Erdman Preis</i>
Studio DEBIUT	Festiwal Piosenki Dziecięcej	Korfantów		I nagr. (Ewelina Okrzyńska)
Studio DEBIUT	Festiwal Piosenki Religijnej	Grodzic		III nagr. (Ewelina Okrzyńska)
PECH	XVIII Ogólnopolski Dziecięcy Festiwal Piosenki i Tańca	Konin	miniatura inscenizacja	Złoty Aplauz (Pech 2) Srebrny Aplauz (Pech 4)
PECH	V Otwarte Mistrzostwa Polski w Tańcu Dyskotekowym	Wrocław	disco miniatura miniatura	II miejsce (Pech 0) II miejsce (Pech 3) III miejsce (Pech 2)

ADENA	Festiwal Tańca KRZYKI DANCE	Wrocław		I miejsce
BUM	Międzynarodowy Festiwal Tańca Młodzieżowego	Białystok		III miejsce
BUM	Ogólnopolski Turniej Tańca	Lubliniec		I miejsce
BUM	Wojewódzki Przegląd Zespołów Tanecznych	Brzeg		I miejsce
1998				
Chór LEGENDA	Międzynarodowy Konkurs Chóralny ALBA REGIA	Shekesfehervar (Węgry)		Nagroda Główna, nagroda za najlepszy koncert muzyki sakralnej, nagroda dla dyrygenta (Elżbieta Willim)
Studio DEBIUT	Festiwal Piosenki Dziecięcej	Korfantów		II nagr. (Dagmara Okrzyńska)
Studio DEBIUT	Festiwal Piosenki Religijnej	Grodzic		II nagr. (Dagmara Okrzyńska)
Studio DEBIUT	VI Festiwal Piosenki PIOSENKOBRANIE	Opole	7-11 lat	I nagr. (Dagmara Okrzyńska)
PECH	XIX Międzynarodowy Dziecięcy Festiwal Piosenki i Tańca	Konin	etiuda inne propoz. taneczne	Złoty Aplauz (Pech 2) Brazowy Aplauz (Pech 3)
PECH	VIII Ogólnopolski Turniej Taneczny SET	Siedlce	disco dance	III miejsce (Pech 1)
PECH	III Wojewódzki Przegląd Zespołów Tanecznych PŁASOWADŁA	Ozimek		nagroda za najlepszą choreografię (Pech 6)
BUM	Ogólnopolski Turniej Tańca	Wałcz		I miejsce
BUM	Międzynarodowy Festiwal Tańca Młodzieżowego	Białystok		II miejsce
BUM	Ogólnopolski Turniej Tańca	Wrocław		III miejsce
BUM	Wojewódzki Przegląd Zespołów Tanecznych	Brzeg		I miejsce
1999				
Studio DEBIUT	Festiwal Piosenki Dziecięcej	Korfantów		I nagr. (Dagmara Okrzyńska)
Studio DEBIUT	XXVI Harcerski Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej	Kielce		Srebrna Jodła (Ewelina Okrzyńska)
Studio DEBIUT	Festiwal Piosenki Religijnej	Świerkle		II nagr. (Ewelina Okrzyńska)
Studio DEBIUT	Międzynarodowy Festiwal Piosenki VERDINOTTE	Battapaghi (Włochy)		udział w finale (Dagmara Okrzyńska)
PECH	XX Międzynarodowy Dziecięcy Festiwal Piosenki i Tańca	Konin	inscenizacja inscenizacja	Złoty Aplauz (Mini Pech) Srebrny Aplauz (Pech 3)
PECH	Mistrzostwa Polski Show Dance	Szczecin		I miejsce (Mini Pech) III miejsce (Pech 3)
PECH	Puchar Polski Show Dance	Szczecin		III miejsce (Pech 2)
PECH	IX Ogólnopolski Turniej Taneczny SET	Siedlce		III miejsce (Pech 2)
PECH	I Otwarte Mistrzostwa Konina w Tańcu Dyskotekowym	Konin	disco dance	I miejsce (Pech 1)
PECH	IV Wojewódzki Przegląd Zespołów Tanecznych PŁASOWADŁA	Ozimek		II miejsce (Pech 8)
PECH	Mistrzostwa Polski Show Dance	Siedlce		II miejsce (Pech 2)
PECH	Mistrzostwa Świata Show Dance	Lublana (Słowenia)		V miejsce (Pech 3)
PECH	III Mały Festiwal Dominikański	Gdańsk		nagroda publiczności
ADENA	IV Wojewódzki Przegląd Zespołów Tanecznych PŁASOWADŁA	Ozimek		Grand Prix
BUM	Międzynarodowy Festiwal Tańca Młodzieżowego	Białystok		III miejsce
BUM	Ogólnopolski Turniej Tańca	Guźlin		II miejsce

2000				
Chór LEGENDA	Ogólnopolski Konkurs Muzyki Dawnej SCHOLA CANTORUM	Kalisz		Grand Prix, Złota Harfa Eola, nagroda specjalna dla dyrygenta (Elżbieta Willim)
Chór LEGENDA	Międzynarodowy Festiwal BYDGOSKIE IMPRESJE MUZYCZNE	Bydgoszcz		Złota Struna, Nagroda Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, nagroda indywidualna dla dyrygenta (Elżbieta Willim), nagroda TV
Studio DEBIUT	Festiwal Kolęd i Pastorałek	Nysa		II nagroda (Ewelina Okrzyńska)
Studio DEBIUT	VIII Festiwal Piosenki PIOSENKOBRAWIE	Opole	7-11 lat 12-15 lat 12-15 lat	I nagroda (Wanessa Kasprzyk) I nagroda (Kamila Dauksz) II nagroda (Natalia Caus)
Studio DEBIUT	Festiwal Piosenki Dziecięcej	Korfantów		I nagroda (Dagmara Okrzyńska)
Studio DEBIUT	I Ogólnopolski Festiwal Małych Piosenkarzy	Kruszwica		I nagr. (Dagmara Okrzyńska)
Studio DEBIUT	IX Międzynarodowy Festiwal Młodych Wykonawców Piosenki MAJOWA NUTA	Częstochowa	16-19 lat	II nagroda (Ewelina Okrzyńska)
Studio DEBIUT	Festiwal Piosenki Religijnej (Poetyckiej)	Tarnów Opolski		III nagroda (Agnieszka Wybraniec)
Studio DEBIUT	Festiwal Piosenki Religijnej GAUDER ET GLORIA	Koniecpol		I nagroda za interpretację hymnu obowiązkowego (Ewelina Okrzyńska), nagroda Częstochowskiej Kurii Metropolitarnej (Dagmara Okrzyńska)
Studio DEBIUT	XXVII Harcerski Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej	Kielce	10-12 lat	Srebrna Jodła (Dagmara Okrzyńska)
Studio DEBIUT	Ogólnopolski Festiwal Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej	Woźniki Śląskie		I nagroda (Dagmara Okrzyńska)
Studio DEBIUT	II Festiwal Piosenki Ekologicznej	Opole		II nagroda (Wanessa Kasprzyk)
PECH	Wojewódzki Przegląd Zespołów Tanecznych	Opole		I miejsce (Pech 1) I miejsce (Pech 2)
PECH	Mistrzostwa Polski Show Dance	Siedlce	duet formacja	III miejsce (Pech 1) III miejsce (Pech 3)
PECH	Mistrzostwa Świata Show Dance	Lublana (Słowenia)		VI miejsce (Pech 3)
PECH	Mistrzostwa Europy Show Dance	Siedlce		II miejsce (Pech 3)
ADENA	Wojewódzki Przegląd Zespołów Tanecznych	Brzeg		I miejsce
ADENA	V Wojewódzki Przegląd Zespołów Tanecznych PLASOWADŁA	Ozimek		I miejsce (ADENA I) I miejsce (ADENA II)
ADENA	Wojewódzki Przegląd Zespołów Tanecznych	Opole		I miejsce
BUM	Międzynarodowy Festiwal Tańca Młodzieżowego	Białystok		I miejsce II miejsce
BUM	V Wojewódzki Przegląd Zespołów Tanecznych PLASOWADŁA	Ozimek		II miejsce
BUM	Ogólnopolski Turniej Tańca	Inowrocław		III miejsce
Teatr Jednego Wiersza	Festiwal Artystyczny Młodzieży Akademickiej FAMA	Świnoujście		Grand Prix

Pół wieku MDK-u

2001				
Studio DEBIUT	VIII Festiwal Kolęd i Pastorałek CHRISTMAS	Kędzierzyn-Koźle	7-15 lat 16-19 lat	I nagr. (Dagmara Okrzyńska) I nagr. (Ewelina Okrzyńska)
Studio DEBIUT	Festiwal Piosenki Dziecięcej	Korfantów		II nagroda (Elżbieta Cabała)
Studio DEBIUT	Festiwal Piosenki Dziecięcej	Dąbrowa Niemodlińska		III nagroda (Elżbieta Cabała)
Studio DEBIUT	IX Festiwal Piosenki PIOSENKOBRANIE	Opole	7-11 lat 12-15 lat 12-15 lat 16-19 lat	III nagr. (Ola Majewska) I nagroda (Żaneta Plotnik) III nagroda (Natalia Drozd) II nagroda (Małgorzata Cieśla)
Studio DEBIUT	Przeгляд Solistów i Zespołów	Paczków		I nagroda (Żaneta Plotnik) III nagroda (Danuta Plotnik)
Studio DEBIUT	III Festiwal Piosenki Ekologicznej	Opole		I nagroda (Żaneta Plotnik)
PECH	VI Wojewódzki Przeгляд Zespołów Tanecznych PŁASOWADŁA	Ozimek	disco disco inscenizacja	I miejsce (Pech 1) I miejsce (Pech 2) I miejsce (Pech 1)
PECH	Puchar Polski Disco Show	Libiąż		I miejsce (Pech 1)
PECH	Festiwal Tańca Disco	Lubliniec		I miejsce (Pech 1) I miejsce (Pech 2)
PECH	Międzynarodowy Festiwal Tańca Nowoczesnego	Mikołajki	show dance disco show disco show	I miejsce (Pech 1) II miejsce (Pech 1) III miejsce (Mini Pech)
PECH	XXII Międzynarodowy Dziecięcy Festiwal Piosenki i Tańca	Konin		Srebrny Aplauz (Pech 1)
PECH	Mistrzostwa Polski Show Dance	Siedlce		II miejsce (Mini Pech) III miejsce (Pech 3)
ADENA	Zimowy Festiwal Tańca	Świdnica	show dance show dance	II miejsce III miejsce
BUM	Międzynarodowy Festiwal Tańca Młodzieżowego	Białystok	solo duet rap duet disco miniform.	I m. (Agnieszka Jakubczyk) I miejsce I miejsce II miejsce
Teatr Jednego Wiersza	Międzynarodowy Festiwal Teatrów Ulicznych	Chojnice		Srebrna Maski Pierrota
Teatr Ruchu ZAPADNIA	XIX Wojewódzkie Spotkania Teatrów Dramatycznych PROSCENIUM	Nysa		I nagroda
2002				
Studio DEBIUT	IX Festiwal Kolęd i Pastorałek CHRISTMAS	Kędzierzyn-Koźle		I nagroda (Danuta Plotnik) III nagroda (Żaneta Plotnik)
Studio DEBIUT	I Festiwal Pieśni Maryjnej	Studzienka		Grand Prix (Żaneta Plotnik)
Studio DEBIUT	Przeгляд Młodych Talentów JEŚLI POTRAFISZ	Komprachcice		I nagroda (Żaneta Plotnik)
Studio DEBIUT	VII Ogólnopolski Festiwal Piosenki Ekologicznej EKOPIOSENKA	Legnica		III nagroda (Paulina Kokot)
Studio DEBIUT	X Festiwal Piosenki PIOSENKOBRANIE	Opole	7-11 lat 12-15 lat 12-15 lat	II nagr. (Agnieszka Wołczak) II nagroda (Danuta Plotnik) III nagroda (Natalia Drozd)
Studio DEBIUT	III Ogólnopolski Festiwal Piosenki Aktorskiej ŚPIEWANKO	Bielsko-Biała		Złota Okaryna (Agnieszka Wołczak), Srebrna Okaryna (Dagmara Okrzyńska)
Studio DEBIUT	Festiwal Piosenki Ekologicznej EKOSONG	Katowice		III nagroda (Żaneta Plotnik)
PECH	Mistrzostwa Polski Disco Show	Libiąż		I miejsce (Mini Pech)
PECH	VII Wojewódzki Przeгляд Zespołów Tanecznych PŁASOWADŁA	Ozimek		II miejsce (Pech 1) II miejsce (Mini Pech)

PECH	Wiosenny Turniej Tańca	Strzegom	disco disco show dance	I miejsce (Mini Pech) I miejsce (Pech 2) II miejsce (Pech 2)
PECH	Mistrzostwa Polski Show Dance	Siedlce		II miejsce (Pech 1)
PECH	XXIII Międzynarodowy Dziecięcy Festiwal Piosenki i Tańca	Konin	disco inscenizacja	Srebrny Aplauz (Pech 1) Srebrny Aplauz (Pech 1)
PECH	Międzynarodowy Festiwal Tańca Nowoczesnego	Mikołajki	disco show dance	II miejsce (Pech 1) II miejsce (Pech 1)
PECH	Mistrzostwa Świata Show Dance	Riesa (Niemcy)		V miejsce (Pech 1)
PECH	Puchar Polski Disco Dance	Warszawa		III miejsce (Pech 1)
ADENA	Międzynarodowy Festiwal Tańca Nowoczesnego	Mikołajki		II miejsce III miejsce
ADENA	XXIII Dziecięcy Festiwal Piosenki i Tańca	Konin		Srebrny Aplauz (Adena 1)
BUM	Ogólnopolski Turniej Tańca	Włocławek		II miejsce
BUM	VII Wojewódzki Przegląd Zespołów Tanecznych PLASOWADŁA	Ozimek		I miejsce
BUM	Ogólnopolski Turniej Tańca	Gniezno		II miejsce
BUM	Ogólnopolski Turniej Tańca	Inowrocław		II miejsce
Teatr Ruchu ZAPADNIA	XX Wojewódzkie Spotkania Teatrów Dramatycznych PROSCENIUM	Nysa		I nagroda
2003				
Studio DEBIUT	X Jubileuszowy Festiwal Pieśni Kolędowej CHRISTMAS	Kędzierzyn- -Koźle		II nagroda (Dagmara Okrzyńska)
Studio DEBIUT	Festiwal Piosenki Religijnej			I nagr. (Agnieszka Wołczak)
Studio DEBIUT	XI Festiwal Piosenki PIOSENKOBRANIE	Opole	12-15 lat	I nagroda (Alicja Sękowska)
PECH	Ogólnopolski Turniej Tańca FLEX	Wrocław	formacja	I miejsce (Pech 1)
PECH	Mistrzostwa Polski Disco Show	Opole	solo formacja formacja	III miejsce (Ewa Mędrzycka) III miejsce (Pech 2) III miejsce (Mini Pech)
PECH	Mistrzostwa Polski Show Dance	Siedlce	formacja formacja formacja miniform.	II miejsce (Mini Pech) II miejsce (Pech 1) III miejsce (Pech 2) III miejsce (Pech 1)
PECH	Puchar Polski Disco Dance	Siedlce		II miejsce (Pech 1)
PECH	XXIV Międzynarodowy Dziecięcy Festiwal Piosenki i Tańca	Konin	disco inscenizacja	Srebrny Aplauz (Pech 1) Srebrny Aplauz (Pech 1)
PECH	Puchar Świata Show Dance	Riesa (Niemcy)	formacja miniform. formacja	II miejsce (Mini Pech) V miejsce (Pech 1) VI miejsce (Pech 1)
PECH	Mistrzostwa Europy Disco Show	Poznań	formacja	V miejsce (Pech 2)
ADENA	VIII Wojewódzki Przegląd Zespołów Tanecznych PLASOWADŁA	Ozimek		I miejsce II miejsce
ADENA	I Ogólnopolski Festiwal Tańca Współczesnego EXPRESSION	Opole		II miejsce
BUM	Ogólnopolski Turniej Tańca	Piła		III miejsce
BUM	Ogólnopolski Turniej Tańca	Łomża		II miejsce
Teatr NO WŁAŚNIE	XXI Wojewódzkie Spotkania Teatrów Dramatycznych PROSCENIUM	Nysa		I nagroda

Teatr NO WŁAŚNIE	Ogólnopolski Konkurs o Bezpieczeństwie Ruchu Drogowego	Warszawa	inscenizacja teatralna	II nagroda
Teatr A	IV Ogólnopolskie Forum Teatrów Dziecięcych MINIATURY	Opole		I nagroda
Teatr A	Wojewódzki Przegląd Teatrów Dziecięcych	Olesno		III nagroda
Teatr PIKTOGRAM	XXI Wojewódzkie Spotkania Teatrów Dramatycznych PROSCENIUM	Nysa		III nagroda
Teatr PIKTOGRAM	XXX Barbórkowe Spotkania Teatralne	Dąbrowa Górnicza		Nagroda Ministerstwa Kultury
Teatr COŚ	XXI Wojewódzkie Spotkania Teatrów Dramatycznych PROSCENIUM	Nysa		II nagroda
Teatr Ruchu ZAPADNIA	Ogólnopolskie Forum Teatrów	Poznań		III nagroda
Sekcja szachowa	Szachowe Mistrzostwa Opolszczyzny Juniorów	Opole	drużynowo indyw. indyw. indyw.	I miejsce I miejsce II miejsce III miejsce
Sekcja szachowa	Otwarte Mistrzostwa Republiki Czeskiej w Szachach Dzieci	Frydek-Mistek (Czechy)	do lat 8	I miejsce (Marta Bazan)
Sekcja szachowa	Międzywojewódzkie Szachowe Mistrzostwa Juniorów	Jarnołtówek	do lat 16	I miejsce (Anna Skupińska)
2004				
Studio DEBIUT	XII Festiwal Piosenki PIOSENKOBRANIE	Opole		Grand Prix (Danuta Plotnik)
Studio DEBIUT	III Ogólnopolski Festiwal Piosenki i Wiersza Ekologicznego	Racibórz		II nagroda (Żaneta Plotnik)
Studio DEBIUT	IX Ogólnopolski Festiwal Piosenki Ekologicznej EKOPIOSENKA	Legnica		III nagroda (Żaneta Plotnik)
PECH	IX Wojewódzki Przegląd Zespołów Tanecznych PŁASOWADŁA	Ozimek	disco show disco dance show dance show dance	I miejsce (Mini Pech) I miejsce (Pech 1) II miejsce (Mini Pech) II miejsce (Pech 1)
PECH	Mistrzostwa Polski Disco Dance	Wrocław	miniform.	II miejsce (Mini Pech)
PECH	Mistrzostwa Polski Show Dance	Częstochowa	formacja miniform. miniform. solo formacja	II miejsce (Mini Pech) II miejsce (Mini Pech) II miejsce (Pech 1) III m. (Karolina Andrzejuk) III miejsce (Pech 2)
PECH	Mistrzostwa Polski Disco Show	Szczecin	solo formacja miniform. duet miniform. formacja formacja	I m. (Kinga Biegańska) I miejsce (Mini Pech) I miejsce (Mini Pech) II miejsce (K. Andrzejuk – Ł. Gołąb) II miejsce (Pech 2) III miejsce (Pech 2) III miejsce (Pech 1)
PECH	Puchar Polski Disco Dance	Szczecin	miniform. formacja solo solo	I miejsce (Mini Pech) I miejsce (Pech 1) I m. (Karolina Andrzejuk) III miejsce (Dorota Paprotna)
PECH	Mistrzostwa Świata Disco Show	Brno (Czechy)		III miejsce (Mini Pech)

PECH	Mistrzostwa Świata Disco Show	Prostejov (Czechy)		VI miejsce (Pech 2)
PECH	XXV Międzynarodowy Dziecięcy Festiwal Piosenki i Tańca	Konin	disco	Srebrny Aplauz (Mini Pech)
ADENA	II Ogólnopolski Festiwal Tańca Współczesnego EXPRESSION	Opole	disco show show dance show dance disco show show dance show dance	I miejsce (Adena 1) I miejsce (Adena 1) I miejsce (Adena 2) II miejsce (Adena 2) I miejsce (Mała Adena 1) III miejsce (Mała Adena 3)
BUM	IX Wojewódzki Przegląd Zespołów Tanecznych PŁASOWADŁA	Ozimek		II miejsce
BUM	II Ogólnopolski Festiwal Tańca Współczesnego EXPRESSION	Opole	formacja	I miejsce
Teatr Jednego Wiersza	Liverpool International Theatre Festival	Liverpool (Kanada)		nagroda za wybitną wizję teatralną
Sekcja szachowa	Otwarte Mistrzostwa Republiki Czeskiej w Szachach Dzieci	Frydek-Mistek (Czechy)	do lat 8	II miejsce (Marcin K limek)
Sekcja szachowa	Międzynarodowy Turniej Szachowy	Żędowice	druż. (dz.) druż. (chł.)	I miejsce III miejsce
Sekcja szachowa	Otwarte Mistrzostwa Wrocławia w Szachach Dzieci	Wrocław	9 lat	I miejsce (Adam Filipowicz)
Sekcja szachowa	Mistrzostwa Dolnego Śląska w Szachach Dzieci	Wrocław	8 lat	I miejsce (Marcin K limek)
Sekcja szachowa	Cykl turniejów ZOSTAŃ SZACHOWYM MISTRZEM	Prudnik	kl. I-III (dz.) kl. I-III kl. I-III kl. I-III kl. IV-VI	I m. (Malwina Wyszomierska) I m. (Adam Filipowicz) II m. (Michał Baciński) III m. (Marcin K limek) I m. (Szymon Bazan)
Sekcja szachowa	Mistrzostwa Opolszczyzny w Szachach Dzieci	Jarnołtówek	do lat 8	I m. (Marcin K limek) II m. Adam Kropiwnicki) III m. (Maciej Pieruń)
Modelarnia	Regaty Jachtów Sterowanych Radiem	Leszno	drużynowo	III miejsce

Powyższe zestawienie:

- zawiera informacje dotyczące tylko obecnie istniejących zespołów i pracowni MDK;
- obejmuje jedynie nagrody (bez wyróżnień), zdobyte:
  - w konkursach krajowych (także tych o randze międzynarodowej) – nagrody główne (Grand Prix), nagrody za miejsca I-III oraz nagrody specjalne,
  - w konkursach zagranicznych – nagrody główne (Grand Prix), nagrody za miejsca I-VI oraz nagrody specjalne;
- zostało sporządzone na podstawie danych dostarczonych przez instruktorów poszczególnych pracowni i zespołów.

Zebrał i opracował Dariusz Romanowski

VI. Pracownicy MDK

REJESTR PRACOWNIKÓW MŁODZIEŻOWEGO DOMU KULTURY W LATACH 1954 - 2004

L.p.	Nazwisko	Imię	Rok rozpoczęcia pracy	Rok zakończenia pracy	Stanowisko
1	Białas	Zygmunt	1984 1984	1985 1985	nauczyciel dyrektor
2	Marciniszyn	Elżbieta	1982 1990	nadal nadal	nauczyciel dyrektor
3	Muszyński	Zdzisław	1954 1954	1958 1958	nauczyciel dyrektor
4	Owczarek	Aleksandra	1985 1985	1990 1990	nauczyciel dyrektor
5	Wojciechowska	Krystyna	1954 1958	1984 1984	nauczyciel dyrektor
6	Adamczyk (Ochendowska)	Anna	1994	nadal	prac. adm.
7	Antoniewicz	Lidia	1958	*	prac. adm.
8	Arndt	Roman	1988	1989	nauczyciel
9	Bajor	Maria	1984	1985	*
10	Bajor	Ryszard	1979	1997	nauczyciel
11	Balas	Ewa	1997	nadal	nauczyciel
12	Banasiak	Bolesław	1967	*	nauczyciel
13	Banasiak	Jolanta	1999	nadal	prac. adm.
14	Banasiak	Leszek	2000	nadal	prac. adm.
15	Bandrowska	Alicja	1960	*	nauczyciel
16	Bilak	Bronisław	1967	*	nauczyciel
17	Błaut	Rafał	1991	nadal	nauczyciel
18	Borcz	Stanisław	1967	*	nauczyciel
19	Boroń	Elżbieta	1996	2001	nauczyciel
20	Buchwald	Czesław	1973	1991	nauczyciel
21	Bukajło	Anna	1996	1997	nauczyciel
22	Bukryj	Wojciech	1994	1995	nauczyciel
23	Całus	Anna	2004	nadal	nauczyciel
24	Cavour	Barbara	1979	1997	nauczyciel
25	Chmielowicz	Grażyna	1997	1998	nauczyciel
26	Cisek	Mariusz	1990	nadal	nauczyciel
27	Cudak	Monika	2001	nadal	nauczyciel
28	Czabak	Dionizy	1954	1968	nauczyciel
29	Cząstkiewicz	Ewa	1971	*	nauczyciel

30	Czercowy	Magdalena	1997	1999	nauczyciel
31	Czernik	Aleksandra	2002	nadal	prac. adm.
32	Czerwińska	Janina	1967	*	nauczyciel
33	Czirnina	Krystyna	2002	nadal	prac. adm.
34	Czurmińska	J.	1967	*	prac. adm.
35	Dobosz	Ewa	1989	1995	prac. adm.
36	Dobosz	Andrzej	1990	1991	prac. adm.
37	Domańska	Jadwiga	1986	1987	nauczyciel
38	Dominiak	Dariusz	1997	1998	nauczyciel
39	Domski	Michał	1958	*	nauczyciel
40	Dowhaniuk (Bienkowska)	Grażyna	1996	2003	prac. adm.
41	Drochomirecki	Bolesław	1989	nadal	nauczyciel
42	Drozd	Łucja	1988	1995	prac. adm.
43	Druch	Ryszard	1987	1992	nauczyciel
44	Drzewińska	Agnieszka	1997	2003	prac. adm.
45	Duda	Michał	1999	nadal	nauczyciel
46	Dziurdzia (Pasicznik)	Wanda	1958	*	nauczyciel
47	Gajda	Mariusz	2001	2002	prac. adm.
48	Gala	Piotr	1991	1992	prac. adm.
49	Gala	Anna	1983	1996	prac. adm.
50	Gala	Alfred	1983	1993	prac. adm.
51	Gawęda-Zylińska	Anna	1999	nadal	nauczyciel
52	Gawroński	Józef	1958	*	nauczyciel
53	Gębicka	Grażyna	2003	nadal	prac. adm.
54	Gilewicz	Stanisław	1958	*	nauczyciel
55	Głowacka	Antonina	1995	2004	prac. adm.
56	Głowcka-Kubat	Małgorzata	2002	nadal	nauczyciel
57	Gniazdowska	Irena	1967	*	nauczyciel
58	Gołańska	Anna	2002	nadal	prac. adm.
59	Gołański	Dariusz	1998	nadal	nauczyciel
60	Gorzycka	Irena	2002	nadal	prac. adm.
61	Grabek	Joanna	1967	*	nauczyciel
62	Graboś	Anna	1999	nadal	nauczyciel
63	Graczykowska	Bogusława	1996	nadal	nauczyciel
64	Grobleny	Stefan	1982	1991	nauczyciel
65	Grzycka	Aniela	1958	1980	nauczyciel
66	Gwóźdź	Paweł	1958	*	nauczyciel
67	Halejcio	Dariusz	1996	1998	prac. adm.
68	Herba	Jan	1982	1990	nauczyciel
69	Hutsch	Jan	1958	1989	nauczyciel
70	Iwanków	Bożena	1989	*	nauczyciel
71	Janicki	Jacek	1996	1996	nauczyciel
72	Janus	Alicja	1983	nadal	nauczyciel
73	Kajdasz	Edmund	1970	*	nauczyciel

Pół wieku MDK-u

74	Kaniut	Paweł	1958	*	nauczyciel
75	Kantow	Jolanta	1999	nadal	nauczyciel
76	Karczmar	Renata	2002	nadal	nauczyciel
77	Kardasiewicz	Maria	1975	1991	nauczyciel
78	Kluczyński	Cezary	2003	nadal	prac. adm.
79	Kłonowski	Jerzy	1979	1991	nauczyciel
80	Knop	Aleksandra	2000	nadal	nauczyciel
81	Koenig	Józef	1977	1992	nauczyciel
82	Kogut	Łukasz	2000	nadal	prac. adm.
83	Kogut	Ewa	2003	nadal	prac. adm.
84	Komuszyńska-Nagórska	Ewa	1997	1999	nauczyciel
85	Komuszyński	Piotr	1999	2001	nauczyciel
86	Konstanty	Bolesław	1971	*	*
87	Kossowska	Emilia	1958	1970	nauczyciel
88	Kowcuń	Dariusz	1987	nadal	nauczyciel
89	Krok	Hanna	1996	nadal	nauczyciel
90	Krokoszyńska	Aleksandra	1995	nadal	nauczyciel
91	Krokoszyńska (Bryłka)	Katarzyna	1999	nadal	nauczyciel
92	Krzaczkowski	Eugeniusz	2003	nadal	prac. adm.
93	Kulczak	Tomasz	2001	2003	nauczyciel
94	Kuligowski	Sławomir	1999	2000	nauczyciel
95	Kułakowska	Jolanta	2000	nadal	nauczyciel
96	Kuźmińska	Eugenia	1995	2002	prac. adm.
97	Kuźmińska (Kolman)	Magdalena	1993	nadal	nauczyciel
98	Kuźniar	Radosław	1999	2002	nauczyciel
99	Kwinto	Irena	1958	*	prac. adm.
100	Laitl	Anna	1980	2003	prac. adm.
101	Laitl	Bogusław	1967	1997	nauczyciel
102	Lakwa	Halina	1994	2003	prac. adm.
103	Laskowski	Piotr	1988	1989	nauczyciel
104	Lasowski	Paweł	1996	nadal	prac. adm.
105	Laszuj (Berezowska)	Maria	1967	*	nauczyciel
106	Lech	Barbara	1995	nadal	prac. adm.
107	Loch	Herbert	1958	*	*
108	Lorencka	Lucja	1999	*	nauczyciel
109	Lubecka	Maria	1958	*	nauczyciel
110	Lubojański	Herbert	1971	1975	nauczyciel
111	Lukas	Beata	1992	1996	nauczyciel
112	Łagiewka	Anna	1997	1999	nauczyciel
113	Łomski	Michał	1958	*	*
114	Łożyńska	Teresa	1989	1991	nauczyciel
115	Łukaszewicz	Wala	1970?	*	nauczyciel
116	Maciałek	Jerzy	1988	1997	prac. adm.
117	Maczura	Krzysztof	1998	1998	nauczyciel

Pół wieku MDK-u

118	Mandyna	Stanisława	1971	*	prac. adm.
119	Marchowski	Włodzimierz	1994	nadal	nauczyciel
120	Markowski	Arkadiusz	1997	1998	nauczyciel
121	Marosz	Kazimierz	1993	1996	prac. adm.
122	Mazur	Michał	1989	nadal	prac. adm.
123	Mazurek	Teresa	1958	*	nauczyciel
124	Mażak	Barbara	1996	nadal	nauczyciel
125	Michalak	Maria	1978	1995	prac. adm.
126	Michlik	Kazimierz	1958	1975	nauczyciel
127	Milart-Helscher	Katarzyna	1997	nadal	nauczyciel
128	Młynarczyk	Tomasz	2003	nadal	prac. adm.
129	Moszyńska	Gizela	1968	*	nauczyciel
130	Mrowiec	Elżbieta	1989	*	nauczyciel
131	Niestrój	Józef	1981	1988	nauczyciel
132	Niewiak	Jerzy	1958	*	nauczyciel
133	Niewiński	Dobromir	1985	1986	nauczyciel
134	Nowak	Jerzy	1954	1960	prac. adm.
135	Nowak-Kopacka	Majka	1991	nadal	nauczyciel
136	Nowakowska	Zdzisława	1971	1986	nauczyciel
137	Nowara	Bożena	1999	nadal	nauczyciel
138	Oleniecki	Janusz	1971	*	nauczyciel
139	Ossowska (Laskowska)	Marta	1998	nadal	nauczyciel
140	Parasiewicz	Joanna	1995	1999	nauczyciel
141	Parzybut	Mirosław	1991	1998	nauczyciel
142	Piecyk	Jadwiga	1954	*	nauczyciel
143	Piekara	Anna	1990	1995	nauczyciel
144	Piotrowski	Stanisław	1954	*	nauczyciel
145	Pobierowski	Marek	1999	*	nauczyciel
146	Poczynek	Mieczysław	1958	*	nauczyciel
147	Podejko-Duda	Elżbieta	1992	nadal	nauczyciel
148	Podgórska	Barbara	1999	nadal	nauczyciel
149	Podhalański	Ireneusz	1987	1991	nauczyciel
150	Połoszczańska	Władysława	1967	1990	nauczyciel
151	Pospiczyl	Stanisław	1968	*	nauczyciel
152	Prokopowicz	Stefan	1958	1976	nauczyciel
153	Prudzienica	Alfred	1999	nadal	nauczyciel
154	Przybylska	Hanna	2001	nadal	prac. adm.
155	Przybylska	Anna	1996	1998	nauczyciel
156	Przywara	Anna	1996	nadal	nauczyciel
157	Puchała	Krystyna	1970	*	nauczyciel
158	Rachwański	Henryk	1967	*	nauczyciel
159	Romanowski	Dariusz	2001	nadal	nauczyciel
160	Rosiak	Ewa	1997	2003	prac. adm.
161	Rożek	Grzegorz	1990	2000	prac. adm.

Pół wieku MDK-u

162	Rożek	Grzegorz	1999	nadal	nauczyciel
163	Różański	Dariusz	1991	nadal	nauczyciel
164	Rzepakiewicz	Ryszarda	1964	1991	nauczyciel
165	Sajdak	Regina	1971	*	nauczyciel
166	Sajdak	Andrzej	2001	nadal	prac. adm.
167	Schetyna	Danuta	1973	1992	nauczyciel
168	Scierko	Czesława	1958	*	nauczyciel
169	Sienkiewicz	Bogumiła	2001	2003	prac. adm.
170	Sierzyńska-Baranowicz	Maja	1998	nadal	nauczyciel
171	Sitarz	Ewa	2002	nadal	nauczyciel
172	Skarbek	Adam	1989	*	nauczyciel
173	Skiba	Maria	1990	nadal	nauczyciel
174	Skiba	Andrzej	1999	nadal	nauczyciel
175	Skowronek	Marian	1968	1980	nauczyciel
176	Skretkowski	Zygmunt	1997	nadal	prac. adm.
177	Skretkowska	Krystyna	1998	nadal	prac. adm.
178	Skrzypiec	Piotr	1991	nadal	nauczyciel
179	Sobczak	Ewa	1992	1996	nauczyciel
180	Sobotta	Feliks	1958	*	*
181	Sosnowska	Janina	1968	nadal	nauczyciel
182	Stefański	Marian	1958	*	nauczyciel
183	Surowski	Robert	1998	nadal	nauczyciel
184	Sury-Skrzypiec	Małgorzata	1992	nadal	nauczyciel
185	Szczurek	Anna	1967	*	prac. adm.
186	Szklarczyk	Wiktoria	1958	*	nauczyciel
187	Szydło	Karolina	1958	*	nauczyciel
188	Świdorski	Jan	1954	1960	nauczyciel
189	Świerc	Otylia	1977	1983	prac. adm.
190	Taboła	Waldemar	2002	nadal	nauczyciel
191	Tałałajew	Mirosława	1970	1992	nauczyciel
192	Trelka	Wacław	1997	1998	nauczyciel
193	Upirów	Emilia	1995	nadal	nauczyciel
194	Waberska-Dul	Maria	1999	nadal	nauczyciel
195	Wais	Ernest	1954	*	nauczyciel
196	Walasek	Jan	1970	*	nauczyciel
197	Warianko	Halina	1984	1998	nauczyciel
198	Wider	Ryszard	1980	1989	nauczyciel
199	Wieliczko	Danuta	1999	nadal	nauczyciel
200	Willim	Alfred	1978	nadal	nauczyciel
201	Willim	Elżbieta	1985	nadal	nauczyciel
202	Włoch	Agnieszka	1997	nadal	nauczyciel
203	Wojnar	Daria	2003	nadal	prac. adm.
204	Zajączkowska	Maria	2003	nadal	nauczyciel
205	Zarebska	Agnieszka	1998	1998	nauczyciel

206	Żebrowska	Bronisława	1993	1994	prac. adm.
207	Żerek	Rozalia	1967	*	*
208	Żmuda	Ewa	1986	1989	nauczyciel
209	Żołnowski	Władysław	1999	nadal	nauczyciel
210	Żulewski	Bogdan	1996	nadal	nauczyciel
211	Żyliński	Krzysztof	1999	nadal	nauczyciel

* Lista jest niekompletna z powodu braku wielu dokumentów, w szczególności tych z lat 1954-1985. Nazwiska i lata pracy zostały odtworzone na podstawie dostępnych kronik oraz pamięci części pracowników MDK. W szczególności, serdeczne podziękowania należą się Pani Dyrektor Krystynie Wojciechowskiej za weryfikację danych z lat 1958-1985.

Zebrał i opracował Rafał Błaut